

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR
PROTOIERIA SECTOR IV CAPITALĂ

MONOGRAFIA
PAROHIEI
ȘERBAN VODĂ
DIN
BUCUREȘTI

**MONOGRAFIA TEOLOGICĂ ȘI ISTORICĂ
A LOCAȘULUI DE ÎNCHINARE CU HRAMUL
ADORMIREA MAICII DOMNULUI**

Editura Cuvântul Vieții
București - 2022

Coordonator proiect
Preot Pompiliu DINU

Redactor
Diac. Marinel Laurențiu MARCU

Tehnoredactor
Preot Ștefan GHERASIM

Corector
Alexandru-Ștefan MATACHE

Fotograf
Laurențiu TĂTULESCU

Contribuții foto:
Marius-Mădălin MĂGĂRIȚĂ
Marian STOENICĂ

S-au folosit și fotografii din Arhiva Parohiei Șerban Vodă

Coperta 1: Vedere din interiorul bisericii

Coperta 4: Vedere de ansamblu Parohia Șerban Vodă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Monografia parohiei Șerban Vodă din București : monografia
teologică și istorică a locașului de închinare cu hramul “Adormirea
Maicii Domnului”. - București : Cuvântul vieții, 2022
ISBN 978-606-9698-59-4
726.54

CUPRINS

I. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A LOCAȘULUI DE ÎNCHINARE ÎN „DUH ȘI ADEVĂR” (IOAN 4, 23)

7

II. ISTORICUL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ ȘI PREOȚII SĂI SLUJITORI. O SUCCESIUNE DE VREDNICII MÂNTUITOARE

17

II.1. ISTORIA ȚĂRII ÎMPLETITĂ CU POVEȘTEA UNUI CARTIER

17

II.2. SÂMBURELE LITURGIC DE SECOL XX

22

II.3. ROADA DUHOVNICEASCĂ A NOULUI MILENIU

27

II.4. SFINȚIREA BISERICII ȘERBAN VODĂ

45

II.5. ÎN SPIRITUL DĂRNICIEI PRINCIARE A FOSTULUI DOMNITOR

94

II.6. ȘCOALA CATEHETICĂ A PELERINAJELOR

130

II.7. CÂNȚAȚI DOMNULUI CÂNTARE NOUĂ (PSALMI 95, 1)

171

II.8. ȘCOALA DE MUZICĂ BISERICESCĂ

SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

172

II.9. CORUL BISERICII

174

II.10. O LUCRARE COMPLETĂ

179

III. SĂRBĂTORILE PRINCIPALE ALE BISERICII ȘERBAN VODĂ

183

III.1. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A PRAZNICULUI ÎMPĂRĂTESC
ADORMIREA MAICII DOMNULUI – HRAMUL PRINCIPAL AL
LOCAȘULUI DE ÎNCHINARE AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

183

III.2. CINSTIREA SFÂNTULUI IERARH NICOLAE – CEL DE-AL
DOILEA HRAM AL PAROHIEI

223

III.3. SFÂNTUL PAISIE DE LA NEAMȚ – AL TREILEA HRAM AL
PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

230

III.3.1. ÎNTRUPAREA DOMNULUI – IZVORUL MIȘCĂRII ISIHASTE
ÎN LUMINA ÎNVIERII

230

III.3.2. MIȘCAREA ISIHASTĂ ÎN ISTORIA BISERICESCĂ

235

III.3.3. SPIRITUALITATEA ISIHASTĂ A

SFÂNTULUI PAISIE DE LA NEAMȚ

238

IV. TALANȚII SLUJITORILOR

251

IV.1. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A SLUJIRII LA MORMÂNTUL
LUI HRISTOS, ALTARUL SFÂNT AL LOCAȘULUI CREȘTIN
DE ÎNCHINARE

251

IV.2. CLERICI SLUJITORI AI PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

263

PREOTUL GRIGORIE DRAGOTĂ

263

PREOTUL IOAN ORIȚĂ

263

PREOTUL ALEXANDRU NICULESCU

263

PREOTUL ALEXANDRU RISTACHE

267

PREOTUL POMPILIU DINU

268

PREOTUL EUGEN MORARU

270

PREOTUL ADRIAN CHIRIȚĂ

273

PREOTUL IOAN TUDORACHE

275

PREOTUL CONSTANTIN TOMESCU

278

ARHIDIACONUL PROFESOR IOAN CARAZA

281

DIACONUL RADU MIȘU

285

DIACONUL CRISTIAN FILIUȚĂ

285

PREOTUL VLAD-ALEXANDRU MÎNDRU

286

DIACONUL MARINEL LAURENȚIU MARCU

289

V. CINSTIREA SFINȚILOR PRIN SFINTELE LOR MOAȘTE

ÎN LOCAȘUL DE ÎNCHINARE AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

299

V.1. MOAȘTELE SFINȚILOR APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

300

V.1.1. SFÂNTUL APOSTOL PETRU

303

V.1.2. SFÂNTUL APOSTOL PAVEL

304

V.2. MOAȘTELE SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI

304

V.3. MOAȘTELE SFINTEI MUCENIȚE TECLA

308

V.4. MOAȘTELE SFÂNTULUI IERARH NICOLAE

312

V.5. MOAȘTELE SFÂNTULUI IERARH LUCA AL CRIMEII

313

V.6. MOAȘTELE SFÂNTULUI CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

317

V.6.1. LUCRAREA DUHOVNICEASCĂ

317

V.6.2. STAREȚUL PAISIE PLEACĂ LA DOMNUL

318

V.6.3. VREMURI TULBURI PENTRU MĂNĂSTIREA NEAMȚ

318

V.6.4. O MINUNE ÎN MAREA LAVRĂ A NEAMȚULUI

318

V.6.5. AFLAREA MOAȘTELOR SFÂNTULUI

CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

319

V.6.6. ADUCEREA UNEI PĂRȚICELE DIN SFINTELE

MOAȘTE ÎN PAROHIA ȘERBAN VODĂ

319

VI. PĂRȚICELE DIN ALTE SFINTE MOAȘTE PRIMITE

CU BINECUVÂNTARE LA PAROHIA ȘERBAN VODĂ

321

VI.1. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA VIAȚA ȘI DATA

DE PRĂZNUIRE ALE SFINȚILOR CU MOAȘTE

LA BISERICA ȘERBAN VODĂ DIN BUCUREȘTI

321

VII. BISERICA ÎN PANDEMIE

381

I. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A LOCAȘULUI DE ÎNCHINARE ÎN „DUH ȘI ADEVĂR” (IOAN 4, 23).

La Betel, unde a văzut în vis „Scara” pe care îngerii lui Dumnezeu urcau și coborau, Patriarhul Iacob a numit locul acela „poarta cerului” și „Casa lui Dumnezeu”. Fugind din casa părintească de frica fratelui său Isav și fiind în drum spre unchiul său Laban, din Mesopotamia, a poposit noaptea în acel loc, punându-și o piatră căpătâi (*Facerea* 28, 11). Smerenia lui era atât de adâncă, încât a deschis cerul și a visat „Scara” îngerilor. Dumnezeu i s-a arătat în capul „Scării”. Smerenia lui era ca cea a Maicii Domnului, care a deschis cerul la Buna Vestire. Deci, caracteristica fundamentală a „Casei lui Dumnezeu” era adâncul smereniei care deschide cerul.

Îndemnul lui Dumnezeu către Moise pe muntele Sinai pentru întocmirea „Cortului Adunării”, ca închipuire a Cortului Adevărat și viu care avea să vină în Hristos (*Evrei* 10, 24), era acela: „Vezi, să faci acestea toate după chipul ce ți s-a arătat în munte” (*Ieșirea* 25,40). Acest Chip avea să fie templul trupului lui Hristos nefăcut de mână (*Evrei* 7, 11-12), dar ca o „Sfântă a Sfintelor” adevărată, față de cea poruncită de Dumnezeu în munte, în care Hristos a intrat cu sângele Său, „prin catapeteasma trupului Său” (*Evrei* 10, 20). Aceasta era o intrare „chiar în cer” (*Evrei* 9, 24), „dobândind astfel o răscumpărare veșnică” (*Evrei* 9, 12), și un îndemn puternic de a ține nădejdea „ca o ancoră neclintită și tare, care trece dincolo de catapeteasmă, unde Iisus a intrat pentru noi ca Înaintemergător” (*Evrei* 6, 18-20). Prin Învierea Sa, „Hristos este Întâiul-Născut din morți” (*Coloseni* 1, 18), căci „prin harul lui Dumnezeu, El a gustat moartea pentru fiecare om” (*Evrei* 2, 9).

Toate religiile au temple, dar în niciun templu nu este un mormânt ca altar, deoarece nimeni nu putea cunoaște taina morții omului. Oamenii credeau că numai stelele cerului pot cunoaște această taină, pe care Dumnezeu a dezvăluit-o în Hristos (*Isaia* 25, 6-8). Prin Jertfa lui Hristos, viața Sa a fost sfințită ca Lumină a Adevărului și ca biruință asupra întunericului, a morții și

a lipsei de sens al vieții omului: „Lumina luminează în întuneric și întunericul n-a cuprins-o” în Adam cel de-al doilea (*Ioan* 1, 5). Prin Adam cel dintâi a intrat moartea în lume (*Romani* 5, 12), dar prin Hristos, Adam cel de-al doilea, a venit vindecarea boldului morții și învierea vieții (*Romani* 5, 18). Astfel, nu cerul cu stele, ci mormântul lui Hristos este izvorul Luminii Care deschide cerul la Învierea Sa.

Când a vorbit cu Adam, Dumnezeu știa că în el a fost semănat boldul morții și omul devenise vrăjmaș cu Dumnezeu. Dar în iubirea Sa de dușmani, Dumnezeu nu a blestemat pe om, așa cum fusese blestemat șarpele cruzimii demonice prin sminteala smereniei chipului, care ascundea însă puterea veninului morții. Așa a fost semănată în om neghina poftelor ca taină a morții. Poftele cruzimii înseamnă slujire la idoli cu inima și întunericul vieții cu mintea fiind cauza morții. Deci poftele sunt înrudite cu moartea, pe când iubirea cu inima este taina învierii și a luminării minții.

De aceea, Mormântul lui Hristos a devenit izvor al învierii oamenilor și altar al locașului de „închinare în duh și în Adevăr” (*Ioan* 4, 23), pe care nu-l are nicio religie. Nici Templul Legii nu era cunoscut decât ca loc al sfințirii Numelui lui Dumnezeu, dar nu ca adânc al Mormântului care deschide cerul (cf. *Psalmi* 84, 12). Acest adânc baptismal, ca cel al mării despărțite cu toiagul lui Moise, este simbol al smereniei lui Hristos ca „Pâine a Ființei” de la Betleem și „Mană cerească” înfășată în iesle, apoi ca „Piatră neclintită și tare în Sion”, Care în tăria Luminii Ei, nu poate fi cuprinsă de întunericul din lume (*Ioan* 1, 5), care nu poate să nu o îngroape în pământ, dar nu poate fi ținută de moarte, devenind astfel „Șarpele cel de Aramă”, Care prin Sfânta Sa Jertfă prinde de coada morții pe Șarpele morții, căruia la ispitire, îi zdrobise capul cu limba bifurcată.

Mântuitorul este „Șarpe de Aramă” și pentru oameni, simbolizat prin „Șarpele de Aramă” înălțat de Moise în pustie, la care privind prin credință cei mușcați de șarpele morții, dobândesc vindecare cu medicamentul nemuririi pregătit de Dumnezeu Tatăl la Învierea lui Hristos prin Sfânta Sa Jertfă din veninul șarpelui morții (*Ioan* 3, 14-16). Prin deschiderea adâncului baptismal al mării (*1 Corinteni* 10, 1-3), Dumnezeu a izbăvit pe poporul Său din robia faraonică, adânc baptismal care este și pecete a poporului lui Dumnezeu, Cel adânc în cele înalte: „Locuiesc într-un loc înalt și sfânt, dar sunt cu cei smeriți

și înfrânți, ca să înviez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima frântă” (*Isaia* 57, 15).

Adevărul lui Hristos a sfințit voia Tatălui „precum în cer așa și pe pământ” (*Matei* 6, 10), devenind astfel „pâinea cea spre ființă” (*Matei* 6, 11). Înainte de Mormântul lui Hristos, cea care a deschis cerul a fost smerenia dumnezeiască a Sfintei Fecioare Maria (*Luca* 1, 48), care, la Buna Vestire, a primit darul nașterii cerului pe pământ pentru a se arăta în Hristos adâncurile Duhului Sfânt (*Psalmi* 35, 6) și pentru a birui pe cel ce a îmbrăcat moartea stăpânirii lui în strălucirea Luminii celei fără de moarte a Împărăției lui Dumnezeu.

Muscătura șarpelui, prin semănarea boldului morții, era necunoscută lumii. Această taină a morții a însemnat rămânerea lumii în seama minții proprii de cunoștință a binelui și răului ca bine al poftelor și rău al morții. Ajutorul lui Dumnezeu a fost tocmai dezvăluirea acestei taine a morții semănate în firea omului. Însă această moarte adevărată a oamenilor prin pofte era mai puternică decât gândul la întoarcerea în pământ (*Psalmi* 23, 7). Acest bold al morții era, prin Lege, numai înăbușit, dar în Hristos, Dumnezeu l-a vindecat ca taină a Împărăției Sale (*Isaia* 57, 18-19).

Harul vieții lui Hristos a însemnat „răsăritul Soarelui Dreptății” (*Maleahi* 3, 20), „Adevărul” vieții Lui sfințite prin Jertfa a devenit „Sfânta Sfințelor” locașului de închinare, așa cum era inima lui Adam la început, ca templu al Duhului Sfânt, atunci când, în Eden, nu era nevoie nici de un locaș de închinare, nici de Sfânta Scriptură. Tot așa cum inima omului era atunci templu al Duhului Sfânt, așa devin oamenii, prin Hristos, (*1 Corinteni* 3, 16) locaș de „închinare Tatălui, în duh și în Adevăr” (*Ioan* 4, 23). Numai prin Hristos a fost dezvăluită taina morții cauzată de neghina ispititorului și pusă în lumină ca realitate a neghinei, prin întoarcere în pământ (*Facerea* 3, 19). Învierea lui Hristos a însemnat biruința asupra morții nu numai din mormânt, ci, mai întâi, a întunericului morții de pe pământ, prin vindecarea neghinei (*Ioan* 16, 33), ca bold al morții: „El va da la o parte vălul care învăluie toate popoarele și perdeaua care acoperă toate neamurile. El va înlătura moartea pe veci” (*Isaia* 25, 6-8).

Aceste taine ale Împărăției lui Dumnezeu au fost descoperite de către Hristos celor care L-au primit la arătarea Sa prin Botez (*Matei* 13, 11), iubind arătarea Lui (*2 Timotei* 4, 8). Pe Hristos, în Care era smerenia slujitoare și

adâncul Duhului Sfânt, nu-L puteau primi decât cei cărora, prin botezul lui Ioan, li s-au deschis ochii să vadă și urechile să audă (*Matei* 13, 16). Cei ce nu au fost botezați de către Ioan, nu puteau primi nici cuvintele Mântuitorului, nici lucrările Sale, din cauza împietririi inimii lor. Dar cei care L-au primit au fost numiți de către Mântuitorul „fericiți” (*Matei* 13, 16), datorită credinței lor, care nu înseamnă nici predestinație, nici privilegii, ci doar taina pocăinței pentru credință. Celor care au crezut, Mântuitorul le-a vestit lor „cele ascunse de la începutul lumii” (*Matei* 13, 35), care fără El ar fi rămas ascunse pe veci și pe care ar fi dorit cu ardoare să le vadă și să le audă „mulți prooroci și drepti” (*Matei* 13, 17) din perioada Legii, care a fost până la Ioan (*Matei* 11, 13), începând, însă, cu Avraam (*Evrei* 11, 10; *Ioan* 8, 56).

Taina locașului de închinare, prin asemănare cu templul Duhului Sfânt din inima lui Hristos (*Psalmi* 39, 11), este taina adâncului Duhului Sfânt din Hristos, în care era voia Tatălui, ca un semn baptismal al vieții Sale (*Filipeni* 2, 5-11), simbolizat prin arătarea adâncului mării pentru Ieșirea din Egipt (*1 Corinteni* 10, 1-5) și Lumină a vieții sub semnul crucii. Astfel, viața Lui era o chemare vie la smerenie prin lepădare de sine și Ieșirea din întunericul vieții din lume (*Ioan* 12, 35) lipsite de sens. Deci, viața lui Hristos era acea cale luminoasă care strălucește în „latura și-n umbra morții” (*Isaia* 9, 1) și tot atât de mult, o putere a învierii pentru cei din „țara depărtată” a morții, aflați în întunericul lumii de deasupra (*Luca* 15, 32).

Oamenii nu mai caută taina morții în stele, ci în mormântul lui Hristos, Cămara de Lumină a Învierii, având ca ferestre sfintele icoane. Numai mormântul lui Hristos deschide cerul, dacă oamenii se roagă lui Dumnezeu din toată inima lor (*Ieremia* 29, 13), întocmai cum ar cere copiii de la părinții lor (*Matei* 7, 7-11). Hristos era străin de „boldul morții” prin Întruparea și Viața Sa (*1 Corinteni* 15, 56), iar Jertfa Sa, prin răstignire, a adus biruința asupra morții din mormânt prin care a osândit neghina patimilor din viața omenească a tuturor celor pe care nu i-a putut vindeca (*Romani* 4, 25), dar care L-au răstignit.

Lumea nu L-ar fi putut cunoaște niciodată pe Dumnezeu Cel viu fără biruința lui Hristos (*Psalmi* 23, 7). „Boldul morții” făcea cu neputință cunoașterea acestei taine. Astfel, taina Jertfei lui Hristos aduce viața Sa de dincolo de mormânt și o sfințește ca Lumina care luminează în întuneric și-l

răscolește, vădindu-i lipsa de statut ontologic, așa cum pomul cunoștinței nu avea rădăcini. Dumnezeu a câștigat inimile oamenilor prin căldura Harului Său. Întunericul poftelor din lume n-a putut cuprinde această Lumină, ci L-a răstignit pe Hristos Cel viu: „Dumnezeu L-a înviat stricând legăturile morții, căci nu era cu putință să fie ținut de ea” (*Fapte 2, 24*).

Adâncul dumnezeiesc al inimii lui Hristos dă celor credincioși puterea iubirii de Dumnezeu, ca o slavă a „untemnului bucuriei” (*Psalmi 44, 9*) și puterea iubirii de aproapele, ca taină a Împărăției lui Dumnezeu. Aceasta este taina „Luminii” line, pe care au văzut-o oamenii pe Tabor, ca semn al venirii Împărăției lui Dumnezeu, cu puterea de a desprinde inimile de slujirea la idoli și de a le pregăti pentru umplerea lor cu „untemnului bucuriei” la Înviere, în urma Sfintei Sale Jertfe.

Locașul de „închinare în duh și în Adevăr” (*Ioan 4, 23*) este darul Luminii Duhului Sfânt sub semnul crucii, ca Fața lui Dumnezeu arătată pe pământ, ca un medicament pentru vindecarea de moarte și pentru nemurire, pregătit de Dumnezeu Tatăl la Învierea lui Hristos, prin Jertfa Sa din veninul șarpelui morții. Lumea s-a născut în păcat prin neascultarea lui Adam. Pentru mântuirea ei, Dumnezeu și-a arătat în Hristos iubirea Sa față de oameni, jertfind pe unicul Său Fiu (*Ioan 3, 16*).

Taina mormântului lui Hristos semnificată prin Altarul locașului de închinare este taina unei smerenii și mai adânci a slujirii lui Hristos, Care, după spălarea picioarelor ucenicilor, a intrat ca un „Rug Aprins” în pământul sfânt de sub picioarele lor. La Cină, Mântuitorul le dăduse trupul Său spre mâncare și sângele Său spre băutură (*Matei 26, 28*). Prin „mâncare” se semănase odinioară moartea în firea omenească și tot prin „mâncare” a venit la Jertfa lui Hristos, învierea oamenilor prin Adevărul vieții lui Hristos, dovedit prin Înviere.

Intrarea în sfântul locaș este o taină a părtășiei la Învierea lui Hristos, prin umplerea inimii cu „untemnului bucuriei”, ca putere de a lupta cu moartea semănată în firea omenească. Această mutare pascală în Hristos, este ca o naștere din nou: „Cel ce va crede și se va boteza, se va mântui; cel ce nu va crede, se va osândi” (*Marcu 16, 16*), pentru că nu se va putea vindeca de neghina morții.

Templul cel viu, prin Chivotul Legii, a fost dovedit în Israel ca loc de pocăință și de invocare a Numelui lui Dumnezeu, iar nu pentru folosirea

Lui în interese personale fără rugăciune pentru ajutor (*1 Regi 4, 3-5*). Nici Mântuitorul nu S-a lăsat folosit ca autoritate pentru cei doi frați care nu-și împărțeau moștenirea părintească frățeste (*Luca 12, 14*). Dumnezeu a pustiit Cortul din Șilo (*Ieremia 7, 12*), arătând poporului Său că vrăjmașii au fost biruiți numai cu Chivotul Legii, fără nicio oaste a lui Israel. În același sens, Mântuitorul a profețit dărâmarea Templului din Ierusalim (*Matei 24, 1-2*). Dumnezeu arătase poporului Său că locașul de închinare nu este pentru „victorii” omenești și slava lumească, ci pentru invocarea Numelui Său în smerenie și rugăciune, pentru părtășie la Chipul Său. În Hristos, locașul de închinare în duh și Adevăr este pentru chemarea lumii la smerenia luminoasă și veșnică a lui Hristos.

Cât de greu era pentru cei de sub Lege să vadă deosebirea dintre adâncul lui Dumnezeu de pe pământ și locașul Său sfânt din cer (*Isaia 57, 15*)! Hristos este acel adânc baptismal al Duhului Sfânt ca „Ușă” de intrare pentru părtășia Chipului lui Dumnezeu (*Ioan 10, 9*). Această lumină cerească se află în Hristos sub semnul crucii față de trufia lumii. Psalmistul a intuit cât de lung a fost drumul descoperirii faptului că hrana inimii curate este nu înfricoșarea Legii, ci bucuria iubirii de Dumnezeu și milostenia după Chipul Său, ca „schimbare a Dreptei Stăpânului” (*Psalmi 76, 10*).

În Legea Veche, intrarea în sfântul locaș de închinare era semnul puterii de a face deosebirea dintre smerenia luminoasă a lui Dumnezeu și trufia întunericului din lume: „Cât de bun este Dumnezeu cu cei dreți la inimă! Iar mie puțin a fost de nu s-au poticnit pașii mei, că am pizmuit pe cei fărădelege, când vedeam pacea păcătoșilor” (*Psalmi 72, 1-3*); „Și mă frământam să pricep aceasta, dar anevoios lucru este înaintea mea. Până ce am intrat în locașul cel sfânt al lui Dumnezeu și am înțeles sfârșitul celor răi” (*Psalmi 72, 16-17*).

Altă dată, Dumnezeu a răspuns celor încercați astfel în credința lor cu făgăduința împărtășirii lor de Chipul Său în Hristos. Astfel, aceștia ziceau: „Este trudă zadarnică să slujim pe Dumnezeu și ce folos vom avea din paza poruncilor Lui și de faptul că umblăm triști înaintea Domnului Savaot? Iată, fericiți pe cei mândri, că propășesc cei ce fac fărădelegi, ba chiar pun la încercare pe Domnul și ei scapă” (*Maleahi 3, 14-15*). Atunci Domnul le-a răspuns: „Aspre sunt pentru Mine graiurile voastre, când voi mai ziceți: ce am spus împotriva Ta?” (*Maleahi 3, 13*); „Domnul a luat aminte și o carte

de amintire s-a scris înaintea Lui spre binele celor ce se tem de El și caută scăpare în Numele Lui: În ziua în care Voi face judecată, ei vor fi ca o avere a Mea, și voi avea îndurare de ei, precum are un om față de fiul său care-i slujește. Atunci vă veți schimba părerea și veți vedea deosebirea dintre cel drept care-L slujește pe Dumnezeu și cel păcătos” (*Maleahi* 3, 16-18).

Proorocul vorbește aici nu de o „răzbunare”, ci despre o slavă a „untdelemnului bucuriei” dăruit celor credincioși în sensul profeției: „Domnul este ajutorul meu, și eu voi privi cu bucurie pe vrăjmașii mei” (*Psalmi* 117, 7). Profeția se continua și cu făgăduința: „Pentru voi, cei ce vă temeți de numele Meu, va răsări Soarele Dreptății, venind cu tămăduire în razele Sale și veți ieși și veți zburda ca vițeei de îngrășat” (*Maleahi* 3, 20). Taina acestei profeții este „tămăduirea” neghinei și roadele duhului în puterea bucuriei Luminii sub semnul crucii: „Îi voi vindeca, îi voi povățui, îi voi odihni, îi voi mângâia” (*Isaia* 57, 18). Aceste etape ale răscumpărării sunt arătate de Mântuitorul în parabola Samarineanului milostiv, ca taine ale Împărăției lui Dumnezeu, în care „lupul va paște cu mielul” (*Isaia* 11, 6). Răutatea din fire nu este ca viclenia celor căldicei (*Apocalipsa* 3, 16), care urăsc pe Dumnezeu (*Ieremia* 9, 6). Dumnezeu cercetează neghina care mai poate deveni „grâu”, dar „grâul” golit pe dinăuntru rămâne pleavă din care nu se mai poate aștepta nimic (*Matei* 13, 29-30).

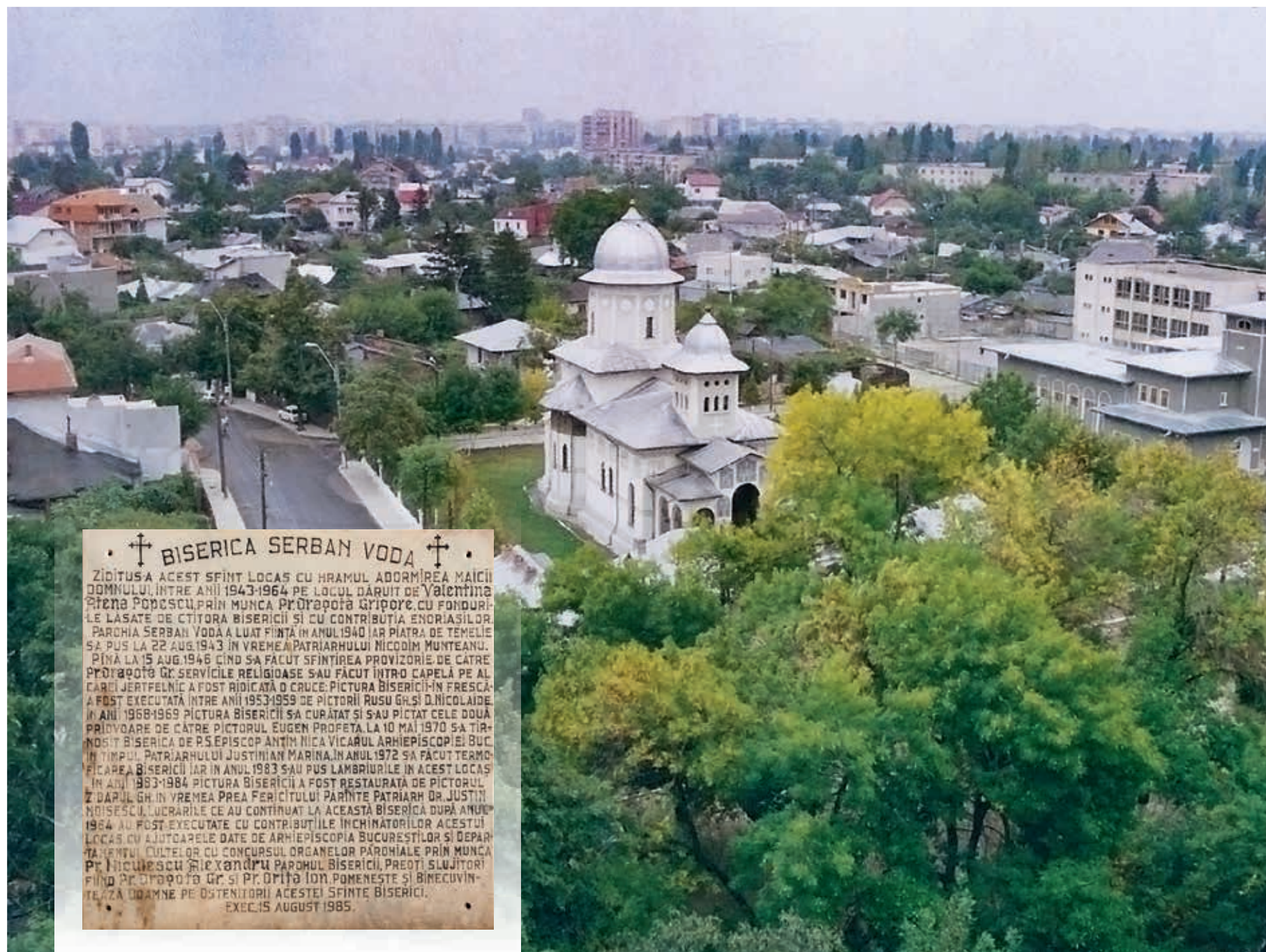

• ✝ Biserica Serban Voda ✝ •

ZIDITUS A ACEST SFINT LOCAS CU HRAMUL ADORMIREA MAICII DOMNULUI, ÎN TRE ANII 1943-1964 PE LOCUL DĂRUIT DE VALENTINA PETRA POPESCU, PRIN MUNCA PROTODOTĂ GRIGORE, CU FONDURILE LASATE DE CTITORA BISERICII ȘI CU CONTRIBUTIA ENORIASILOR. PAROHIA SERBAN VODA A LUAT FIINTA ÎN ANUL 1940 IAR PIATRA DE TEMELIE SA PUS LA 22 AUG. 1943 ÎN VREMEA PATRIARHULUI NICODIM MUNTEANU. PÎNA LA 15 AUG. 1946 CÎND SA FACUT SFINTIREA PROVIZORIE DE CATRE PROTODOTĂ GR. SERVICILE RELIGIOASE SAU FACUT ÎNTRU CAPELĂ PE AL CAREI JERTFELNIC A FOST RIDICATĂ O CRUCE. PICTURA BISERICII ÎN FRESCA A FOST EXECUTATĂ ÎN TRE ANII 1953-1959 DE PICTORII RUSU GH. ȘI D. NICOLAIDE. ÎN ANII 1968-1969 PICTURA BISERICII SA CURĂTAT ȘI SAU PICTAT CELE DOUA PRIOVDARE DE CATRE PICTORUL EUGEN PROPETA. LA 10 MAI 1970 SA TÎRNOSIT BISERICA DE P.S. EPISCOP ANTIM NICA VICARUL ARHIEPISCOPIEI BUC. ÎN TIMPUL PATRIARHULUI JUSTINIEN MARINA. ÎN ANUL 1972 SA FACUT TERMOFICAREA BISERICII IAR ÎN ANUL 1983 SAU PUS LAMBRIURILE ÎN ACEST LOCAS ÎN ANII 1983-1984 PICTURA BISERICII A FOST RESTAURATĂ DE PICTORUL ZIDARUL GH. ÎN VREMEA PRAA FERICITULUI PARINTE PATRIARH DR. JUSTIN MOISESCU. LUCRARILE CE AU CONTINUAT LA ACEASTA BISERICA DUPA ANUL 1984 AU FOST EXECUTATE CU CONTRIBUTIILE INCHINATORILOR ACESTUI LOCAS CU AJUTOCARELE DATE DE ARHIEPISCOPIA BUCURESTILOR ȘI DEPARTAMENTUL CULTEI OR CU CONCURSUL ORGANELOR PAROHIALE PRIN MUNCA PR. NICULESCU ALEXANDRU PAROHUL BISERICII, PREOTI SLUJITORI FIIND PR. PROTODOTĂ GR. ȘI PR. ORTOD. ION. POMENESTE ȘI BINECUVÎNTEAZA DOAMNE PE OSTENITORII ACESTEI SFINTE BISERICI.

EXEC. 15 AUGUST 1985.

II. ISTORICUL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ ȘI PREOȚII SĂI SLUJITORI. O SUCESSIONE DE VREDNICII MÂNTUITOARE

II.1. ISTORIA ȚĂRII ÎMPLETITĂ CU POVEȘTEA UNUI CARTIER

Domnitorul Radu Șerban... Un cap încoronat important al Evului de Mijloc (1601 – 1612), un principe de os românesc din marea familie a Craioveștilor (unele surse îl indică descendent din ramura Sfântului Voievod Neagoe Basarab), a fost un domnitor de referință pentru Valahia post-bizantină. Contemporan și dregător important al lui Mihai Vodă Viteazul – cel care a potrivit ceasul istoriei noastre la zenitul mântuirii printr-o unire fulgurantă a celor trei provincii românești – Radu Șerban i-a urmat acestuia la domnie, cu susținerea largă a grupării boierești anti-otomane, pro-europene. Ca voievod luminat prin râvnă și credință, a construit, între altele, un pod peste Dâmbovița, a amenajat heleșteul din actualul Parc Carol și a rectificat Mănăstirea Comana unde acum își doarme somnul de veci, după un popas funerar vienez. În urma lui a rămas un Testament, redactat pe când era pribeag la Viena și datat la 28 Februarie 1620, alcătuit în limba română, fiind cel de-al doilea testament din istoria literaturii române (vezi *Studii și Documente cu privire la Istoria Românilor, VII – Cărți Domnești, Zăpise și Răvașe*, de Nicolae Iorga). În plan politic, domnia lui Radu Șerban este importantă întrucât, prin alianțele politico-militare pe care le-a făcut –

inclusiv ca artizan al Păcii de la Zsitvatorok (Slovacia, 1606) – a reușit să mențină autonomia Țării Românești și să însușească succesorilor, pentru încă un secol, idealurile steagului ridicat de Mihai Viteazul, idealuri care se vor dilua odată cu începutul domniilor fanariote. Tot Șerban Vodă este cel care stabilizează Sfatul Țării, ca model de conducere similar cu Dieta din Viena, model inițiat de Mihai Viteazul.

Bucureștiul a păstrat o stradă în amintirea lui, însă și arealul urbanistic aflat pe drumul care lega capitala de portul dunărean Giurgiu îi poartă numele, deoarece aici își avea parte din domenii care, în trecut fie spus, erau cele mai extinse din Valahia: deținea peste 70 de sate! Iar tocmai acest viitor cartier bucureștean are poveștile lui nebănuite...

Drumul care venea de la Giurgiu se numea, în trecutul cvasi-recent, Podul Beilicului. De ce? Deoarece pe această cale își făceau apariția – neplăcută pentru cei de atunci – beii trimiși de sultanul otomanilor să ridice tributul Țării Românești. Veneau cu aroganța ocupantului oriental, erau abuzivi și capricioși, pofticioși și neîndurători. Drumul era pavat cu bucăți de lemn și cărămidă, de aici denumirea de pod. Un han mai acătării se ȳea în zonă; locuitorii erau rari de frica agresiunilor cetelor de bostangii care însoțeau sinistrul alai.

Zona aceasta extinsă din Sudul capitalei a cunoscut, de fapt, două mari salturi demografice în trecut. Prima a fost consemnată în timpul domniei lui Mihai Viteazul, când însuși Radu Șerban își va pune moșia la dispoziția ferentarilor (membri ai corpului de artilerie ușoară în armata lui Mihai Viteazul) care vor dezvolta în zona de moșie ce astăzi le poartă numele atelierele necesare producerii armamentului pentru înzestrarea oștilor Domnitorului. Marea majoritate a ferentarilor nu au mai părăsit așezarea, ci au continuat să locuiască și să-și dezvolte meșteșugul. A doua dezvoltare demografică s-a înregistrat tot în circumstanțe și conjuncturi militare, întrucât, după anul 1877, ostașii care au luptat împotriva Imperiului Otoman au fost în proprietăți în satul Bellu, parte a străvechii moșii a lui Radu Șerban.

Până în 1914, terenul avea alura unui maidan peticit cu plantații de viță de vie (strada Viilor se află chiar în proximitate), iar filoxera care a lovit podgoriile românești a făcut și aici prăpăd. Oricum, înainte și după această catastrofă viticolă, proprietarii funciari Barbu Păltineanu și Anton Colorian și-au parcelat proprietățile fostelor plantații de vii și le-au vândut ca loturi de

teren pentru a fi ridicate case. Prețurile mici, creștinești, dar chiar și daniile făcute celor mai nevoiași aspiranți la propria casuță în marginea orașului au dezvoltat zona, care se ridică la statutul de comună, numită Șerban Vodă. Figurile celor doi ctitori de țesătură urbană nouă trebuie menționate, totuși, distinct. Astfel, Anton Colorian era doctor în științe la Paris, profesor doctor în chimie organică, și director al Școlii Normale de Institutori de pe Calea Rahovei, iar cel de al doilea, Barbu Păltineanu, a fost un avocat de prestigiu și personalitate politică importantă în anii de dinainte de Primul Război Mondial, în partidul Conservator-Democrat condus de Take Ionescu.

După transformarea cătunului Bellu în comuna Șerban Vodă (1 aprilie 1914), se va construi și o primărie, aceasta fiind situată atunci la numărul 71, pe actuala Șosea a Giurgiului, iar, în 1926, o parte din comună, mai exact Nordul ei, este înglobată municipiului București, restul numindu-se în continuare comuna Șerban Vodă, care cuprindea acum și o nouă structură edilitară în plină dezvoltare: Apărătorii Patriei. În anul 1948, odată cu reorganizarea administrativă, a fost declarată comună suburbană și încadrată în așa-numitul Raion Urban III – Nicolae Bălcescu. Istoria literară a consemnat în acest cartier, pe ulița de țară numită Drumul Găzarului, existența celui care a fost marele poet simbolist George Bacovia. Acesta a trăit ultimii 24 de ani din viață în acest cartier, într-o casuță modestă, de unde sufletul său s-a ridicat la Domnul în data de 22 mai 1957. Atunci s-a oprit ceasul familiei Bacovia, iar în casa transformată în muzeu încă mai există trandafirii uscați, culeși în acea zi de Agatha, soția lui.

II.2. SÂMBURELE LITURGIC DE SECOL XX

Vreme trece, vreme vine, însă locuitorii de aici nu aveau un locaș de închinare pentru nevoile lor sufletești. Astfel, prima structură parohială, numită Șerban Vodă, are scris în actul de naștere prima jumătate a secolului al XX-lea – într-o perioadă tulbure politic, în care românii nu știau prea bine încotro se îndreaptă țara lor. De aceea, o biserică era esențială ca prezență dătătoare de speranță! Această nouă parohie, desprinsă teritorial din Parohia *Buna Vestire* – Bellu, era situată pe Șoseaua Giurgiului, cuprinzând o parte din teritoriul fostei comune Șerban Vodă – de la care își trage și numele. Astfel, parohia a luat ființă în anul 1940, sub arhipăstoria lui Nicodim Munteanu, cel de-al doilea Patriarh al României, mort cu 8 ani mai târziu, trist și dezamăgit de traseul istoric pe care a fost obligată să se înscrie România: bolșevizare totală.

Dar noi ne aflăm încă în anul 1941, când se ridică prima capelă în parohia nou înființată, așteptată cu nerăbdare și emoție de sufletele atâtor credincioși. Aceasta s-a amenajat în ateneul școlii și, spre marea bucurie a închinătorilor, capela a fost sfințită de însuși Arhiepiscopul-vicar al Bucureștilor, Preasfințitul Veniamin Pocitan. În trecut fie spus, acest episcop a fost o figură a Sfântului Sinod de atunci: doctor în teologie și atașat Marelui Stat Major al Armatei în Primul Război Mondial, episcop la Huși, vicar la București și retras să moară în anonimat la Mănăstirea Cernica, după ce Legea Cultelor (din 1948) a interzis, în mod abuziv, instituția arhierelui-vicar.

Un an mai târziu, în 1942, credincioșii din Parohia Șerban Vodă s-au putut închina într-o a doua capelă, de data aceasta în forma unei micuțe biserici de lemn. Ridicată în proximitatea bisericii actuale, acest mezin liturgic a fost sfințit de către protopopul de atunci, Traian Costea, iar astăzi, pe locul capelei,

se află o sfântă cruce, care marchează simbolic fosta prezență a micuței arce a mântuirii.

Lucrurile au evoluat și, la data de 22 august 1943, a fost pusă piatra de temelie a noii Biserici Șerban Vodă, tot de către Părintele protopop Traian Costea, asistat de un sobor de preoți și diaconi. Trei ani mai târziu, la 15 august 1946, biserica va fi încredințată cultului, sfințirea provizorie făcându-se de către Părintele Grigore Dragotă. Edificiul sacru era construit în plan triconic, cu un pronaos supra-lărgit, cu o turlă mare deasupra pronaosului și un turn clopotniță de plan pătrat peste vestibul.

Istoria ne consemnează faptele, cu stilul lacunar, concis al pisaniei: „Între anii 1943 și 1964, cu voia și din mila lui Dumnezeu, ziditu-s-a Biserica Șerban Vodă, spre mângâierea și mântuirea multora.

Pusă sub ocrotirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, drept hram alegându-se ziua de Adormirea Maicii Domnului, această sfântă biserică s-a ridicat îndeosebi prin munca și stradania Părintelui Dragotă Grigore, pe terenul donat de Atena Valentina Popescu (soție de colonel), cu fonduri lăsate prin testament de către ctitoră, și prin daniile credincioșilor”.

Pictura în frescă a bisericii a fost realizată între anii 1953-1959, de către pictorii Gheorghe Roșu și Dumitru Nicolaide. În anul 1962, s-a reușit împrejmuirea cu gard a bisericii, iar în 1964 a fost adăugat un mic pridvor la intrarea în biserică. Lucrările enumerate se datorează tot Preotului paroh Grigore Dragotă, iar acestea pot părea acum, pentru noi, fapte de viață banale, de la sine înțelese. Însă trebuie ținut cont de perioada istorică în care s-au petrecut ele, cu cât efort, cu cât trudă și, de ce nu, cu cât risc erau împlinite... Ce vremuri triste pentru Biserica lui Hristos!

Dar iată că a venit și ziua de 10 mai 1970, zi mult așteptată, în care a avut loc târnosirea acestui sfânt locaș – Biserica Șerban Vodă. Slujba de sfințire a fost săvârșită de Preasfințitul Părinte Episcop dr. Antim Nica Târgovișteanul, Vicar-patriarhal, însoțit de un sobor de preoți și diaconi. La solemna slujbă de sfințire a participat și Înaltpreasfințitul Sarchizian, Mitropolit al Libanului, rector al Institutului Teologic din Beirut, aflat în țara noastră ca oaspete al Bisericii Ortodoxe Române, la invitația Patriarhului Justinian Marina. În acea perioadă preot paroh a fost vrednicul întru pomenire, Părintele Ioan Oriță.

Anul 1989 a fost unul de cotitură în istoria României, dar și în viața Bisericii Ortodoxe. Credincioșii și-au putut manifesta liber credința lor, preoții au putut lucra liber în ogorul Domnului. Lumea întreagă se trezea la viață după glaciațiunea comunismului ateu, iar Parohia Șerban Vodă nu făcea excepție. Între timp însă, sub raport demografic și urbanistic, lucrurile s-au schimbat radical. Cartierul a crescut foarte mult, o rețea vastă de blocuri împânzea arealul, structura sufletească a noilor enoriași era mult mai complexă, nevoile spirituale erau cu totul altele. Preoții de la Parohia Șerban Vodă au făcut eforturi uriașe de a îmbiserici categorii largi de populație, de a le arăta calea mântuirii prin Biserică. Astfel, modificările toposului parohial s-au concretizat în construirea a două încăperi la intrarea în curtea bisericii (1995-2000), una servind drept pangar, iar cealaltă drept cancelarie parohială. Erau semne ale schimbării majore care avea să urmeze...

II.3. ȘI ROADA DUHOVNICEASCĂ A NOULUI MILENIU

Dar tot nu era de ajuns, întrucât creșterea duhovnicească a locuitorilor cartierului cerea o biserică pe măsură. Prin urmare, clerici și credincioși, cu aceeași simțire duhovnicească și îndemn de bună sporire a vieții și credinței, hotărâsc să porceadă la ridicarea unui nou locaș sfânt. Cum s-a născut noua biserică? S-a pornit de la un studiu de rezistență a vechii biserici, grav avariata în urma cutremurelor care s-au succedat în decursul anilor. Studiul a fost realizat de domnul inginer Eugeniu Iordăchescu, cel care, la îndemnul Înaltpreasfințitului Teodosie, pe atunci Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a fost de părerea Sfintelor Scripturi, că „nimeni nu coase la haină veche petic dintr-o bucată de stofă nouă” (*Marcu 2, 21*). Sfatul domnului inginer a fost să ridicăm o biserică nouă, care să întrunească toate cerințele comunității. Atunci, cei trei preoți, Niculescu Alexandru, Ristache Alexandru și Dinu Pompiliu, au făcut legământ înaintea lui Dumnezeu ca, umăr la umăr, să pornească la lucrarea deloc ușoară a înnoirii sfântului locaș. Fără acest legământ nu s-ar fi putut face nimic.

În lupta care ne-a stat înainte, unii s-au pierdut pe cale, alții au trecut la cele veșnice, dar cei mai vrednici, îmbărbătați de Dumnezeu, plini de Duh Sfânt, au dus lucrarea până la capăt.

Cei trei preoți care au început lucrările la noua biserică au fost: părintele Alexandru Niculescu, om ajuns la vârsta senectuții și cu multă deschidere era preotul acestei biserici din anul 1966 și parohul ei din anul 1970. Alături de părintele Alexandru Niculescu, în cursul anului 1992, au venit doi preoți tineri, părintele Alexandru Ristache, în luna martie, și părintele Dinu Pompiliu, în luna octombrie. Părintele Alexandru Niculescu a trecut la cele veșnice în anul 2005, iar la conducerea bisericii a urmat părintele Alexandru Ristache. În anul 2010, oficiul parohial a fost preluat de către părintele Dinu Pompiliu, iar, în scurt timp, părintele Alexandru Ristache a cerut transferul la o altă parohie, slujind apoi la Parohia *Sfântul Alexandru* din cartierul Colentina.

Cu mila lui Dumnezeu, odată cu trecere în noul mileniu, au fost începute lucrările pentru fundația noii biserici și, în toamna anului 2001, în

ziua de 4 octombrie, a fost așezată piatra de temelie de Preasfințitul Episcop-vicar Varsanufie Prahoveanul. Așadar, ceea ce părea aproape imposibil de realizat a început să capete viață: au demarat în forță lucrările la zidurile noii biserici. Dar cum? Ridicate pur și simplu peste cea existentă! Așadar, biserica veche a trebuit să se „micșoreze”, să facă o reverență în piatră și în duh celei noi. S-a smerit, făcându-se temelie și punte pentru noul locaș.

În ziua de 6 septembrie 2003, obștea Parohiei Șerban Vodă a avut bucuria de a fi binecuvântată de Patriarhul Petru al Alexandriei și al întregii Africi, care, printr-o fericită întâmplare (dar vorba părintelui Galeriu: „Nimic nu este întâmplător, totul este proniator!”) se afla în vizită misionară în țara noastră. Astfel, înaltul ierarh a fost invitat să pună piatra de temelie la pridvorul bisericii.

Șirul faptelor minunate nu se oprește aici. La baza turlei mari din biserica noastră au fost așezate bucăți de cărămidă aduse din ruinele bisericii din Filadelfia (în traducere: dragoste de frate), menționată de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan (cf. *Apocalipsa 3, 7*). Această biserică din Asia Mică a fost apreciată de Dumnezeu pentru fidelitatea credinței: „Am lăsat înaintea ta o ușă deschisă, pe care nimeni nu poate să o închidă, fiindcă, deși ai putere mică, tu ai păzit cuvântul Meu și nu ai tăgăduit numele Meu” (*Apocalipsa 3, 8*). Biserica Filadelfiei există și astăzi! Are și azi o ușă deschisă pentru toți și viață bisericească ortodoxă, cu parohii care se mențin, conștiințe vii, credincioși fideli, plini de dragoste pentru Dumnezeu. Biserica Filadelfiei se face pildă nouă tuturor în vremea în care trăim, ca să păstrăm cu fidelitate credința și să nu uităm că Dumnezeu privește cu acrivie toate faptele fiilor bisericii: „Știu faptele tale” (*Apocalipsa 3, 8*). Avertisment pentru creștinii „căldicei” din ziua de azi? Arvună a Împărăției Cerești? Semn vizibil al profețiilor împlinite? Vom vedea! Cărămizile au fost aduse de credincioșii parohiei, împreună cu preotul paroh Dinu Pompiliu, ca un testament primit de la acel loc binecuvântat de Dumnezeu și care ne îndeamnă să-i primim în biserică pe toți, cu dragoste de frate.

În șirul de slujitori sfințiți ai altarului bisericii Șerban Vodă s-a adăugat Preacucernicul Preot Eugen Moraru, îmbisericit începând cu anul 2004 și numit în postul de coslujitor începând cu 1 martie 2006, care s-a pensionat la data de 1 octombrie 2021. A sprijinit activitatea pastorală a parohiei și a ajutat la toate lucrările bisericii și ale centrului social. Când

zidurile au fost înălțate, între slujitori a fost adus, ca diacon, Preacucernicul Radu Mișu, consilier, la acea vreme, la Sectorul Cultural și Comunicații Media, care a slujit biserica în perioada martie 2009-iunie 2010. În data de 29 iulie 2010, este hirotonit, în biserica Parohiei Șerban Vodă, Preacucernicul diacon Cristian Filiuță, de către Preasfințitul Varsanufie Prahoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. A slujit la această parohie timp de 11 ani și 1 lună, până la 1 octombrie 2021. El s-a implicat în activitatea catehetic-educativă a tinerilor, în construirea centrului social și a grădiniței, așa cum reiese din documentele de arhivă ale bisericii. Tot în anul 2010, a venit la Parohia Șerban Vodă și Preacucernicul Preot Adrian Chiriță, fost slujitor la Parohia Jilava. Pe parcursul anilor, Preacucernicul Preot Adrian Chiriță și soția sa, doamna doctor Simona Chiriță, s-au implicat direct în lucrările de construire și dotare a bisericii și a centrului social. În urma pensionării Părintelui Eugen Moraru, începând cu 1 ianuarie 2022, a fost transferat în postul de preot coslujitor Preacucernicul Preot Vlad-Alexandru Mîndru. Părintele Vlad a fost primit cu acordul clericilor și cu deschidere de către credincioși, întrucât el fusese înainte cântăreț al bisericii, între anii 2010-2012. De asemenea, începând cu data de 1 aprilie 2022, a fost numit în postul de diacon Părintele Marinela Laurențiu Marcu, redactor-șef al Revistei Biserica Ortodoxă Română, Buletinul oficial al Patriarhiei Române.

Un rol important, mai ales din punct de vedere duhovnicesc, al Parohiei Șerban Vodă îl constituie numărul mare de călugări și călugărițe care au plecat de la biserica noastră, mulți dintre aceștia ajungând duhovnici iscusiți, precum și rasofoți și rasofoare și alții care se pregătesc să intre în cinul monahal.

Timp de șapte ani, s-au construit zidurile bisericii, au fost ridicate turlele, s-au făcut tencuieli interioare și exterioare, au fost sculptate ancadramentele de piatră și a fost realizată acoperirea bisericii cu tablă din cupru. Doi ani au fost ani de mari frământări, timp în care biserica și-a adjudecat pictorul, în persoana domnului Daniel Codrescu. Începând cu anul 2010, sub păstoria noului paroh, au urmat alți șapte ani în care s-a executat pictura din nou a bisericii în tehnica frescă.

În toată această perioadă, de la organizarea primei comunități și până în prezent, biserica a avut parte de epitropi, consilieri și membri ai Comitetului Parohial, oameni de mare prestigiu, dedicați, trup și suflet, slujirii lui Dumnezeu. Dintre epitropii al căror nume a ajuns până la noi, care au sprijinit activitatea bisericii, amintim doar câțiva: Dumitru Stoenescu, Constantin Cioată, Ilie Dumitrașcu, Costel Bîrleanu, Dumitru Bucă, Ionel-Cătălin Mocanu, Gică Toia, Nicolae Zamfir și Adrian Răcaru.

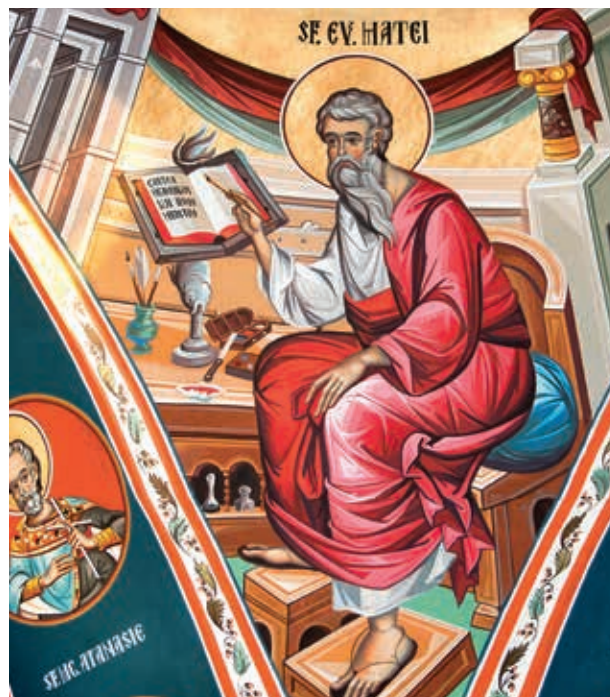

SI CERETEAZĂ VIA ACEASTĂ PE CARE A SĂDIT O DREAPTĂ TA ȘI O DESĂVĂRȘITĂ PE CĂ DOAMNE, DOAMNE, CAUTĂ DIN CER ȘI VEZI.

IHS
PANTO

IHS
CRATOR

II.4. SFÎNȚIREA BISERICII ȘERBAN VODĂ

În anul 2017, la 24 septembrie, a avut loc sfințirea sfântului locaș. În acea frumoasă zi de duminică, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preasfințitul Timotei, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, însoțit de un ales sobor format din peste 30 de preoți și diaconi. Soborul slujitorilor a fost format din apropiați ai Bisericii Șerban Vodă, între care s-au numărat:

Preasfințitul Veniamin Goreanu, Episcopul Basarabiei de Sud, la acea dată consilier la Sectorul Administrativ-Bisericesc al Arhiepiscopiei Bucureștilor;

Pc. Pr. Aurel Mihai, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Bucureștilor;

Pc. Pr. Dumitru Ștefănescu, consilier, și Pc. Pr. Iustin Manta, inspector la Sectorul Administrativ-Bisericesc;

Pc. Pr. Prof. Univ. dr. Constantin Pătuleanu, profesor la Facultatea de Teologie din București;

Pc. Pr. Ion Armași, protopopul Protoieriei Sector IV Capitală;

Pc. Pr. Ștefan Mușat, fost protopop de Urlați și Ploiești;

Pc. Pr. Valer Ulican, protopopul Protoieriei Sector V Capitală;

Pc. Pr. Ioan Șurubariu, fost consilier la Sectorul Administrativ-Bisericesc al Arhiepiscopiei Bucureștilor;

Pc. Pr. Gheorghe Zaharia, consilier în cadrul Administrației Patriarhale;

Pc. Pr. Grigore Luțai, parohul bisericii din Săpânța, Maramureș;

Pc. Pr. Visarion Alexa, parohul Bisericii *Sfântul Nicolae* – Militari;

Pc. Pr. Emil-Nedela Cărmizaru, Pc. Pr. Iulian Scoipan, Pc. Pr. Gheorghe Dogaru, Pc. Pr. Daniel-Alexandru Bărică, Pc. Pr. Daniel Turturoiu, Pc. Pr. Aurel Mateescu, Pc. Pr. Cezar-Gavril Dumitrescu, Pc. Pr. Emil-Ioan Gheorghe, Pc. Pr. Cristinel-Nicolae Preda, Pc. Pr. Gheorghe Mihai, Pc. Pr. Ioan Dumitrașcu, Pc. Pr. Constantin Lupu, Pc. Pr. Gheorghe Zaharia, Pc. Pr. Narcis-Nicolaie Stupcanu, Pc. Pr. Ioan Roșu, Pc. Pr. Ciprian Chirițoiu, Pc. Pr. Ionuț Simion, Pc. Pr. Anton Ionescu, Pc. Pr. Mircea Enache, Pc. Pr. Ovidiu-Bogdan Apostu;

împreună cu preoții bisericii: Pc. Pr. Pompiliu Dinu, Pc. Pr. Eugen Moraru, Pc. Pr. Adrian Chiriță, Pc. Pr. Constantin Tomescu (îmbisericit), Pc. Pr. Ioan Tudorache (îmbisericit);

și alături de diaconii: Pc. Arhidiacon Ioan Caraza, Pc. Diacon Andrei Duță, Pc. Diacon Cristian Filiuță, Pc. Diacon Vlad-Alexandru Mîndru.

Tărnosirea Sfântului Altar și sfințirea cu Sfântul și Marele Mir și cu aghiasmă a picturii, catapetesmei și întregii biserici a fost săvârșită de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. La acest moment înălțător s-au adăugat Pc. Arhidiacon Maxim Țifui, Pc. Arhidiacon Constantin Hurjui, Pc. Arhidiacon Ștefan Sfarghie. În piciorul Sfintei Mese au fost așezate sfintele moaște, hrisovul de sfințire semnat de toți cei prezenți, pomelnicele ctitorilor și credincioșilor.

De menționat și faptul că Primăria Generală a Capitalei a contribuit direct la această operă de ridicare a unei citadele liturgice într-un dintre cele mai mari cartiere bucureștene.

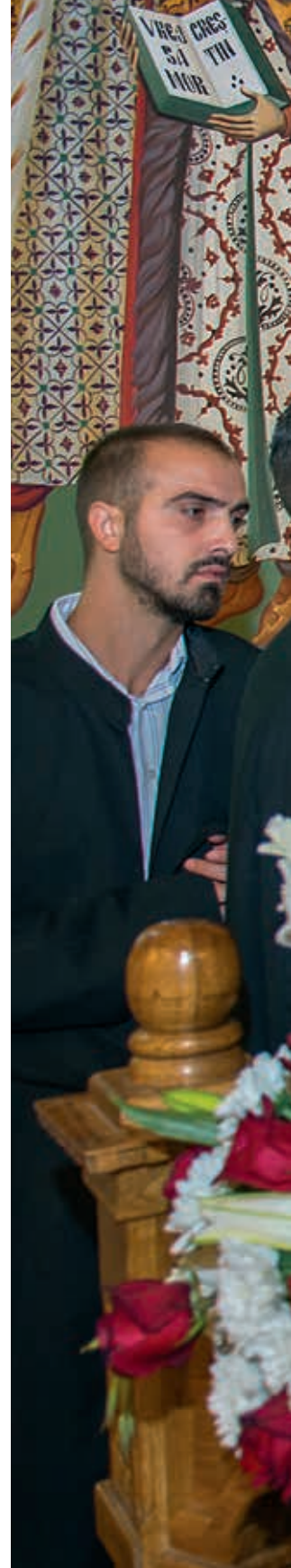

SE PR
IACOV

SE ARH
CAVRI

II.5. ÎN SPIRITUL DĂRNICIEI PRINCIARE A FOSTULUI DOMNITOR

În timpul lucrărilor la biserica parohială, părinții slujitori s-au mobilizat împreună cu Adunarea Parohială și cu toți iubitorii de Hristos din Parohia Șerban Vodă pentru a înnoi așezământul bisericesc și a duce la îndeplinire și partea de legat testamentar cu privire la așezământul social, care, alături de școală și lăcașul de cult, făcea parte din testamentul lăsat de Atena Valentina Popescu.

Lucrarea Bisericii nu s-a oprit doar la cult, la ritual și la misiunea pastoral-catehetică. Marta și Maria lucrează împreună la trupul și sufletul celor care își doresc mântuirea. Astfel, în anul 2008, s-au obținut autorizațiile pentru construirea unui așezământ social și a unei capele dotate la standarde europene – un ajutor direct pentru cei aflați în necaz. Așezământul, o extensie milostivă a bisericii, cuprinde o cantină socială, o grădiniță, trei apartamente pentru slujitori, 18 locuri de cazare pentru asistații sociali și o casă de oaspeți cu 12 camere.

Ansamblul nou creat la Biserica Șerban Vodă, în suprafață totală desfășurată de 2.435 mp, este format din cinci corpuri cu funcțiuni diferite, amplasate în zona de sud a incintei bisericii. Corpurile de clădire ce vor adăposti așezămintele sociale, sunt proiectate astfel:

Corpul 1 – Grădinița, pe patru nivele, având funcțiunile de bucătărie și anexe la subsol, o clasă de grădiniță – grupa mică, două clase de grădiniță – grupa mijlocie și mare la etajul 1 și o sală de festivități, cu circa 50 de locuri pe scaune, la etajul 2;

Corpul 2 – Turnul clopotniță – este funcțional legat prin scara principală de grădiniță și celelalte corpuri ale ansamblului;

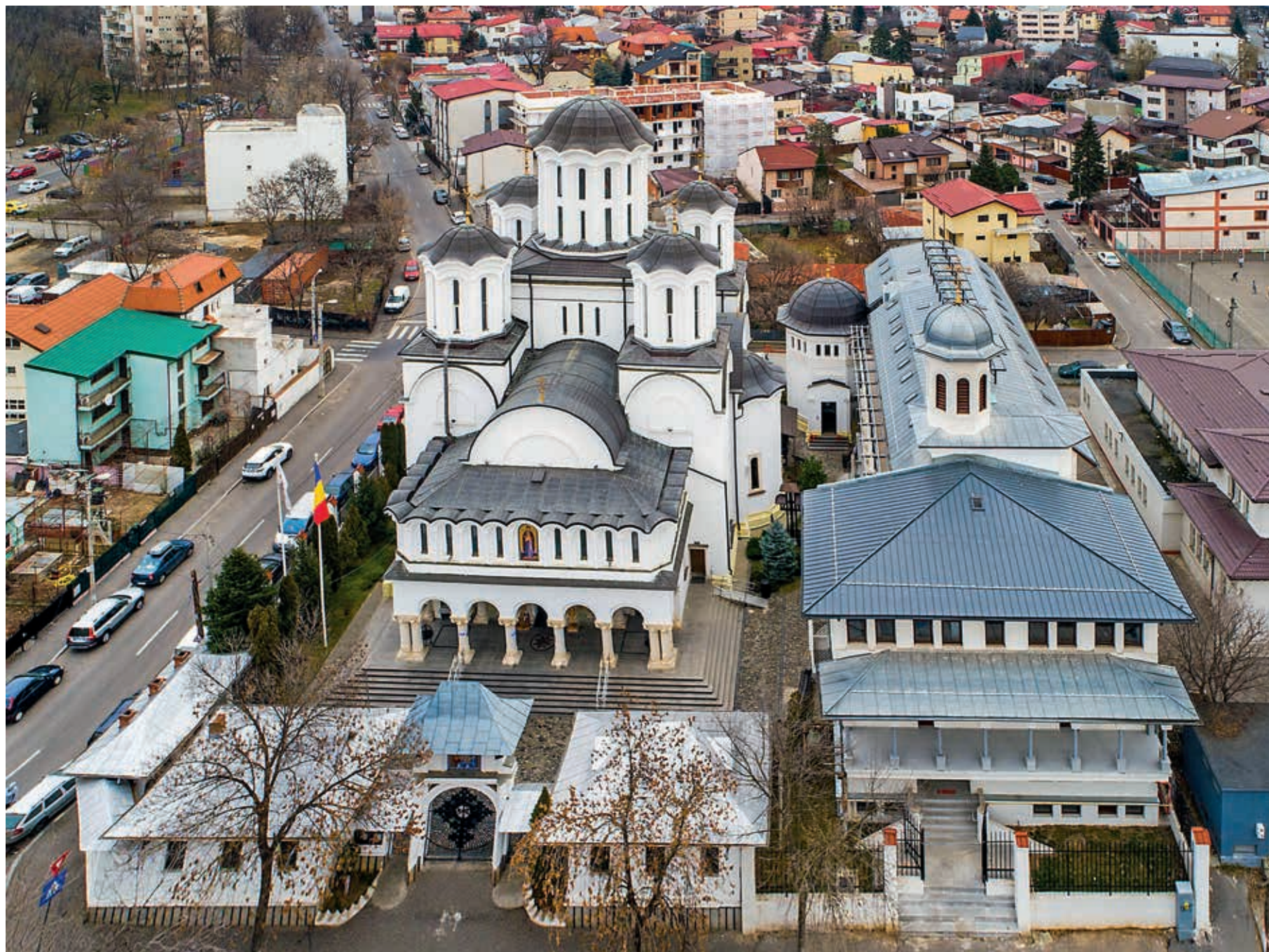
Corpul 3 – Locuințe de serviciu – cuprinde trei apartamente identice, având fiecare un parter cu cameră de zi și bucătărie, plus un mic grup sanitar; la etajul întâi, două dormitoare și o baie, iar la etajul al doilea, o cameră pentru studiu. În aceste spații se vor amenaja sălile pentru cancelaria parohială, biblioteca parohiei, arhiva și alte necesități administrative;

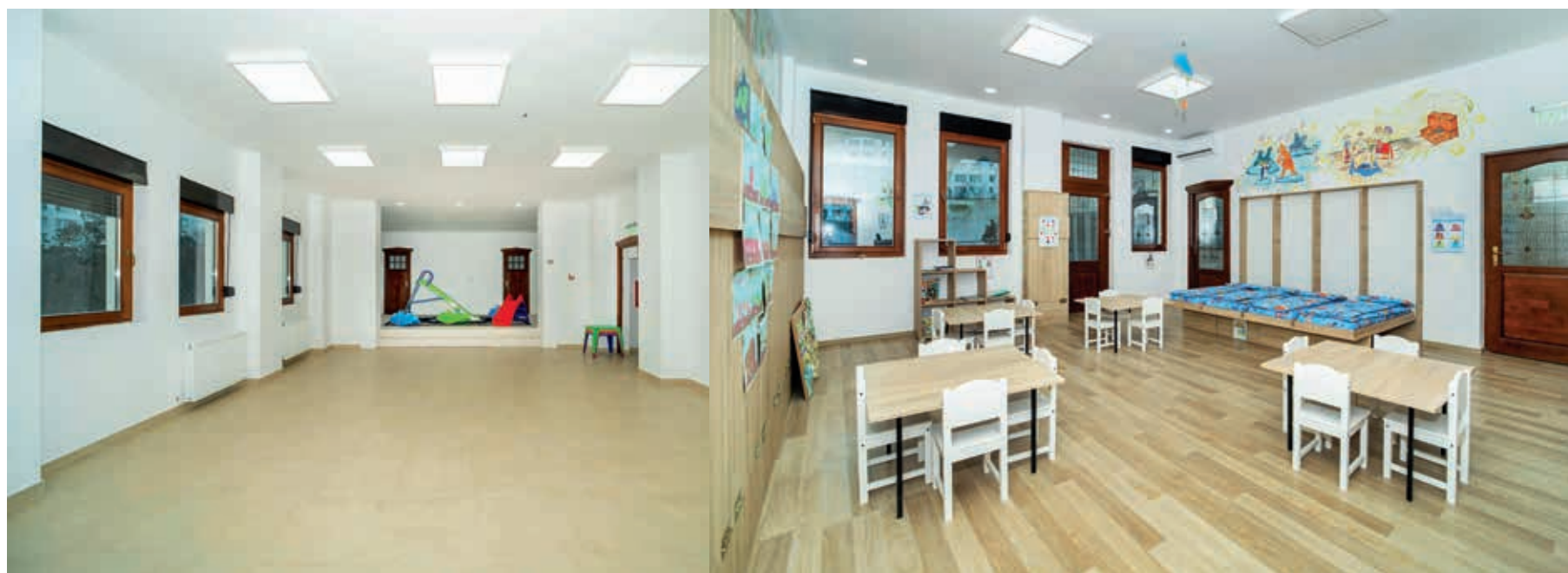

HRISTOS ÎMPARTIND CELE CINCI PĂINI ȘI DOI PEȘTI

ȘI ACEASTA ESTE VIAȚA VESNICĂ
SĂ TE CUVINȘEA DE TINE SINGURUL
DUMNEZEU ABEVĂNAT. ȘI PE
IISUS HRISTOS PE CARE
L-AI TRĂDIS.
ROM 11:3.

ȘI ACEASTA ESTE VIAȚA VESNICĂ.
SĂ TE CUVINȘEA DE TINE SINGURUL
DUMNEZEU ABEVĂNAT. ȘI PE
IISUS HRISTOS PE CARE
L-AI TRĂDIS.
ROM 11:3.

SI ACUM ESTE VOTRI VESNICA,
SA TE CUVINTEA RE TINE SI CUVINTEA,
DUM SECEA DEBUTARE SI TE
DUM FORTIS RE CUM
L-21 TUDIS.

CU MOARTE RE MOARTE CUVINTEA
SI CELOR DIA MOARTE,
VIA CUVINTEA-RE.

Corpul 4 – Corpul Social – este proiectat pentru cazarea a 18 persoane, câte două persoane în câte trei camere pe nivel, la parter, etajul întâi și etajul al doilea, prevăzute cu grupuri sanitare dotate cu dușuri. Pe fiecare nivel există câte un spațiu comun pentru activitățile de zi. Aceste persoane cu nevoi speciale vor fi angajate în diferite activități gospodărești ale parohiei, devenind astfel asociați la existența cotidiană.

La subsol, pe toată suprafața corpurilor 3 și 4, a fost executată o trapeză pentru circa 100 de enoriași, în stil brâncovenesc, având arce și bolți parțial pictate și plafoane din lemn sculptat și pictat. Deasupra clădirii, la mansardă, a fost amenajată o casă de oaspeți cu 12 camere dotate cu grup sanitar, în numele celor 12 Sfinți Apostoli care au răspândit Evanghelia lui Hristos în toată lumea.

Corpul 5 – Capela – este o construcție finalizată, care funcționează cu rolul de capelă funerară, fiind separată de celelalte clădiri ale ansamblului. Pictura a fost realizată de Daniel Codrescu, același maestru al frescei care a realizat și pictura bisericii.

Clădirile ansamblului au fost concepute în stilul brâncovenesc, atât la exterior, cu portice deschise la parter și etaj, cu balustrade sculptate din piatră naturală, arce, ancadrame, tâmplarie sculptată și decorațiuni, cât și la interior, cu plafoane casetate din lemn, piese din metal și sticlă sau, de exemplu, arce și bolți largi la trapeză, vitralii și suprafețe pictate în tehnica frescă.

În final se va realiza o construcție unicat în peisajul urban al Bucureștiului, pentru acest demers punându-se accent pe o calitate deosebită în execuție.

Activitatea pastoral-misionară este direcționată, cu deosebită râvnă, către nevoile duhovnicești ale familiilor tinere, la început de drum, ale familiilor monoparentale, ale bătrânilor singuri, rămași fără niciun sprijin și, nu în cele din urmă, ale oamenilor în căutarea unei stabilități sociale dar și comunitare. De aceea, parohia dispune de un Centru de informare și consiliere autorizat pentru identificarea nevoilor sociale și familiale ale beneficiarilor, informarea cu privire la drepturi și obligații, consiliere socială, juridică și psihologică, orientare profesională, precum și suport și asistență în vederea integrării comunitare. Așa se arată faptul că Biserica rămâne cel mai important aliat și partener al Statului Român în ceea ce privește calitatea și profunzimea actului de asistență socială.

Parohia Șerban Vodă nu a lăsat pe planul doi vocația educațională a Bisericii. Pentru a o împlini cum se cuvine, prin grija preoților slujitori, se organizează și se derulează programe de meditații gratuite pentru copiii fără posibilități materiale și financiare.

Statornică întru poruncile evanghelice și întru sfaturile apostolice, Parohia Șerban Vodă, prin slujitorii ei, clerici și mireni, își arată credința prin fapte, așa cum îndeamnă Sfântul Apostol Iacob în Episola să sobornicească: „Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele, și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți în pace! Încălziți-vă și vă săturați, dar nu le dați cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Așa și cu credința: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși” (Iacov 2, 14-18). Următori acestui îndemn

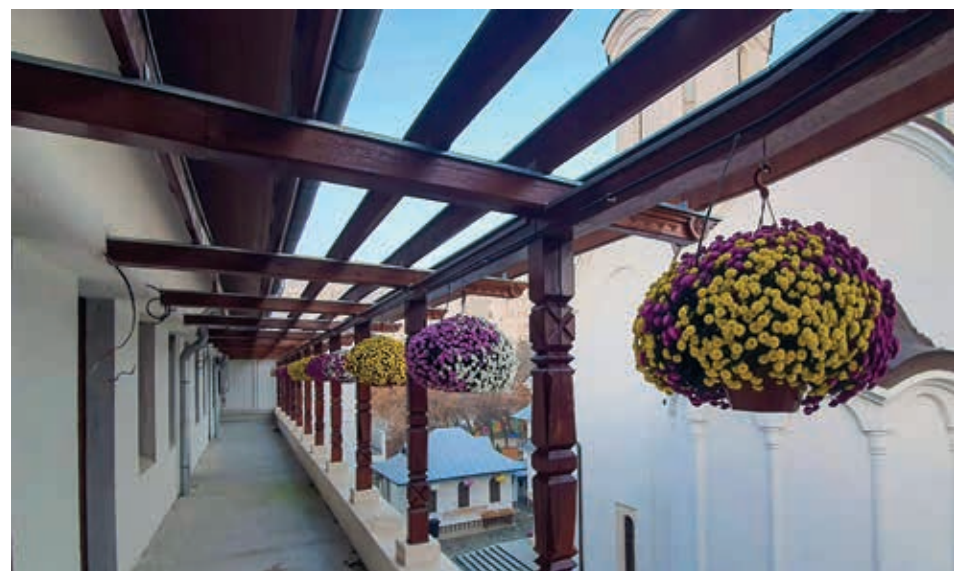

apostolic, părinții și credincioșii parohiei fac vizite filantropice la căminele de bătrâni, la adăposturile pentru sărmani, la așezămintele pentru copii provenind din familii destrămate, la spitale de copii, filantropia bisericii desfășurându-se pe baza autorizării serviciilor sociale de către Comisia de acreditare a furnizorilor de servicii sociale a Municipiului București.

II.6. ȘCOALA CATEHETICĂ A PELERINAJELOR

Parohia Șerban Vodă a desfășurat o muncă de pionierat în pelerinajele românești, mai cu seamă în vizitarea Locurilor Sfinte din Israel. Părinții bisericii au înțeles forța de impact a unui pelerinaj, de aceea, la loc de cinste în activitatea misionară stau călătoriile organizate de parohie, ca prilej de cunoaștere și de sporire duhovnicească. În acest sens, s-au organizat pelerinaje la minunatele locuri românești unde s-au admirat frumusețile naturale ale țării, chipurile domnitorilor români și rodul faptelor izvorâte din preocupările lor sfinte, actele de eroism ale poporului român și valorile culturale create de acesta. Toate acestea au fost proiectate pe fundalul unor cunoștințe profunde de Noul și Vechiul Testament, de istorie, de arheologie, de morală creștină și de prețuire față de libertatea religioasă și dragostea de neam. Cete, cete de pelerini de la Parohia Șerban Vodă au călcat pe urmele Mântuitorului, pe urmele lui Moise, în țara unde s-a revelat Decalogul (cf. *Ieșirea* 20), pe muntele Sinai, în cetățile unde s-au ținut sinoadele ecumenice. Creștinii care s-au pornit în pelerinaj cu Parohia Șerban Vodă au făcut popas duhovnicesc la

bisericile Apocalipsei, în patria Sfinților capadocieni, în Macedonia, supranumită Ierusalimul Balcanilor, în Italia, în Sicilia – Magna Graeciae.

Având conștiința responsabilității pentru cunoașterea istoriei patriei și a culturii creștine europene, Parohia Șerban Vodă a organizat pelerinaje la Palermo, la groapa comună unde a fost îngropat Nicolae Bălcescu, și la centrele culturii clasice grecești: la Siracuza, la Selenunte, la Agrigento. Drumurile europene către Viena și marea cultură renescentistă nu au fost ignorate de planul misionar-cultural al parohiei. Nu au fost uitați nici frații români de dincolo de Tisa și din Transcarpatia și, mai ales, nu a fost ignorat pământul românesc și comunitățile din Basarabia și Transnistria.

Mai mult decât orice excursie sau vacanță, pelerinajul creștin este o adevărată școală a Duhului Sfânt. Părintele Patriarh Daniel arată că „într-un loc de pelerinaj găsim nu numai ceea ce oferă locul: sfânta biserică, sfintele moaște și sfintele slujbe, ci și ceea ce aduc cu ei pelerinii, fiecare în parte și toți laolaltă, adică evlavia, pacea, răbdarea, cumințenia, bunătatea lor, deci felul lor de a fi și de a se întâlni cu Dumnezeu și cu oamenii în Biserica lui Hristos și a Sfinților Lui”.

Activitățile social-misionare și educaționale ale parohiei sunt un izvor de cunoaștere, de viețuire duhovnicească și de împlinire a vocației de creștin practicant pentru oricine dorește să se implice în viața parohiei, cu conștiința că slujind aproapei slujim lui Hristos.

NASTEREA

DOMINULUI

SPALATI VAI
CURATI VAI
NU MAI FACETI
RAU DE LA MORTUA
OCHELOR FIETI
CLARA 135-16

PRISTOS UMBLAND
PE MARE

II.7. CÂNTAȚI DOMNULUI CÂNTARE NOUĂ (PSALM 95, 1)

La strana Bisericii Șerban Vodă au cântat și s-au format mulți psalți, fiind statornicită aici o tradiție muzicală de la începutul parohiei. Aici au cântat mari psalți, teologi, profesori de muzică și mulți teologi care au devenit preoți.

O voce cu totul specială a fost cea a lui Eufrosin Buga. S-a născut la 18 septembrie 1910, în comuna Mândreștii Vechi, jud. Bălți (Basarabia). După absolvirea liceului, la Chișinău (1931), a funcționat ca diacon la Catedrala mitropolitană din Chișinău până în 1937, când s-a înscris la Academia de Muzică și Artă dramatică din același oraș. În paralel cu studiile la Conservator, a fost (de la 1 august 1938) cântăreț la Catedrala Patriarhală din București. La 13 septembrie 1939, figurează ca student și rezident la Mănăstirea Antim din București. După absolvirea Conservatorului, în 1942, a îndeplinit funcțiile de cântăreț la Capela Românească din Sofia (Bulgaria) și profesor de muzică vocală la Liceul Român din Sofia. În 1947, reîntorcându-se în țară, s-a angajat la Ansamblul Armatei, unde a funcționat până în 1968, când s-a pensionat. La 1 martie 1972, a fost angajat cântăreț cu jumătate de normă (fiind pensionar) la Parohia Șerban Vodă din București. Încă din 1968, Buga Eufrosin a ajutat la strană, la rugămintea pr. Alexandru Niculescu, fără să fie angajat. Începând cu anul 1972, biserica noastră a avut întotdeauna cântăreți angajați.

Amintim, în treacăt, pe alți membri ai stranei parohiale: Ovidiu Tomescu, teolog cu o voce de excepție, ajutat de colegul său, Ionică, solist la Opera Română. Către finalul anilor 1990, au susținut cântarea la strană Ciprian-Valentin Chirițoiu, astăzi preot paroh la Parohia Manu Cavaflu, ajutat de Florin-Viorel Vlădoiu, astăzi coordonator al preoților militari. Au urmat, pe rând, Ionuț Simion, absolvent al Conservatorului bucureștean, un tenor de excepție provenit dintr-o familie dăruită Bisericii, astăzi paroh la Parohia Sfinții

Constantin și Elena – Jilava. Ascultându-l pe Părintele Ionuț, te ducea gândul la „poetul pătimirii noastre”, Octavian Goga, care-și amintea de un dascăl iscusit, cu mare dar dumnezeiesc: „Cântăreț de lege veche, / Cântăreț și om de treabă [...] / De troparele-i măiestre / Se-nchina adânc poporul / Și se lumina icoana / Lui Isus Mântuitorul...” (Fragment din *Cantorul Cimpoi*, de Octavian Goga).

A urmat Cristinel-Nicolae Preda, fiu de preot din județul Vrancea. Cu făptura lui vitează, / Cum cânta de mult în străină / Cântecul de Bobotează! [...] / Povesteau pe-atunci nănașii / Că-i mai sfântă cununia / Dacă glasul lui mărește / Pe prorocul Isaiia. (Fragment din *Cantorul Cimpoi*, de Octavian Goga).

Rând pe rând, s-au succedat alte voci de aur ale Bisericii, dintre care îi amintim cu drag pe teologul Sebastian Heltianu, persoană cu o delicatețe

a comportamentului rar întâlnită, pe teologul și doctorul în bizantinologie Bogdan-Nicușor Marin, un Anton Pann al zilelor noastre, și pe teologul Marian Știrbei, copil încercat, orfan de tată, cu o voce de neegalat și absolvent al Conservatorului din București.

II.8. ȘCOALA DE MUZICĂ BISERICESCĂ SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Acest proiect reprezintă o continuare a tradiției muzicale în biserica Șerban-Vodă și concretizarea a numeroase solicitări primite din partea credincioșilor parohiei noastre, în special tineri, care s-au atașat psalților

bisericii noastre și care și-au exprimat dorința de a învăța atât tainele muzicii psaltice, cât și rânduiala tipiconală a cultului divin liturgic. Numele școlii de muzică vine din faptul că în biserica noastră este pusă la închinare racla cu moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Mănăstirea Neamț, *centru* monahal ce a constituit o puternică școală de psaltichie romanească și un adevărat izvor de cultură teologică ce a influențat viața Bisericii.

La strana bisericii noastre s-a adăugat un număr semnificativ de tineri, elevi ai Seminarului Teologic sau studenți teologi, care și-au manifestat dorința în vederea aplicării și aprofundării cunoștințelor muzicale și liturgice. Considerăm bine-venit acest proiect, deoarece se înscrie în linia școlilor muzicale bisericești vechi, care își desfășurau cursurile în cadrul unor parohii. În Biserică se găsește laboratorul muzicii bisericești, adică

strana, unde bine-cunoscut este faptul că aici se dobândesc cel mai bine cunoștințele muzicale și rânduiala bisericească; aici ele prind viață prin aplicarea lor în cadrul sfintelor slujbe.

Istoria muzicii vorbește despre multe astfel de școli care s-au înființat în țara noastră, în special în București. Aici putem reliefa exemplul cel mai semnificativ, anume Școala de muzică din cadrul Parohiei *Sfântul Nicolae* – Șelari, unde a predat eruditul profesor Petru Efesiu și unde învățăcel a fost marele muzician român Anton Pann. De asemenea, putem vorbi și despre Școala de muzică bisericească din cadrul Parohiei *Sfântul Nicolae* – Scheii Brașovului, unde profesor a fost cel din urmă.

Este cunoscut faptul că o artă se deprinde cel mai bine prin ucenicia lângă profesor; astfel, nici muzica bisericească nu face excepție. De aceea, prin

desfășurarea acestor cursuri, dorim să arătăm o deschidere față de cei care și-au manifestat interesul de a deprinde și de a aprofunda melosul bizantin românesc al muzicii bisericești.

Aceste cursuri sunt susținute de către psalții bisericii noastre, Bogdan Marin, Marian Știrbei și Sebastian Heltianu, care și-au dovedit aptitudinile prin formarea muzicală a numeroși tineri dornici să deprindă această artă. Psalții bisericii sunt cântareți apreciați și dedicați promovării acestei muzici, implicându-se și în compunerea și traducerea a diverse partituri și slujbe, având înregistrate nenumărate CD-uri.

Prin munca lor, depusă stăruitor, prin talantul vocilor deosebite primit de la Dumnezeu și prin modelul de comportament, au devenit pilde de urmat pentru generația de astăzi și de mâine. Biserica noastră le rămâne recunoscătoare și Bunul Dumnezeu îi va răsplăti ca pe slugile bune și credincioase (*Matei 25, 21*).

II.9. CORUL BISERICII

Corala mixtă *Dominus* a luat ființă la data de 15 iulie 1999 și este formată din 26 de membri, studenți și absolvenți ai Universității Naționale de Muzică din București, cadre didactice și alte categorii socio-profesionale. Corala este membră a Asociației Naționale *Corala* din Romania și Europa. Din 1 septembrie 2001, corala își desfășoară activitatea în cadrul Parohiei Șerban Vodă din București, participând și asigurând sprijinul muzical în fiecare duminică la Sfânta Liturghie și la sărbătorile importante de peste an.

În cei peste 20 de ani de existență, Corala *Dominus* a participat la diferite festivaluri naționale și internaționale de muzică corală, a susținut o serie de concerte de muzică religioasă și laică în instituții publice, lăcașuri de cult și scene în aer liber etc.

Corul a participat la Festivalul Național de Interpretare Corală *I.D. Chirescu* – Cernavodă, edițiile XXI și XXII, unde a

obținut diploma de onoare a festivalului. În anul 2006, corala a participat la Festivalul de Muzică Religioasă de la Palatul Patriarhiei Române, ediția a III-a. În anul 2013, a obținut locul al treilea (etapa eparhială – secțiunea interpretare) la Concursul Național de Muzică Religioasă „Laudați pe Domnul”, ediția a VI-a. Corala a participat la Festivalul de Muzică Religioasă „Buna Vestire”, ediția I (2013), ediția a II-a (2014), Festivalul Național de Muzică Corală Religioasă Interconfesională cu participare internațională *Lumina din lumină*, ediția a IV-a, Giurgiu.

II.10. O LUCRARE COMPLETĂ

În biserica Șerban Vodă, psalmodia bizantină și muzica bisericească corală, chipurile sfinților zugrăvite pe pereții bisericii, evenimentele sfinte, citite din paginile Dumnezeieștilor Scripturi la fiecare slujbă, se împletesc zi de zi, ceas de ceas, înduhovnicind simțurile și mintea celor ce-i trec pragul. Sinergie – acesta este cuvântul care descrie cel mai bine lucrarea polimorfă a Parohiei Șerban Vodă. Ceea ce au reușit, în numele Evangheliei trăite în viul vieții, pe „cord deschis”, preoții și enoriașii nu poate fi redus într-o descriere simplă. Dincolo de faptul că păstrează în memoria comunității figurile luminoase ale Voievodului Radu Șerban și ale credincioasei Atena Valentina, ritmul vieții duhovnicești îi îndrumă pe credincioși către viața veșnică, pe calea străjuită în această parohie de cele trei hramuri: Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Paisie de la Neamț. Realizările minunate din această biserică sunt datorate lui Dumnezeu Tatăl, Care lucrează toate prin Fiul, în Duhul Sfânt. Lumina Sfintei Treimi se revarsă din toate, iar chipul blând al Sfintei Fecioare și grija ei de mamă se fac simțite la orice pas. Ne rugăm ca Maica Domnului să ne ridice din întunericul acestui veac, ca să putem împlini tot ceea ce ne-a învățat Domnul Hristos.

III. SĂRBĂTORILE PRINCIPALE ALE BISERICII ȘERBAN VODĂ

III.1. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A PRAZNICULUI ÎMPĂRĂTESC ADORMIREA MAICII DOMNULUI – HRAMUL PRINCIPAL AL LOCAȘULUI DE ÎNCHINARE AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

Pătrunși de darul mântuirii lui Dumnezeu prin Hristos, împărtășit cu râvnă dumnezeiască de către păstori vrednici, credincioșii Parohiei Șerban Vodă au ridicat acest „Cort al Adunării”, ca locaș de închinare pe care l-au pus sub patronajul marelui eveniment al Adormirii Maicii Domnului, cinstit în întreaga Ortodoxie ca Praznic Împărătesc. Între toate sărbătorile închinat Maicii Domnului, numai această sărbătoare este precedată de o perioadă de post, ca fiind plasată la încheierea anului bisericesc. Acest post încheie celelalte patru mari Praznice Împărătești, cel al Nașterii Domnului și cel al Învierii precum și cel închinat cinstirii tuturor apostolilor Bisericii prin Sfinții Apostoli Petru și Pavel.

Sfânta Fecioară Maria, Maica Întrupării Fiului lui Dumnezeu, a arătat și prin Adormire dăruirea ei jertfelnică de sine lui Dumnezeu. La Adormirea ei, Mântuitorul a primit în brațele Sale mai întâi sufletul, apoi și trupul ei din mormânt, deoarece, pentru Mântuitorul, mormântul ei a însemnat „peștera”, iar catafalcul, „scutecele” prin care ea a fost luată la Dumnezeu. Prin ea, Dumnezeu și-a sfințit Numele, înnoindu-și firea divină prin îmbrăcarea Sa în cea umană, de asemenea înnoită, cum spune Sfântul Grigorie de Nazianz, pe care ea a născut-o. La Dumnezeu-Tatăl, la Care a dus-o Fiul, ea urma să fie preamărită

de îngeri pentru părtășia cu vrednicie a vieții ei la „cele ale Tatălui” din Sfânta Sfintelor Templului (*Luca* 2, 49). Pentru sfințirea Numelui lui Hristos prin ea, ca Domn al slavei pentru oameni (*Luca* 24, 26), datorită Numelui Său Minunat, și Stăpân al bucuriei, I s-au supus la Înălțarea Sa la cer (*1 Petru* 3, 22) și îngerii, care simțeau nevoia preamăririi ei.

Prin Adormirea ei, Dumnezeu a arătat lumii că tot cel ce are credință în Hristos își încheie viața tot ca o „adormire” în mâinile lui Hristos, Care, „prin Jertfa și Învierea Sa, are stăpânire și peste cei vii, și peste cei adormiți” (*Ioan* 14, 7-9). Astfel, prin Adormirea ei, Maica Domnului a devenit, ca și Hristos (*Evrei* 2, 9), solidară cu toți cei adormiți în Domnul.

Smerenia Sfintei Fecioare nu era mai puțin adâncă decât mormântul lui Hristos, izvor de Lumină, care deschide cerul. Lui Hristos Dumnezeu I-a dat din „sănurile Tatălui” (*Ioan* 1, 18), prin Jertfa Sa, „stăpânire din Sion” (*Psalmi* 109, 2), ca „Ușă” de intrare în Împărăția cerurilor (*Ioan* 10, 9) și „staulul” (*Ioan* 10, 1) primordial al oilor Cuvântului, sfințit în Hristos ca „Adevăr” (*Ioan* 17, 17 și 19), prin trupul Său. Dumnezeu-Fiul S-a putut arăta în trup (*1 Timotei* 3, 16) prin Sfânta Fecioară Maria, în inima căreia își pusese pecetea Sfânta Sfintelor Templului cu „cele ale Tatălui” (*Luca* 2, 49), ca într-un altar ceresc.

Maica Domnului a adormit ca să intre în cinstea șederii de-a dreapta lui Hristos și să cheme, prin viața ei, la ascultarea de Hristos, mai mult decât îndemnul de la nunta din Cana: „Faceți tot ce vă va spune!” (*Ioan* 2, 5), pentru ca toți cei jefuiți de prezența lui Dumnezeu din inima lor (*Luca* 10, 30) să primească de la Hristos sensul vieții lor prin preFacerea apelor inimii acestora în vinul Adevărului Său, ca „untdelemn al bucuriei” (*Psalmi* 44, 9). Astfel, și atunci când în viața omenească va fi „împușinare de cuget a inimii și vifor al gândurilor” (*Psalmi* 54, 8), Maica Domnului va mijloci pentru cei ce se roagă cu credință la Stăpânul Adevărului, prin șederea ei de-a dreapta, untdelemnul bucuriei Sfintei Învieri a lui Hristos, așa cum o sărbătorește Biserica în Vinerea Săptămânii Luminate, ca mijlocitoare a Izvorului Tămăduirii.

Cunoscând în Maica Domnului taina Chipului lui Dumnezeu-Emanuel, sfințit prin Jertfa ca „Adevăr”, Biserica a mărturisit și mai mult pe Dumnezeu ca „Emanuel” prin chipul Maicii Domnului, atunci când rău-credincioșii răstălmăceau Chipul lui Dumnezeu din Hristos ca Atotțiitorul, punându-l în cumpănă cu Dumnezeu-Atotputernicul dinainte de arătarea și

sfințirea Lui în Hristos. Acei rău-credincioși negau nu numai taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu Celui din Sfânta Treime, ci și pe Maica Domnului, ca Născătoare de Dumnezeu, întrupat prin ea (*Isaia* 7, 14).

Înțelepciunea omenească, semnificată prin „capul de aur” (*Daniel* 2, 31-35), simbol al stăpânirilor lumești, sfida Jertfa și Învierea lui Hristos și ignora taina morții și a stăpânitorului ei, diavolul. Biserica a mărturisit atunci taina Întrupării și a Adevărului sfințit prin Jertfa lui Hristos și Învierea Lui, Care a biruit întunericul morții din lume. „Capul de aur” a dus însă la dezbinarea Bisericii, ca o „sabie” care trecea prin inima Bisericii. Prin mărturisirea arătării lui Dumnezeu în Hristos, întrupat prin Maica Sa și prin cunoașterea lui Dumnezeu ca Tată-Atotțiitor, mai ales prin Sfântul Chiril al Alexandriei (370-444), Biserica și-a tămăduit rănila dezbinării, mărturisind pe Sfânta Fecioară Maria ca Născătoare de Dumnezeu. Așa cum Mântuitorul a uns rănila „sabiei” (*Luca* 2, 35) care trecea prin inima Maicii Sale la Răstignire (cf. *Ioan* 19, 26-27), tot așa, în vremea dezbinării Bisericii, Maica Domnului a fost invocată pentru vindecarea acestor răni.

Rolul Maicii Domnului în Biserică era nevoia de statornicire a mărturisirii lui Dumnezeu în Hristos sfidat de erezii, care, lepădând Numele lui Dumnezeu de „Emanuel”, căutau revenirea la Atotputernicia lui Dumnezeu de sub Lege. Dacă „Emanuel” era răpit, atunci, prin mărturisirea ei Biserica restaura arătarea Lui după Chipul Maicii Domnului cu „cele ale Tatălui” din Sfânta Sfintelor Templului (*Luca* 2, 49), prin Care ea L-a născut.

La Buna Vestire, pentru venirea în trup a Fiului Său, Dumnezeu era pentru Sfânta Fecioară „Cel Puternic” (*Luca* 1, 48), ea neștiind că smerenia ei, care a deschis cerul, este taina Chipului lui Dumnezeu, taina „celor ale Tatălui”, din Sfânta Sfintelor Templului (*Luca* 2, 49) pe care ea, de asemenea, nu o putea înțelege, după cum reiese din cuvintele Mântuitorului: „Nimeni nu cunoaște pe Fiul decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni decât numai Fiul” (*Matei* 11, 27). La Adormirea ei, Fiul o ridică la Tatăl, iar Tatăl o așează la dreapta Fiului Său, în slava Acestuia. Șederea ei de-a dreapta Fiului, în slava Sa, a avut loc prin Adormire, iar nu prin înălțarea la cer. Astfel, Maica Domnului a rămas aproape de toți cei ce, prin „adormire”, intră sub stăpânirea lui Hristos (*Romani* 14, 7-9).

Maica Domnului a „adormit”, pentru că prin ea Dumnezeu nu voia să copleșească pe vrăjmașii Săi, ca în vremea lui Ilie. Nici Înălțarea Domnului nu a avut loc ca să copleșească pe ucenicii Săi, ci ca să pătrundă inimile lor de dorul după Dumnezeu pentru ca, apoi, să ceară Duhul Sfânt. Venirea Duhului Sfânt, prin puterea rugăciunii, pe care Hristos le-a dat-o lor (cf. *Ioan* 1, 12), avea să le descopere slujirea jertfelnică a lui Hristos-Dumnezeu, pentru a scoate, la Înviere, Lumina din mormântul Său (cf. *Matei* 20, 28). Când a simțit această Lumină a lui Hristos, nici Sfântul Pavel nu mai dorea înălțarea la cer, ci numai urmarea lui Hristos sub semnul Sfintei Sale Cruci (cf. *Galateni* 6, 14).

Mărturisirea Sfintei Fecioare la Buna Vestire, „Iată, roaba Domnului! Fie mie după cuvântul Tău!” (*Luca* 1, 38) a mers până la „sabia” din inima ei la Răstignire, fapt pentru care ea a fost așezată la Adormire de-a dreapta lui Hristos, în slavă: „Șezut-a Împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și preaînfrumusețată” (*Psalmi* 44, 11). Acesta era locul rânduit ei de către Dumnezeu Tatăl (*Matei* 20, 23). Atât Moise, cât și Ilie au mărturisit pe Tabor Pătimirile Mântuitorului, ca „schimbare a dreptei Stăpânului” (*Psalmi* 76, 10), pentru scoaterea Luminii din mormânt și sădirea ei în inimi, ca taină a Împărăției lui Dumnezeu dinlăuntrul ucenicilor (cf. *Luca* 17, 21), ca să nu mai fie scoși din „sânurile Tatălui”, ale smereniei Duhului Sfânt din adâncul Său baptismal.

Pe Tabor, Moise și Ilie erau îmbrăcați în Lumina neapropiată a Tatălui. Hristos era Cel ce vorbea cu ei odinioară, fiind același Dumnezeu pe care și unul, și altul Îl auzeau atunci vorbind cu ei fără să-L vadă. Pe Tabor, ei au văzut în Cuvântul lui Hristos izvorul acelei Lumini a Tatălui și vorbeau cu Hristos despre deschiderea acestui izvor, prin Jertfa Sa de la Ierusalim. Sfântul Ioan Botezătorul a fost, mai mult decât Moise și Ilie, Înainte mergător și al Jertfei lui Hristos, pentru ca Dumnezeu să scoată din pământ Lumina prin Hristos, ca Adevăr al vieții zidite de Dumnezeu.

Cu inima milostivă și cu smerenia ei luminoasă, Maica Domnului nu căuta înălțarea la cer, ci iubirea jertfelnică pentru aproapele, ca față de frații cei preamici ai lui Hristos. Cinstirea Maicii Domnului și-a dobândit valoarea ei veșnică prin slava Mântuitorului la Jertfa Sa; „Bobul de grâu, când cade în pământ, dacă nu va muri, rămâne singur” (*Ioan* 12, 24). Dacă nu era Revelația prin Jertfa Sa, nu primeau slava lor nici cei prin care a venit, nici cei pe care i-a călăuzit la asemănarea lor cu Sine (cf. *Romani* 8, 29-30). Slava lor a venit prin Învierea lui Hristos, Căruia Tatăl „I-a dat un Nume mai presus decât tot numele” (*Filipeni* 2, 9).

Adevărata jertfă a Maicii Domnului a fost nu Adomirea, ci părtășia la Pătimirile sfințitoare ale lui Hristos, când prin sufletul ei a trecut „săbie” (*Luca 2, 35*). Maica Domnului a simțit în inima ei cum, înghițind ca un chit viu al morții pe Iisus răstignit, în ascultarea sa supremă față de Dumnezeu (cf. *Filipeni 2, 8*), moartea s-a zdrobit de viața Lui. Astfel că, întru Adormirea ei, Maica Domnului este și ea fără de moarte, pentru că fusese părtașă la moartea lui Hristos, când sabia a trecut prin inima ei.

Șederea de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului în Slava Sa, ca urmare a Jertfei Sale (cf. *Luca 24, 26*), fusese rânduită de către Tatăl, prin jertfa celor prin care Hristos a venit în trup și a lucrat prin Duhul Sfânt (cf. *Matei 20, 23*). Părtășia Maicii Domnului la Răstignirea lui Hristos a fost o încercare mai grea decât cea a lui Avraam, căruia i s-a cerut să-și sacrifice propriul fiu (cf. *Facerea 22, 7-8*). Dar Maica Domnului a devenit, prin „sabia” din inima ei la Răstignire, și martora dezlegării durerilor morții (cf. *Fapte 2, 24*), care nu-L puteau ține pe Hristos, din cauza „tăriei” vieții Lui (*Psalmi 150, 1*).

În smerenia ei care a deschis cerul la Buna Vestire, Maica Domnului nu putea aștepta nicio răsplătire prin înălțare la cer în locul Adormirii. În inima ei, Maica Domnului mișca toate cuvintele lui Iisus și nu avea nevoie să i se spună: „Cine are urechi de auzit, să audă!” (*Matei 13, 9*). Dar „sabia” de la Răstignire din inima ei avea să fie dată uitării la Învierea Domnului, de bucuria aducerii aminte a cuvintelor Arhanghelului de la Buna Vestire. Arhanghelul Gavriil avea să devină martorul bucuriei ei de la Înviere, mai mare decât cea de la Buna Vestire: „Bucură-te! Și iarăși zic: Bucură-te!, că Fiul Tău a înviat a treia zi din mormânt!”.

Adormirea ei este punctul final al „maternității”, dar începutul și intrarea Maicii Domnului în sânul paternității divine și veșnice a Tatălui, care S-a arătat prin ea în Hristos ca „har și Adevăr” (*Ioan 1, 17*). Îngerii o cinstesc mai întâi pentru această arătare a Stăpânului lor prin ea: „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”; apoi, pentru slava stăpânirii lui Hristos de la Tatăl prin Jertfa Sa. Maica Domnului L-a cunoscut pe Hristos ca Dumnezeu din veci la Înviere, așa cum nu-L putea ști de la Buna Vestire, când îngerul i-a vestit despre Cel Care „va fi mare și Fiul al Celui Preaînalt se va chema” (*Luca 1, 32*).

Maica Domnului a trecut la Domnul întru Adormirea ei pentru a se vedea că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut trup prin ea, ca Maică a Întrupării Sale. Cu „cele ale Tatălui” (*Luca* 2, 49) ea se făcuse astfel părtaşă, prin smerenia ei, venirii smereniei cerului pe pământ, în ascultarea lui Hristos. Maica Domnului s-a făcut părtaşă „celor ale Tatălui” din Sfânta Sfintelor Templului fără a le cunoaște, dar Iisus, la doisprezece ani, în Templu, S-a referit la acestea (cf. *Luca* 2, 49), ca cele prin care El a putut veni din sânurile ei pe pământ. Acest lucru avea să-l arate Mântuitorul Maicii Sale și pe Cruce, când a lăsat să se înțeleagă că ea este Maică a Bisericii, în care El a semănat „cele ale Tatălui”, pe care ea le avea în inima ei, dar nu le putea împărtăși nimănui, așa cum avea să le împărtășească, spre mântuire, numai Hristos. Prin „cele ale Tatălui” din inima ei, Maica Domnului era astfel înaintemergătoare a Bisericii, ca o Maică a acesteia, iar Hristos este Cel Care a semănat „cele ale Tatălui” în inimi, cu preț mare de răscumpărare, lucrare de izbăvire pusă în lumină și de „sabia” care trecea prin inima ei la Răstignire.

La Adormire Maica Domnului a stat de-a dreapta Slavei lui Hristos pentru „cele ale Tatălui” din inima ei, dovedite și prin „sabia” jertfelniciei. Prin Adormirea ei Tatăl a arătat că orice „adormire” în Hristos este ca o intrare sub stăpânirea Sa de dincolo (cf. *Romani* 14, 9), ca Unul Care are în mâinile Sale „cheile morții și ale iadului” (*Apocalipsa* 1, 18). De-a dreapta lui Hristos întru Adormirea ei, Maica Domnului este martora cea dintâi a slavei Sale. Relațiile de înrudire au fost sublimite la Adormire cu slava Luminii prin șederea de-a dreapta slavei Mântuitorului, ca relații părintești pentru Fiica Împăratului Celui Mare. Mântuitorul prevăzuse această slavă, când, de la Botez, o numea pe Maica Întrupării Sale: „femeie” (*Ioan* 2, 4; 19, 26-27), ca fiică a Tatălui cu „cele ale Tatălui” din inima ei. Acest lucru reiese din cuvintele Mântuitorului: „A sta de-a dreapta și de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci se va da celor pentru care s-a pregătit de către Tatăl Meu” (*Matei* 20, 23).

Astfel, dacă pentru femeia care L-a uns în Betania cu mir de mult preț pentru îngroparea Sa (cf. *Ioan* 12, 3), Mântuitorul mărturisea: „Adevărat vă zic vouă: oriunde se va propovădui Evanghelia în toată lumea, se va spune și ce a făcut aceasta spre pomenirea ei” (*Marcu* 14, 9), astfel pentru Maica Întrupării Sale, Mântuitorul cunoștea locul rânduit ei de Tatăl de-a dreapta slavei Sale. Și această vrednicie a ei fără privilegii sau predestinații omenești avea să însemne

bucuria ei de a fi „fericită de toate neamurile” (*Luca* 1, 48) începând cu fericita ei Adormire, chiar dacă, inspirată de Duhul Sfânt, ea a pomenit acest lucru la Buna Vestire în casa Elisabetei (cf. *Luca* 1, 48).

În lucrarea Mântuitorului, faptele Sale de la Tatăl (cf. *Ioan* 5, 36) însemnau „pâinea fiilor” din Israel (*Matei* 15, 26) și doar „fărămituri” pentru neamuri (*Matei* 15, 27). Dar Tatăl nu a dat această „pâine” și celor ce aveau să stea de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului în „Împărăția” (*Matei* 20, 21) și „slava Sa” (*Marcu* 10, 37). Mai mult decât orice minune, Tatăl prețuia la aceștia jertfa lor în lucrarea de răscumpărare a Fiului Său. Despre Ioan este scris că nu a făcut nicio minune (*Ioan* 10, 41). Tot astfel Maica Domnului n-a făcut și n-a cerut să facă minuni, dar cea mai mare minune era smerenia ei nebiruită și jertfa ei de suferință. Cel ce la Învierea Sa a dezlegat durerile morții (*Fapte* 2, 24), a vindecat și rănilor sabiei din inima ei. Celeia ce L-a născut fără dureri, Hristos i-a dăruit Adormire fără durerile morții. Sfântul Pavel mărturisește acest adevăr al nădejzii prin Învierea lui Hristos, tuturor celor care adorm în Hristos (*Romani* 14, 7-9). La Adormirea ei se împlinea și profeția: „De aş trece și prin valea umbrei morții, cu Tine nu mă voi teme, că Tu ești cu mine” (*Psalmi* 22, 4). Invocarea de a fi mereu păziți sub stăpânirea lui Hristos este și pentru cei vii, și pentru cei adormiți, căci toți sunt ai Domnului, Care „de aceea a murit și a înviat, ca să aibă stăpânire și peste cei vii, și peste cei adormiți” (*Romani* 14, 7-9). Mântuitorul „adună grâul în hambarele Sale” (*Luca* 3, 17).

Roadele grâului sunt însă cele ale inimii milostive, pentru care Maica Domnului are „stăpânire nebiruită”, de care nu s-a putut apropia nicio împietrire a inimii copilăriei ei împărătești: „Cine se va smeri pe sine ca prunc al acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor” (*Matei* 18, 4). Această „stăpânire” este și acoperământ împotriva oricărei împietririi a inimii, având pe calea lui Hristos: „mijloacele (cugetului) încinse” și „făcliile aprinse” (în inimi) (*Luca* 12, 35) cu untdelemnul bucuriei prin Învierea lui Hristos. Pentru o astfel de inimă, Maica Domnului este ca „sânul lui Avraam” și „liman lin” al celor înviforați. Numai rugăciunea unei astfel de inimi îl poate face pe Dumnezeu ascultător de fiii Săi, ca „Tată” (*Matei* 7, 11). Numai inima milostivă poate păstra darul Duhului Sfânt, care o și ferește de orice formă de cruzime care înăbușă conștiințele.

Maica Domnului este icoană a vieții în Hristos și pentru fecioarele chemate să păstreze untdelemnul bucuriei sub semnul crucii, în candelile lor, prin orice încercări. Căci acestea vor fi atât de mari, încât „cel ce va vrea să-și scape sufletul” în mod egoist din cauza înfricoșării, „îl va pierde” (*Marcu* 8, 35). Însă calea unică de „scăpare” este „pierderea sufletului pentru Mine și pentru Evanghelie” (*Marcu* 8, 35). Maica Domnului este ajutor pentru cei ce în strâmtorarea lor au nevoie de „pierderea sufletului lor pentru Hristos și pentru Evanghelie”. Semnul rățcirii de la „poarta cea strâmtă” (*Luca* 13, 24) a Luminii sub semnul crucii va fi creșterea cruzimii și împietrirea inimii prin fărădelegi, până acolo încât să justifice îngrijorarea Mântuitorului, „dacă va mai găsi credință pe pământ, atunci când va veni” (*Luca* 18, 2-8). De aceea, pentru credință și nădejde (cf. *Luca* 18, 1) Mântuitorul dă ca model stăruința unei femei față de judecătorul nedrept, care, în cele din urmă, a ascultat-o: „Ați auzit ce a spus judecătorul nedrept? Dar, oare, Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor Săi, care strigă către El ziua și noaptea? Va întârzia El, oare, să-i ajute? Vă spun că în curând le va face dreptate! Dar când va veni Fiul Omului va mai găsi El oare credință pe pământ?” (*Luca* 18, 8).

Maica Domnului este invocată în rugăciuni ca „nădejdea celor fără de nădejde și celor biruiți ajutătoare, grabnic folositoare celor ce aleargă la ea și tuturor creștinilor scăpare”. Fiind cinstită în Adormirea ei cea „fără de moarte” (*Ioan* 11, 25; *Marcu* 12, 26-27; *Ioan* 5, 24), ajutorul ei este invocat ca a celei care este „neadormită în rugăciuni”. În istoria bisericească, ereziile care răpeau pe Hristos ca „Mire” (*Matei* 9, 15) L-au lăsat pe Hristos fie numai ca Dumnezeu înfricoșător, așa cum era văzut în Lege, fie numai ca om, care nu poate sfinți și mântui. De aceea, toate sărbătorile închinat Maicii Domnului au fost rânduite în urma Sinodului III Ecumenic (431), pentru rolul ei unic în mărturisirea lui Dumnezeu în Hristos, ca martora unică și neprețuită a „Arătării lui Dumnezeu în trup și îndreptării Sale cu Duhul” (*1 Timotei* 3, 16). Într-adevăr, Dumnezeu S-a arătat prin ea cu harul și Adevărul Său din veci, ca Dumnezeu-Emanuel, iar Biserica Sa este martoră a vieții Sale sfințite prin Jertfă ca Adevăr, Care dezleagă din legăturile morții.

Maica Domnului n-a cerut, ca Dreptul Simeon, Adormirea ei. Dar, pe când la Dreptul Simeon adormirea era o împlinire a așteptării sale,

prin care el mărturisea lucrarea viitoare a Mântuitorului ca „Lumină spre descoperirea neamurilor” (*Luca* 2, 32), prin „înlăturarea vălului morții care învăluie popoarele” (*Isaia* 25, 6-8), astfel Maica Domnului a fost martoră a acestei lucrări a lui Dumnezeu în Hristos, înainte de Adormirea ei. De aceea, sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului este Praznic Împărătesc. Mântuitorul a înălțat-o la Tatăl Său, Care pregătise prin ea venirea lui Hristos în trup (*Psalmi* 39, 11). Astfel, „smerenia” ei, spre care a căutat Dumnezeu, a devenit calea ei de a fi fericită de toate neamurile (cf. *Luca* 1, 48).

Prin Adormirea ei în moarte nestricăcioasă, Dumnezeu a vrut să o ferească de ura iudeilor, care nu puteau crede că Dumnezeu se putea naște în trup și prigoneau pe cea prin care a avut loc acest eveniment. Astfel, la slujba îngropării ei, săvârșită de Sfinții Apostoli, un iudeu a vrut să răstoarne catafalcul pe care se afla trupul ei, dar un înger i-a tăiat mâinile cu sabia. Cea mai mare cinste adusă Maicii Domnului este mărturisirea arătării lui Dumnezeu în trup prin ea (cf. *Isaia* 7, 14), arătare prin care Dumnezeu s-a îndreptat în Duhul ca Dumnezeu-Emanuel. Aceasta este cea mai mare taină a creștinătății, după cum spune Sfântul Apostol Pavel (cf. *1 Timotei* 3, 16), ca izvor veșnic de har și Adevăr (cf. *Ioan* 1, 17-18). Însuși Mântuitorul arăta că, prin Întroparea Sa, L-a făcut cunoscut pe Dumnezeu pentru întâia oară ca „Tată” și izvor veșnic al harului și Adevărului, Dumnezeu pe Care nimeni nu L-a văzut vreodată (*Ioan* 1, 18): „Toate Mi-au fost date Mie de către Tatăl Meu și nimenea nu cunoaște pe Fiul decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni decât numai Fiul, și cel căruia va voi Fiul să-l descopere” (*Matei* 11, 27).

Această arătare a Tatălui n-a putut fi cunoscută nici după Botez, decât la Jertfa și Învierea lui Hristos, care au deschis ochii oamenilor să-I cunoască Adevărul vieții Sale și pe Dumnezeu ca „Tată”, prin sfințirea Numelui Său. Biserica mărturisește aceste taine ale Revelației, pomenind evenimentul Întropării ca răspuns al Tatălui la cruzimea întrupării lui Lucifer în „șarpe smerit”, ca formă perfidă de inoculare a veninului morții (cf. *Facerea* 3, 1): „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută, prin tine, Născătoare de Dumnezeu, S-a arătat celor de pe pământ, Dumnezeu întrupându-se întru unime neamestecată și crucea de bunăvoie pentru noi luând, a mântuit din moarte sufletele noastre”.

Dumnezeu a ales calea Adormirii Maicii Domnului și pentru ca neamurile să nu-i aducă o cinstire în locul lui Dumnezeu, ci numai ca „roaba Domnului” (*Luca* 1, 38), care este și ea în „sânurile Tatălui” (*Ioan* 1, 17), cale pe care ea s-a făcut părtașă crucii și biruinței lui Hristos asupra morții. Mântuitorul a cinstit ascultarea ei de Cuvântul lui Dumnezeu, fără de care ea nu ar fi putut primi fericitul dar de a-L purta în pânțele ei și de a-L alăpta la sânul ei: „Fericit e pânțele ce te-a purtat și pieptul la care ai supt!”, i-a spus o femeie din mulțime; „Iar El a zis: Așa este, dar fericiti sunt cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc” (*Luca* 11, 27-28). Având în vedere darul lui Dumnezeu atât de mare, ascultarea ei de Dumnezeu se arată mai mare decât a oricărui om din lume.

În smerenia ei nebiruită, Maica Domnului nu căuta răsplata înălțării ei la cer, ci jertfele inimii milostive în Duhul Sfânt și părtașia la crucea lui Hristos. În lumina Întrupării, nici Sfântul Pavel, nici Moise și Ilie pe Tabor nu căutau înălțarea la cer, decât ca o jertfă de ascultare. Maica Domnului este călăuza cea mai luminoasă pentru „Calea” lui Hristos, așa cum Ioan Botezătorul era „făclia mereu aprinsă”, care luminează calea pocăinței pentru Lumina lui Hristos (*Ioan* 5, 35).

În Împărăția lui Dumnezeu, Maica Domnului este cea mai mare, datorită inimii curate și bune a prunciei nebiruite (la adolescență) a Chipului lui Dumnezeu din sufletul ei. De-a dreapta Mântuitorului, ea mijlocește pentru cei care nu mai au untdelemnul bucuriei în candelile lor, așa cum, pe pământ, mijlocise prefăcerea apei în vin la nunta din Cana. Astfel, Mântuitorul va binecuvânta apa botezului, prefăcând-o în vinul Euharistiei și al recunoștinței pentru Jertfa Sa, căci El arătase că neintrarea pe Calea Sa, precum și părăsirea porții celei strâmte (cf. *Luca* 13, 24) vor fi cauza înmulțirii fărădelegilor care îndepărtează iubirea de Dumnezeu. Numai zidirea casei inimii prin fapte bune, ca o săpare și adâncire (cf. *Luca* 6, 48), așază inima pe piatra neclintită a credinței, pe care vânturile învățăturilor, care răvășesc mințile și valurile care tulbură inimile, nu o pot clătina. Prin ele, „pacea lui Hristos stăpânește în inimi și covârșeste toată mintea” (*Filipeni* 4, 7).

Smerenia nebiruită a Maicii Domnului a deschis cerul. Prin ea a venit Dumnezeu ca să-și arate pe pământ iubirea Sa veșnică și jertfelnică.

El a luat asupra Sa toată viața omenească de la copilărie până la adolescență, pe care a călăuzit-o la lumina Taborului. Moise și Ilie au mărturisit pe Tabor inima milostivă a lui Hristos și a Maicii Domnului, care nu caută înălțarea la cer, ci mărturisirea Luminii sub semnul crucii, așa cum îndemna Tatăl pe Tabor: „Pe acesta să-L ascultați!” (*Luca* 9, 35).

Numai sub semnul crucii are loc venirea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ, ca Lumina lină, atât de lină, încât desprinde inimile de orice slujire la idoli (cf. *Marcu* 9, 1). Pentru adevărul acestei Lumini de dincolo de moarte, Sfântul Pavel nu mai dorea nimic din lume, ci aflând comoara ascunsă în țarină, a ascuns-o în inima sa, apoi a vândut toate câte avea și a cumpărat țarina vieții lui Hristos, plină de Lumina Sa lină sub cruce (cf. *Matei* 13, 44): „Uitând toate cele din urmă, alerg să-L cunosc pe Domnul Hristos și puterea învierii din viața Lui” (*Filipeni* 3, 10, 15); „Mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât în Crucea lui Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume” (*Galateni* 6, 14).

Pe drumul lui Dumnezeu către această Lumină au slujit toți proorocii și Legea până la Ioan (cf. *Matei* 11, 13). În puterea acestei Lumini, Adam însuși se pogora către „Pomul Vieții” și nu căuta înălțarea la cer. În puterea darului Duhului Sfânt, cei care L-au primit simțeau că cerul este în ei și căutau calea jertfei până la mormânt, ca o intrare în cer (cf. *Evrei* 9, 24). Cei de sub Lege se înspăimântau de înălțarea la cer (*Judecători* 13, 18-20), neștiind că această înălțare era o urmare a „Jertfei arderii de tot” în Duhul Sfânt (*Evrei* 9, 14), „până în cele mai de jos ale pământului” (*Efesenii* 4, 9), ca o intrare în cer (cf. *Evrei* 9, 24). Acolo sunt mâinile Tatălui în care Fiul și-a dat duhul: „Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu” (*Luca* 23, 46).

În smerenia ei, care a deschis cerul, Maica Domnului nu putea căuta înălțarea la cer ca să copleșească pe cineva. Dimpotrivă, Adormirea ei este ca o culminare a smereniei și ca o intrare în cer. În Lege era nevoie de copleșire cu cele de sus, ca o cale a înfricoșării spre ascultare. A fost voia lui Dumnezeu ca Ilie să fie luat la cer pentru a copleși pe prigonitorii săi și a-i întoarce de la prăpastia slujirii la idoli. Aceasta a fost o ultimă încercare a lui Dumnezeu înainte de luarea poporului în robie babiloniană.

Jertfa este calea lui Hristos în Lumina Sa de sub semnul crucii, pentru care Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul au fost rânduiți de-a dreapta și de-a stânga lui Hristos în slava Sa (cf. *Matei* 20, 23), ca înaintemergători ai Jertfei lui Hristos prin jertfa lor.

Maica Domnului avea stăpânire nebiruită a inimii milostive în pruncia ei și la adolescență și s-a făcut părtaşă suferințelor lui Hristos pentru răscumpărarea neamului omenesc. Mântuitorul Hristos aștepta cu ardoare Jertfa Sa în moarte, ca singura cale pentru dezlegarea oamenilor din legăturile cele veșnice ale mușcăturii șarpelui (*Psalmi* 23, 7; *Fapte* 4, 12): „Foc am venit să arunc pe pământ, și cât aș dori să fie acum aprins!” (*Luca* 12, 49). Aceasta era, de fapt, aprinderea din nou a făcliei stinse pentru cei din întunerice (cf. *Psalmi* 17, 31).

Prin Hristos s-a deschis astfel, inima milostivă, când s-au desfăcut la Înviere toate legăturile patimilor biruite de untdelemnul bucuriei (cf. *Ioan* 8, 32). Fața lui Dumnezeu-Emanuel în Hristos S-a putut păstra în Biserică prin Maica Întrupării Sale, atunci când ereziile căutau să jefuiască untdelemnul bucuriei sfințit prin Învierea „Mirelui” Bisericii. Pentru acest dar dumnezeiesc, Mântuitorul a poruncit Bisericii Sale: „Să fie mijloacele [cugetului vostru n.a.] încinse [cu adevărul n.a.]” și astfel „făcliile aprinse” (*Luca* 12, 35). Este vorba de Adevărul

vieții Sale sfințite prin Jertfă, la Înviere, pentru luminarea minții și aprinderea făcliei inimii cu untdelemnul bucuriei: „Ca o armă te va înconjura Adevărul Lui” (*Psalmi* 90, 4).

Inima milostivă deschide cerul și întunericul morții nu se poate apropia de ea. Atunci când vor bate vânturile învățăturilor omenești, care răvășesc mintea și ridică valuri în inimi, cei care vor avea casa pe nisip și vor vrea să-și scape sufletul, închizându-și inima în puterea năpustirii patimilor trupului asupra ei, atunci inima milostivă a Maicii Domnului va implora pe lângă Mântuitorul puterea acelor oameni de a-și pierde sufletul lor pentru El și pentru Evanghelia Sa, potrivit cu chemarea Sa: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni” (*Matei* 11, 28). Mântuitorul va chema atunci la zidirea casei prin adâncire, pe care vânturile și valurile să nu o poată clătina, deoarece inima milostivă, plină de untdelemnul bucuriei în candela ei, va putea răbda până la sfârșit (cf. *Matei* 24, 13).

La casa inimii milostive a Maicii Domnului, a inimii copilăriei sale împărătești și dumnezeiești, ca inimă a învierii fără de moarte, cheamă Mântuitorul pe cei osteniți și împovărați (cf. *Matei* 11, 28). Inima Sa milostivă și-a legat asinul ascultării de voia Tatălui, de vița de vie a celor temători de Dumnezeu (cf. *Facerea* 49, 11). Mântuitorul a venit nu pentru lucrătorii răi, care, ca smochinul neroditor, luaseră în stăpânire via Domnului (*Matei* 21, 38), ci pentru cei temători de

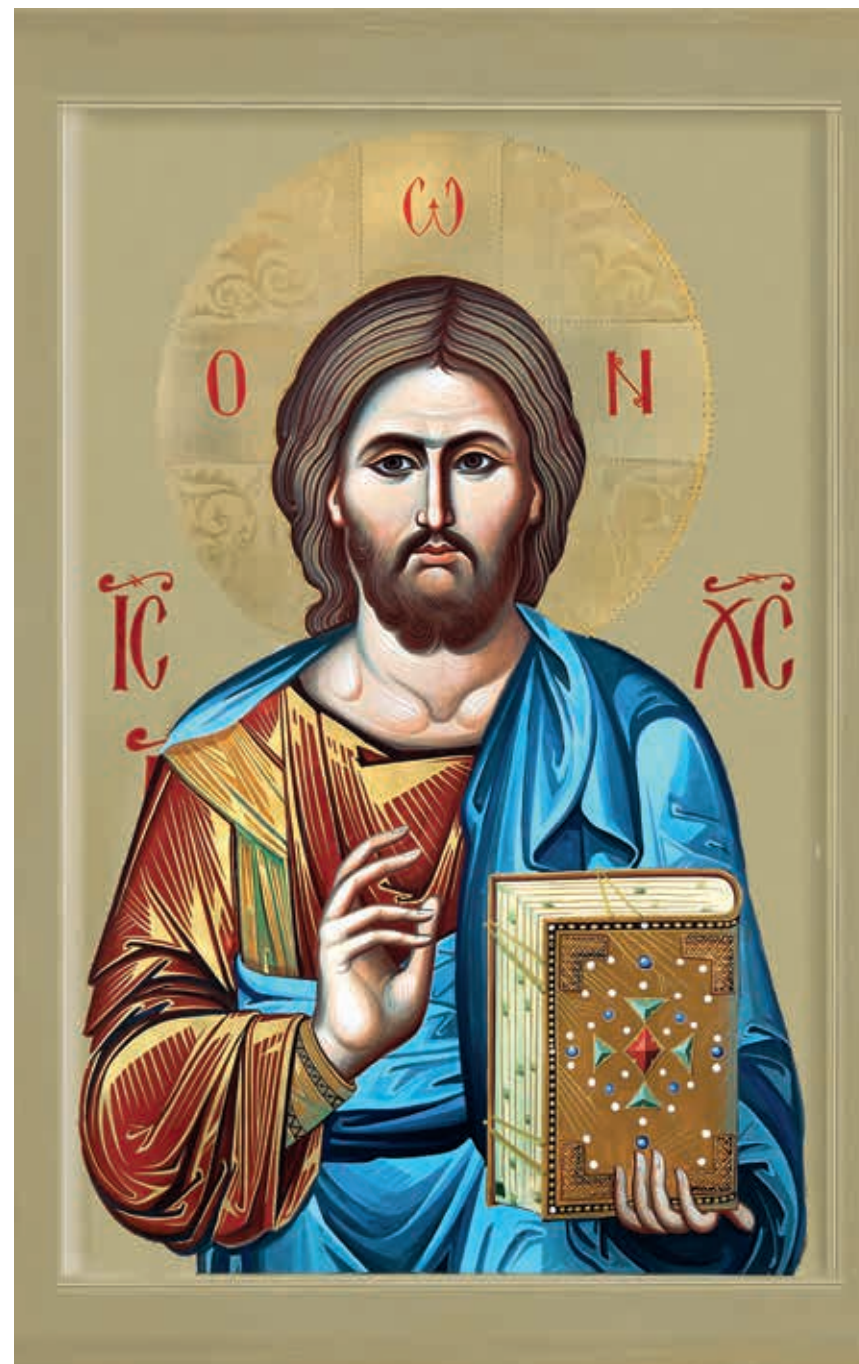

Dumnezeu, pomeniți în cele nouă Ferici, ca pe cei prea mici frați ai Săi (cf. *Matei* 25, 40). Aceste Ferici se referă și la viața Sa ca cel flămând, bolnav, însetat, străin, gol, în temniță (cf. *Matei* 25, 35-36).

Prin aceste repere înțelegem smerenia dumnezeiască a slujirii Mântuitorului, prin care nădăjduia să poată trezi inimile împietrite. Căldura Luminii Sale bătea la ușa acelor inimi, nu ca să le osândească, ci ca să sufere împotrivirea lor până la Jertfă. Însă, pe această cale, El va deschide la Înviere ochii celor care L-au urmat când i-a cercetat. Astfel, s-a dovedit că sufletul se poate pierde nu numai prin egoismul la care poate duce înfricoșarea, ci și prin împotrivirea înverșunată față de Lumina lină a lui Hristos (cf. *Evrei* 12, 3). Pe această cale avea loc osândirea de sine (*Ioan* 3, 19-20) a celor care, pierzând untdelemnul pe calea cea strâmtă a Luminii Sale, au fost cuprinși de cruzimea demonilor.

Prin inima milostivă a smereniei dumnezeiești fără de moarte, Împărăția lui Hristos pe pământ ar fi putut dăinui, ca să nu fie copleșită de cruzimile din lume, înainte de venirea Sa. Dar, până atunci, Împărăția Sa va spori în mod tainic (cf. *Luca* 17, 20-21), chiar dacă Mântuitorul se întreba dacă la venirea Sa va mai găsi credință pe pământ, dacă vor mai fi copii care să vină la El fără a fi chemați, pentru ca venirea Sa să nu fie ca în vremea lui Noe sau în vremea lui Lot, ca un fur (cf. *Luca* 17, 26-29).

Întru Adormirea ei fără de moarte și în rugăciunea ei neadormită, Maica Domnului va călăuzi la untdelemnul bucuriei inimii milostive din Izvorul Tămăduirii Săptămânii Luminată a Învierii lui Hristos. Prin Sfânta Fecioară, Dumnezeu S-a arătat ca Emanuel

(cf. *Isaia* 7, 14) și măsură a adâncului inimii omului pentru venirea acestuia în sine, prin coborâre baptismală de la lume, la Chipul lui Dumnezeu din Hristos, pentru învierea cu duhul (cf. *Luca* 15, 23,32). Întoarcerea prin Hristos (*Psalmi* 22, 1-3) de la calea pierderii sufletului prin dobândirea lumii întregi, urmare a neghinei, la vederea Luminii „Mirelui” din câmara Sa de nuntă, este puterea Învierii lui Hristos și brațul cu care Păstorul adună oile Sale (cf. *Isaia* 40, 11).

Maica Domnului este calea păstrării lui Dumnezeu-Emanuel în încercările zguduitoare de-a lungul istoriei bisericești. Dacă magii aveau nevoie să fie călăuziți de o stea pe drumul către Betleem, astfel Maica Domnului Îl ținea pe brațele sale pe Cel Care a venit să fie Dumnezeu cu noi din leagăn până la aflarea celui pierdut de la mâna Sa atotțiitoare (cf. *Matei* 18, 11).

Dumnezeu n-a venit să fie doar Unsul Domnului – Hristos, ci Mântuitorul: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (*Ioan* 14, 6). Maica Domnului L-a născut ca dar de sus și L-a dobândit cu lacrimi din Mormânt, ca taină a Adevărului vieții Sale care, în tăria Luminii ei pe pământ, nu pote fi cuprinsă de întunericul din lume, iar în pământ, unde o îngroapă întunericul, nu poate fi ținută de moarte.

Învierea lui Hristos, care a sfințit viața Sa ca Adevăr și ca Legea cea Nouă, este puterea luptei cu neghina, mai precis cu moartea semănată în viața omului, căci mormântul este mai puțin decât moartea, fiind numai întoarcerea în pământ. Moartea este, de fapt, calea vrăjmașiei demonice împotriva lui Dumnezeu, întuneric care urăște Lumina (cf. *Ioan* 3, 19-20) și-L îngroapă pe Hristos.

Maica Domnului L-a născut, pentru ca Hristos să se nască în inimile credincioase (cf. *Romani* 8, 29-30). Ea este mai cinstită decât heruvimii, deoarece slava Stăpânului îngerilor a venit prin ea: „După ce s-a suit la cer [Hristos - n.a.] este de-a dreapta lui Dumnezeu și se supun Lui îngerii și stăpânirile și puterile” (*1 Petru* 3, 22). Însuși Mântuitorul a mărturisit: „Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ” (*Matei* 28, 18). Această stăpânire I s-a dat prin Jertfa și prin Învierea Sa: „Toiagul stăpânirii Ți-l va da Domnul Dumnezeu din Sion zicând: Stăpânește în mijlocul vrăjmașilor Tăi!” (*Psalmi* 109, 2). Pentru această stăpânire a Luminii Sale, Tatăl Însuși „va pune pe vrăjmașii Săi așternut picioarelor Sale” (*Psalmi* 109, 1; *1 Corinteni* 15, 27; *Evrei* 2, 8; 10, 12-13).

Îngerii cinstesc cu atât mai mult pe Maica Domnului care L-a născut, cu cât Însuși Fiul este recunoscător Tatălui, pentru că I-a pregătit venirea Sa în trup: „Iată vin să fac voia Ta Dumnezeule, și voia Ta este înlăuntrul inimii Mele”

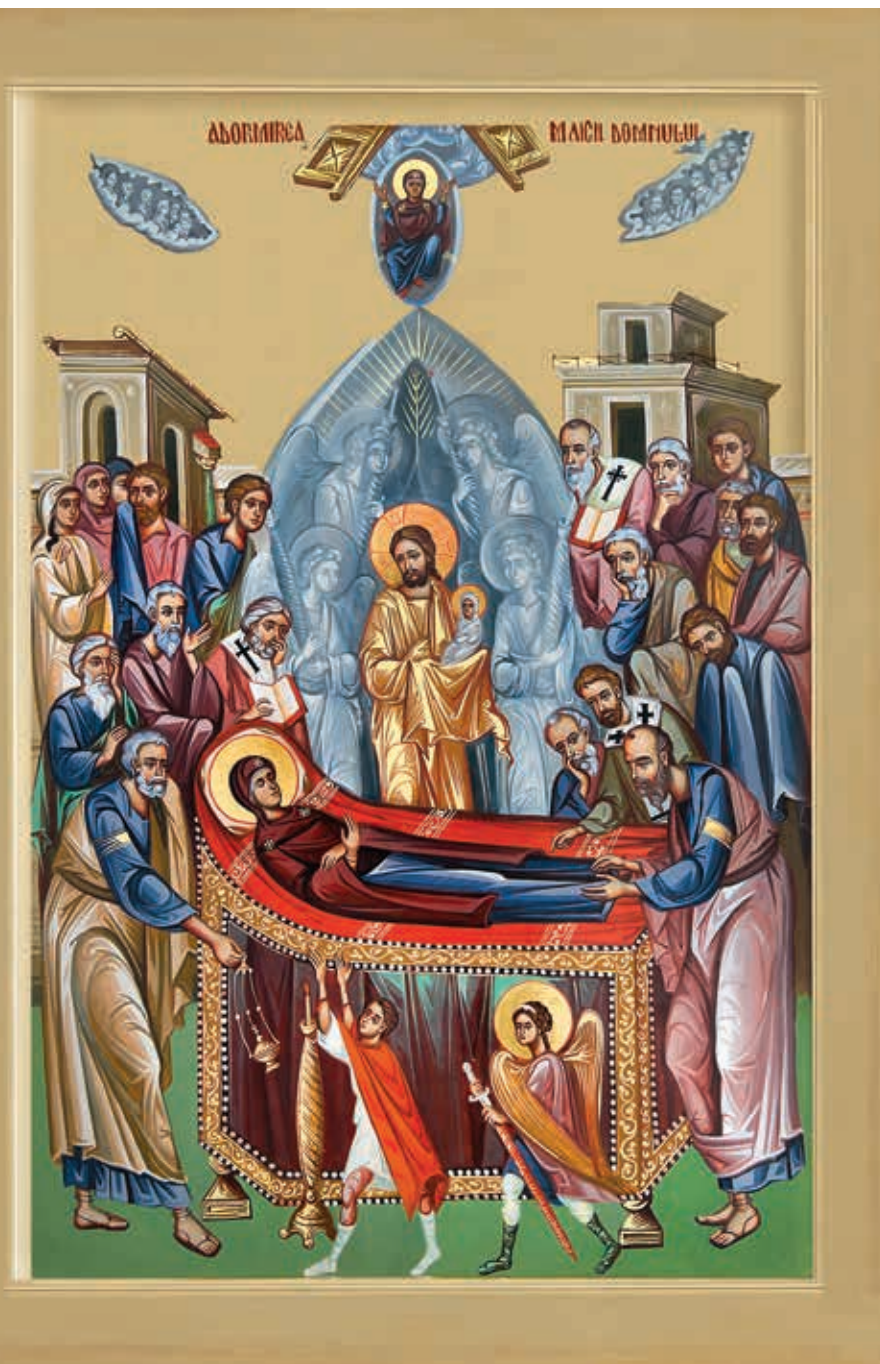

(*Psalmi 39, 11*); „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș dori să fie acum aprins”. „Cu botez am a mă boteza și câtă nerăbdare am până ce se va întâmpla” (*Luca 12, 49*).

Prin Adormirea ei, Dumnezeu a sfințit viața Maicii Domnului drept călăuză (Hodighitria) către „Calea” lui Hristos. În viața ei și Maica Domnului a văzut pururea pe Domnul înaintea ei. Tot astfel, la Adormire trupul ei s-a odihnit în nădejdea că nu va vedea stricăciune, întocmai ca la Adormirea lui Hristos pe Cruce (*Psalmi 15, 8-10*). Așa cum întunericul nu se putea apropia de Maica Luminii în viața ei, tot astfel, la Adormire, trupul ei nu putea avea nici o părtașie cu moartea.

Sfântul Ioan Damaschin spune că ea a fost locaș Ființei celei de-a pururea veșnice pentru preamulta ei curăție. După cum Dumnezeu a păstrat fecioria ei prin Naștere, tot astfel a păstrat la Adormire trupul ei nestricăcios. La jertfirea lui Isaac poruncită de Dumnezeu lui Avraam, Sara, mama acestuia, n-ar fi putut fi de față, dar Maica Domnului, după sabia din inima ei la Răstignirea lui Hristos, a uitat durerile de bucuria Învierii, o bucurie mai mare decât a oricărui om din lume, ca „aur lămurit în foc” (*Apocalipsa 3, 18*). De aceea, Maica Domnului a fost numită „cădelniță de aur a cărbunelui dumnezeiesc”, „vas și toiag și table scrise cu mâna lui Dumnezeu”. În smerenia ei, ea a dus această avere sufletească, precum a unei fiice de împărat a cărei frumusețe este în inima ei. Adormirea ei a fost un apus trecător al soarelui, care se ascunde scurtă vreme.

Maica Domnului a fost martora vie a ridicării vălului morții care acoperea neamurile, iar la Adormirea ei ea a devenit călăuză neamurilor pe „Calea” lui Hristos. Neamurile aveau să o fericească prin slujirea Sfântului Pavel, „Apostolul Neamurilor”.

Îngerii au preamărit Fața Tatălui la Adormirea ei, pentru frumusețea dinlăuntrul ei, așa cum au preamărit Fața Tatălui la Nașterea lui Iisus la Betleem, casa pâinii celei spre ființă, mana cerească vestită de îngeri, nu celor din Ierusalim care, ca lucrătorii răi, luaseră via Domnului în stăpânire, ci păstorilor de lângă Betleem, cărora Le-a dat semn: „Veți vedea un prunc înfășat și culcat în iesle”, „piatră în Sion” pentru cei împietriți, care au îngropat Lumina în pământ și „Șarpele Cel de Aramă” pe Cruce, Care, prin Jertfa Sa, prinde de coada morții pe șarpele morții, căruia, la ispitire, îi zdrobise capul vicleniei cu limba bifurcată. Iar, pentru cei răscumpărați, Hristos este pe Cruce „Șarpele de Aramă” înălțat de Moise în pustie, la Care privind prin credință cei mușcați de șarpele morții, dobândesc vindecare cu medicamentul nemuririi, pregătit de Dumnezeu Tatăl la Învieria lui Hristos prin Sfânta Sa Jertfă, din veninul șarpelui morții.

Evangelhia Sfântului Apostol Luca a împărtășit tuturor neamurilor cuvintele cerești pe care Maica Domnului „le mișca în inima ei” milostivă (*Luca 2, 51*) și nu avea nevoie niciodată să i se spună ca celor împietriți cu inima: „Cine are urechi de auzit să audă!” (*Matei 13, 9*).

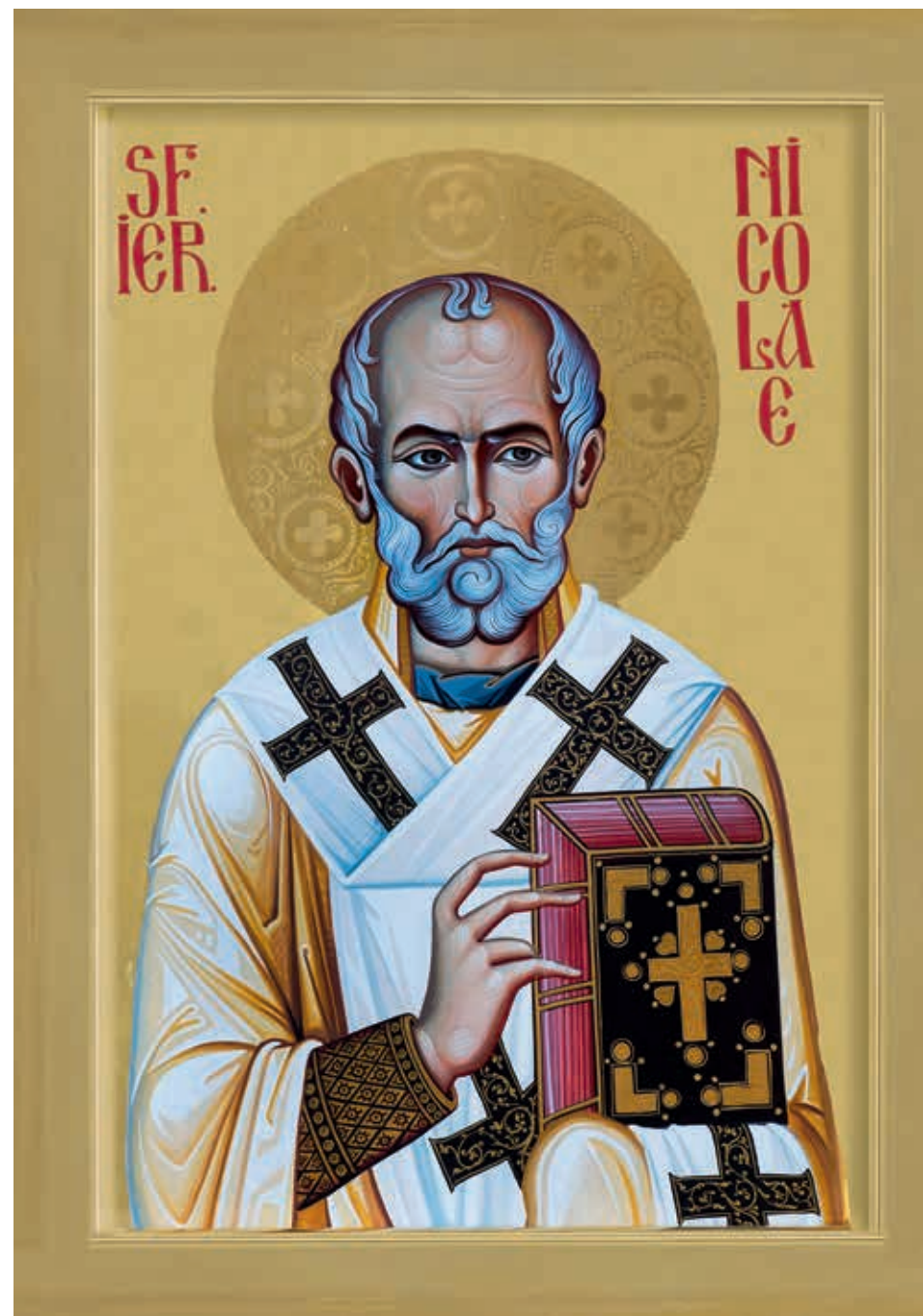
III.2. SFÂNTUL IERARH NICOLAE, CEL DE-AL DOILEA HRAM AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

Sfântul Ierarh Nicolae a fost martor viu și neclătinat al credinței mântuitoare în Hristos, atât în ultima perioadă a persecuțiilor și cea mai sângeroasă împotriva creștinilor, cât și în perioada următoare, începând cu anul 313, când acestea au încetat. Mântuitorul a profețit, în mod intuitiv, aceste perioade (cf. *Matei 20, 12*; cf. *Fapte 20, 28-30*), prima ca „greul zilei” și cea de-a doua ca „arșiță” a uscăciunii raționaliste, când Biserica a fost zguduită de cele mai mari erezii, și anume, cele din sânul Bisericii, prin Arie și Nestorie.

Sfântul Ierarh Nicolae este un stâlp al credinței și pentru vremea cea mai de pe urmă, cum este cea a noastră, când, după prigoana înverșunată împotriva credinței mântuitoare, care a dus la jertfa atâtor martiri și mărturisitori, astăzi, în vreme de libertate, când ispitele pot duce la lepădarea harului și a luminii lui Hristos sub cruce, credincioșii au nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

Prin credința vie și plină de nemurire a Sfinților este încălzită Jertfa Mântuitorului pentru noi și pentru a noastră mântuire. Căldura credinței plină de Duhul Sfânt este la sfinți puterea dragostei lor, pe care Sfântul Apostol Pavel o declară calea cea mai luminoasă a cunoașterii iubirii lui Hristos, cea mai presus de cunoștință, prin care El se sălășluiește în inimi, ca o înrădăcinare și întemeiere în iubire (cf. *Efesenii 3, 17-19*).

În lume, credința este pusă la încercare prin persecuții sau ademeniri, prin probe de rece și de cald, de oțet sau de miere. Dar, așa cum la Ieșirea poporului din Egipt, prin deschiderea adâncului izbăvitor, ca un botez (cf. *1 Corinteni 10, 1-5*), Dumnezeu a călăuzit poporul prin pustie, ca „stâlp de foc” noaptea și „nor umbros” ziua (*Ieșirea 13, 21-22*), tot astfel, botezul este o Ieșire din lume prin deschiderea adâncului izbăvitor în Hristos și Cale a Luminii sub cruce, ca acoperământ și

apărare față de faraonul acestei lumi. Așa cum Dumnezeu făgăduise poporului Său acel pământ din care va scoate pe toți vrăjmașii Săi (*Deuteronomul* 6, 18-19), tot astfel botezul în Numele lui Hristos scoate din inimi orice ispită din partea lumii și, prin cruce, creștinul iubește lumea vrăjmașă cu Dumnezeu, așa cum o iubește Dumnezeu în desăvârșirea Sa (cf. *Ioan* 3, 16).

Botezul în moartea lui Hristos (cf. *Romani* 6, 3) prin care Mântuitorul a dovedit Adevărul vieții Sale sfințit la Învierea Sa, este calea îmbrăcării în Lumina lui Hristos, pe care întunericul poftelor din lume nu o poate cuprinde (cf. *Ioan* 1, 5), iar dacă o răstignește, mormântul nu o poate ține (*Fapte* 2, 24). Dar cea mai mare putere a Luminii este nu numai biruința asupra întunericului din lume, ci este puterea ei de

a lumina în întuneric, în toată desăvârșirea lui Dumnezeu Tatăl, Părintele Luminilor (cf. *Iacob* 1, 17). În Psalmi, mulți se rugau împotriva vrăjmașilor, dar Dumnezeu a făgăduit în Hristos desăvârșirea Luminii în tăria ei sub cruce: „Veți fi ca o avere a mea și voi avea îndurare de voi, cum are un tată față de fiul său care-i slujește. Atunci vă veți schimba părerea și veți vedea deosebirea dintre cel drept, care ascultă de Dumnezeu, și dintre cel păcătos, care nu-i slujește lui Dumnezeu” (*Maleahi* 3, 17-18), ci Îl răstignește pe Hristos. Dar Dumnezeu îl răsplătește pe cel drept prin Jertfa lui Hristos: „Va răsări vouă, celor ce vă temeți de Numele Meu, Soarele Dreptății, venind cu tămăduire în razele Sale și veți ieși și veți zburda ca vițeii de îngrășat” (*Maleahi* 3, 20). Cei drepti suspinau după izbăvire, ca unii care erau ferecați: „Datu-m-am și

n-am mai putut ieși” (*Psalmi* 87, 9); „Scoate din temniță sufletul meu, ca să se mărturisească Numelui Tău” (*Psalmi* 141, 7); „Tu vei aprinde făclia mea Doamne, vei lumina întunericul meu! Cu Tine mă voi izbăvi de ispită și cu Dumnezeuul meu voi trece zidul” (*Psalmi* 17, 31-32); „El ne-a izbăvit din cursa vânătorului; sufletul a scăpat ca o pasăre din laț: lațul s-a rupt și noi am zburat” (*Psalmi* 123, 7).

Sufletul a fost răpit de slava stăpânirii lui Hristos cu untdelemnul bucuriei Învierii Sale, căci Domnul Dumnezeu i-a dat Lui „toiagul stăpânirii din Sion, zicând: Stăpânește în mijlocul vrăjmașilor Tăi” (*Psalmi* 109, 2); „În ziua puterii Tale, poporul Tău este cu Tine întru strălucirile sfinților Tăi, căci mai înainte de Lucifer din pântec te-am născut” (*Psalmi* 109, 3). Această slavă a cuvioșilor Lui este ca judecată scrisă, adică scrierea în inimi a vocii lui Dumnezeu (cf. *Psalmi* 149, 9). Împlinirea rugăciunilor celor cuvioși a fost Întruparea: „Domnul este ajutorul meu și eu voi privi cu bucurie pe vrăjmașii mei” (*Psalmi* 117, 7); „Armele noastre nu sunt trupești, dar sunt puternice ca să dărâme întărituri” (2 *Corinteni* 10, 4). De aceste arme se temeau stăpânirile lumești care prigoneau pe creștini. Acestea sunt armele dreptății „cele de-a dreapta” ale Luminii sub cruce și „cele de-a stânga” împotriva ademenirilor din lume.

Sfântul Ierarh Nicolae știa că nimeni nu-și poate jertfi viața pentru Hristos, decât cei care biruiesc în firea lor boldul adevăratei morți, ca neghină a șarpelui: „Ei au biruit prin sângele Mielului și prin cuvântul mărturiei lor și nu și-au cruțat viața până la moarte” (*Apocalipsa* 12, 11). Dar jertfa martirilor a fost nu numai puterea de a trece zidul morții (cf. *Psalmi* 17, 32), ci și nădejdea vie în biruința Luminii lui Hristos asupra întunericului poftelor din lume. Dumnezeu le-a dat acest curaj și „îndrăzneală” (cf. *Ioan* 16, 33) și astfel, toți cei care L-au mărturisit pe Hristos până la moarte în prigoane, precum și cei care, prin Lumina cuvioșiei vieții lor au urmat lui Hristos, și unii, și alții au avut nădejdea făgăduinței Mântuitorului: „Biruitorului îi voi da cununa vieții” (*Apocalipsa* 2, 10).

Praznicul Nașterii Domnului, al venirii Luminii pentru inimi pe pământ, este precedat de sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae și urmată de cea a Sfântului Vasile cel Mare.

Acești sfinți sunt simbolul biruinței lucrării Mântuitorului asupra slujirii lui mamona, de care oamenilor le este cu neputință să se desprindă (cf. *Matei* 19, 26). Evangheliile din Postul Crăciunului vorbesc despre cei bogați, ca unii care sunt robi ai închisorii inimilor lor, care nu numai că nu-L primesc pe Dumnezeu arătat în trup, ci Îl și răstignesc (cf. *1 Corinteni* 2, 7-8). Aceștia nu puteau veni la „Cina cea Mare” la chemarea lui Ioan Botezătorul, fapt pentru care „nu puteau gusta din ea” (*Luca* 14, 24).

Sfinții au împărtășit inima milostivă a lui Dumnezeu arătată în Hristos. Astfel, sărbătorit la evenimentul Tăierii împrejur a Domnului, Sfântul Vasile este un mare simbol al *tăierii inimii împrejur*, ca cel care, pentru comoara ascunsă în țarina vieții lui Hristos, sfințită la Înviere ca Adevăr, a vândut toate câte avea pentru a o cumpăra (cf. *Matei* 13, 44).

Sfântul Ierarh Nicolae este prăznuit înainte de Nașterea Domnului, Care: „S-a culcat pe fân uscat / Tot de sfinți înconjurat”, cum spune colindul. Născut pe la anul 270, în orașul Patara, din provincia Lichia, situată în Asia Mică, Sfântul Ierarh Nicolae a primit credința sa neclintită de la părinții săi, și din jertfa martirilor. La moartea părinților săi, Teofan și Nona, a împărțit averea sa celor săraci, astfel că inima sa, locaș al Împărăției lui Dumnezeu, a slujit numai lui Hristos.

Ca icoană vie a credinței, Sfântul Ierarh Nicolae, este o dovadă că nu-i de-ajuns să avem credința cea adevărată, ci trebuie să ne luptăm și pentru roadele ei. Deci, nu numai ca mărturisire a credinței în prigoane, ci și prin făptuirea cea bună.

În viața Sfântului Ierarh Nicolae, inima sa milostivă a fost icoana vie a iubirii de aproapele, deoarece simțea căldura Luminii lui Hristos, Care a învățat că patimile nu pot aduce roade bune, așa cum „nu se culeg struguri din spini sau smochine din mărcini” (*Matei* 7, 16). În Revelație, „vița” este simbol al poporului credincios, care poate fi atins de spinii patimilor, după cum s-a văzut la tânărul bogat (*Matei* 19, 16-22), iar smochinul, simbol al lucrătorilor viei, care pot ajunge până acolo încât să ia via Domnului în stăpânire (cf. *Matei* 21, 38).

La Liturgia în cinstea Sfântului Ierarh Nicolae este amintită Evanghelia celor nouă Fericiți după Sfântul Evanghelist Luca, pentru cei ce urmează Mântuitorului, dar și

ca „vaiuri”, pentru cei ce ajung să lepede credința (*Luca* 6, 20-26). Cu această conștiință apostolică a urmăririi lui Hristos, Sfântul Ierarh Nicolae a primit treapta arhieriei, fiind ales Episcop al Mirelor Lichiei. El a fost un păstor blând, care se angaja, însă, cu toată dăruirea sa de sine în pastorație. Împărații păgâni, Dioclețian și Maximian, au lovit cu prigoane și cetatea Mirelor, punându-l în lanțuri pe Sfântul Nicolae, care a fost eliberat din închisoare în vremea Împăratului Constantin cel Mare.

Întors în eparhia sa, Sfântul Ierarh Nicolae a mărturisit pe Hristos cu și mai multă putere, ajutând la ridicarea locașurilor creștine dărmate de păgâni. Dar mai grea decât necredința păgânilor prigonitori a fost stricarea credinței mântuitoare prin erezia lui Arie. La Niceea, Sfântul Ierarh Nicolae a mărturisit credința cea adevărată împreună cu cei 318 Sfinți Părinți, știind că stricarea credinței duce la pierderea mântuirii. Mărturisirea credinței adevărate a dat întregii Biserici tăria urmăririi lui Hristos.

În puterea Luminii lui Hristos, Sfântul Nicolae a ajuns vestit nu prin minuni, ci prin faptele tainice ale inimii milostive, atât în vremuri de prigoană, cât și de libertate. Astfel, cu rugăciunile sale, Sfântul Nicolae a izbăvit pe niște marinari aflați în primejdie pe mare, care apoi au venit să-i mulțumească. Dar el i-a povățuit astfel: „Numai Dumnezeu este milostiv și lui i-ați greșit cu nedreptățile voastre și pedepsirea voastră ar fi fost dreaptă. Cine nu face răul nu este atins de rău. Dreptatea este calea cea mai bună de salvare de pe mare și curăția trupului e mai de seamă decât orice medicament”.

Sfântul Nicolae a salvat și trei ofițeri de la pedeapsa cu moartea. După ce aceștia fuseseră premiați de împărat pentru fapte mari de vitejie, intrigile de la curte au insinuat că ei vor să ia tronul împăratului, care, de aceea, hotărâse condamnarea lor la moarte. Astfel, propaganda rafinată de la curte transformase minciuna în lege prin aparatul terorii. Mijlocirea Sfântului Nicolae pe lângă împărat a dus la salvarea celor trei.

Dintre binefacerile Sale cea mai impresionantă a fost însă ajutorarea în taină a unor fete sărace pentru a se căsători și a nu ajunge la case de toleranță, unde mizeria lor ar fi fost pătată și cu rușine. Prin donația discretă a Sfântului Nicolae, acestea s-au putut căsători. Dar tainica faptă de milostenie a Sfântului Nicolae a ajuns în inimile tuturor și s-a povestit și în scris după moartea sa. Cu simțirea sa profundă, Sfântul Nicolae a putut afla

despre acel necaz și, prin grija sa de bun creștin, a ajutat în taină. Prin aceste fapte de milostenie, Însuși „Dumnezeu lumina în chip minunat din munții cei veșnici” (*Psalmi* 75, 4); „Prin sfinții care sunt în pământul Lui, minunat a făcut Domnul toată voia Sa întru ei” (*Psalmi* 15, 3).

Sfântul Ierarh Nicolae este cinstit pentru bunătatea sa fără de moarte, care dăinuie peste veacuri prin faptele inimii sale milostive. Nicio altă personalitate creștină, după Maica Domnului, nu s-a bucurat de o așa mare cinstire la popoarele creștine. Purtarea numelui său era mult dorită. Printre cei 497 ierarhi care au participat la Sinodul al VII-lea Ecumenic, șase dintre ei purtau numele Nicolae. În Apus, în secolul al IX-lea, numele său a fost purtat și de un Episcop al Romei, Papa Nicolae I (858-867). De asemenea, numele Sfântului Ierarh Nicolae este invocat deosebit de frecvent în rugăciuni.

În Țările Române, numeroase lăcașuri au fost închinat cinstirii Sfântului Ierarh Nicolae, ca patron, începând cu Sfântul Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeș (sec. al XIV-lea), continuând cu bisericile lui Ștefan cel Mare de la Iași, Botoșani și Dorohoi, în secolul al XV-lea, și cu cele ale lui Petru Rareș de la Probota și Râșca, din sec. al XVI-lea.

III.3. SFÂNTUL PAISIE DE LA NEAMȚ, AL TREILEA HRAM AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

Mișcarea isihastă din Țările Române, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, are ca reprezentant principal pe Sfântul Paisie Velicovschi (1722-1794).

În legătură cu isihasmul este nevoie să vorbim mai întâi despre Întruparea Domnului ca izvor al isihasmului; apoi despre mișcarea isihastă în istoria bisericească răsăriteană; și în al treilea rând despre spiritualitatea isihastă pe pământ românesc, unde s-a rugat Sfântul Paisie Velicovschi.

III.3.1. ÎNTRUPAREA DOMNULUI, IZVORUL MIȘCĂRII ISIHASTE ÎN LUMINA ÎNVIERII

Prin Învierea Mântuitorului a avut loc sfințirea Numelui lui Dumnezeu cu slava Sa de Atotțiitor prin învierea oamenilor în asemănare cu viața vie a lui Hristos (cf. *Ioan* 14, 19). Prin această sfințire și cunoaștere a lui Dumnezeu (cf. *Ioan* 17, 3), Dumnezeu este împărtășit ca: „Tatăl nostru” (*Galateni* 4, 6). Când era cunoscut numai ca Atotputernic sub Lege, Dumnezeu nu putea fi invocat ca Tată al unor fii prin naștere din duh, ci numai ca Dumnezeu al unor robi prin Lege. Dumnezeu nu este numai transcendent și inaccesibil ca Cel Atotputernic (cf. *Isaia* 57, 15) ci, în Hristos, Dumnezeu S-a arătat ca adânc al inimii Sale prin Duhul Sfânt.

Prin nașterea din Sfânta Fecioară Maria, Dumnezeu Emanuel S-a împărtășit în oameni ca adânc baptismal. Doctrina scolastică a unui Dumnezeu inaccesibil prin transcendența Sa nu lasă loc intrării în Împărăția lui Dumnezeu pe calea prunciei Chipului Său, ci rămâne doar la „intrarea în

viață” (*Matei* 19, 17), prin poruncile Legii unui Dumnezeu „copleșitor” pentru inimi (cf. *Evrei* 7, 19). Prin adâncul baptismal al inimii Sale, Dumnezeu Se arată în Hristos ca Dumnezeu cu noi Emanuel pe acea cale, care pentru cei ce nu cred (cf. *Ieremia* 23, 24) rămâne ascunsă, transcendentă. Este vorba de cei ce în întunericul poftelor din lume rămân deasupra, adică în afară, pentru care moartea ar însemna o „aruncare în întunericul cel mai din afară” (*Matei* 8, 12).

În secolul al IV-lea, ereziile jefuiau trupul lui Hristos de viața Sa vie prin ascultare de voia Tatălui, dovedită, prin Înviere, că este fără de moarte (cf. *Evrei* 7, 8; cf. *Fapte* 2, 24). Trufia înțelepciunii omenesti sfida Adevărul sfințit prin Jertfa răscumpărătoare, disecând anatomic Întruparea lui Hristos. Ereziile lepădau, astfel, credința, jefuind viața lui Hristos de Înviere (cf. *Ioan* 14, 19; cf. *Filipeni* 3, 10). Mântuitorul descria aceste rătăcirii ca o întoarcere la starea oamenilor de a fi „abia vii” (*Luca* 10, 30), ca după păcatul strămoșesc: „Unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii” (*Luca* 17, 37). Vulturii sunt simbol al trufiei înțelepciunii omenesti (cf. *1 Ioan* 2, 16; cf. *1 Corinteni* 8, 1).

Cunoașterea lui Dumnezeu ca „Tatăl nostru” prin deschiderea ochilor duhovnicești asupra vieții Lui Hristos plină de înviere a putut avea loc numai prin Jertfa răscumpărătoare a lui Hristos (cf. *Matei* 20, 28; cf. *Ioan* 12, 24) prin

care viața Sa a fost sfințită ca Adevăr (cf. *Ioan* 17; 19). Așadar, răscumpărarea a avut loc astfel, prin „catapetasma trupului” lui Hristos, viața Sa devenind „o cale nouă și vie” (cf. *Evrei* 10, 20) față de cea a Legii de până atunci. Vederea lui Hristos cu alți ochi, prin Învierea Sa (cf. *2 Corinteni* 5, 16) ca „Dumnezeu cu noi” deschidea calea revelării lui Hristos în inimi la Cincizecime, prin Duhul Sfânt.

Duhul Sfânt nu putea veni decât acolo unde Chipul lui Hristos era semănat în inimile ucenicilor, pe care i-a trecut pascal ca înviere, acolo unde se afla El (cf. *Ioan* 14, 3; 12, 26), ca Cel ce este mereu viu. Învierea ucenicilor a însemnat dezlegarea lor din legăturile neghinei (cf. *Ioan* 8, 32) și puterea de a invoca Duhul Sfânt (cf. *Ioan* 1, 12-13; 16, 24). Ucenicii străbăteau drumul de la asemănarea cu Hristos la Înviere (cf. *Ioan* 20, 17), ca un botez (cf. *Romani* 6, 3), la unirea cu Hristos prin Duhul Sfânt, la Euharistia Cincizecimii. Cincizecimea descoperea pe Hristos semănat în inimi ca „Cel mai intim eu al omului”. Este vorba nu despre o spiritualitate subiectivă, ci despre o scriere în inimi a vocii lui Dumnezeu, împărtășite prin Chipul lui Hristos (cf. *Galateni* 4, 6), ca toiag care atinge stânca de piatră a inimilor. Prin Duhul Sfânt, ucenicii au fost „îmbrăcați cu putere de sus” (cf. *Fapte* 1, 8) și au devenit martori ai vieții lui Hristos din inimile lor. Ca Mângâietor, Duhul Sfânt îi mîna cu putere la împărtășirea lui Hristos, deoarece bucuria Învierii devenise în ei o bucurie deplină a mângâierii (cf. *Ioan* 16, 24). Ei stăruiau în rugăciune și Biserica sporea prin mângâierea Duhului Sfânt (cf. *Fapte* 9, 31).

Isihasmul înseamnă jertfa de rugăciune continuă în puterea Duhului Sfânt. Această liniște isihastă și puterea bucuriei nu au nicio legătură cu practicile ioghinilor sau cu cele ale stoicilor, care, prin așa-zisul lor isihasm, nu făceau altceva decât să potențeze umplerea lor de sine. Numai *metanoia* este calea lepădării de sine pentru dăruirea jertfelnică în iubirea de aproapele, ca taină a Împărăției lui Dumnezeu. Isihasmul este calea baptismală a Jertfei lui Hristos, Care, la Cincizecime, avea să devină Euharistia mângâierii Duhului Sfânt. Dar calea Cincizecimii este numai urmarea Învierii ca putere de invocare a Duhului (cf. *Ioan* 1, 12): „Duhul nu venise, pentru că Hristos nu se preamărise” (*Ioan* 7, 38-39); „Acela mă va preamări, că nu de la Sine va vorbi, ci din al Meu va lua și va da vouă” (*Ioan* 16, 13-14), ca o mângâiere dumnezeiască a inimilor.

Jertfa lui Hristos a însemnat pentru ucenici acea putere a lacrimilor baptismale și pregătirea inimilor pentru untdelemnul bucuriei Învierii. Aceasta era „pacea care covârșește toată mintea” (*Filipeni* 4, 7), ca urmare a plinătății inimii. Cu puterea Sa, Dumnezeu a adus din nou mintea la credința primordială, singura cale a umplerii inimii de Duhul Sfânt. Este vorba de o amuțire apofatică, negrăită, ca odihnă a minții prin plinătatea inimii. Această amuțire a fost urmarea certării vânturilor, simbol al gândurilor care răvășesc mințile și așezarea valurilor care tulbură inimile: „Cei blânzi vor moșteni pământul și se vor desfăta de mulțimea păcii” (*Psalmi* 36, 11; *Matei* 5, 5); „Va răsări în zilele Lui dreptatea și mulțimea păcii, cât va fi pământul” (*Psalmi* 71, 7).

Acest isihasm (isihia) al păcii Mântuitorului la arătarea Sa după Înviere a fost anticipat la potolirea furtunii pe mare (cf. *Matei* 8, 26). Arătarea după Înviere a însemnat învierea duhovnicească a ucenicilor, ca stare de a fi vii fără de moarte în asemănare cu viața cea fără de moarte a lui Hristos, Care le spusese înainte de sfânta Sa Jertfă: „Eu sunt viu și voi veți fi vii”; „Vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi acolo, unde Eu sunt” (*Ioan* 14, 3), ca Rug Aprins, Care aprinde făclia stinsă a ucenicilor (cf. *Psalmi* 17, 31): „Foc am venit să arunc pe pământ, și cât aș dori să fie acum aprins!” (*Luca* 12, 49); „Adevărat vă spun, că vine ceasul și acum este, când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și cei care vor auzi vor învia. Căci după cum Tatăl are viață în Sine, așa I-a dat și Fiului să aibă viață în Sine Însuși” (*Ioan* 5, 25-26); „În ziua aceea veți cunoaște, că Eu sunt întru Tatăl și voi în Mine și Eu în voi” (*Matei* 14, 20).

Arătărilor după Înviere însemnau lucrarea Mântuitorului de deasupra sfântului Său mormânt, ca întregire a tainei botezului lacrimilor ucenicilor cu darul învierii lor la cuvintele Sale: „Pace vouă!” (*Ioan* 20, 19; 5, 25). Cântările pascale interpretează astfel aceste cuvinte: „Toate se țin prin darea de pace!”. Însă partea de sub pământ a botezului lor, a fost lucrarea minunată a Mântuitorului de a lua cu Sine, după Cină, inimile lor zdrobite prin răpirea Sa de lângă ei: „Veți fi ca o avere a mea și voi avea îndurare de voi, cum are un tată pentru fiul său care-i slujește” (*Maleahi* 3, 17). Prin partea din adâncul baptismal al botezului lor, Mântuitorul a scos prin lacrimile ucenicilor (cf. *Ioan* 16, 20) inimile de piatră din pieptul lor (cf. *Iezechiel* 36, 26), pentru a le dăruia la Înviere inimi milostive, ca o naștere din nou, naștere din duh, prin dezlegarea din legături (cf. *Ioan* 8, 32). Această înviere a lor a însemnat deschiderea ochilor

ST. CUV. PAVLE

ST. CUV. DIMITRIE

ST. CUV. VASILE

ST. CUV. IOAN LACU

TOATA
STABURILA
LACU ESTE SITA
A LORIN CA
LACRIMA E TOTUL
BUTRIU LACU
INDRE PII

asupra vieții Sale fără de moarte, pe care Mântuitorul a scris-o în inimile lor prin har, ca o umbră prin Duhul Sfânt, tot timpul cât a fost cu ei, fără ca ei să știe (cf. *Psalmi* 90, 4). Astfel se întâmpla ca o zămislire, Duhul ceresc din inima Mântuitorului cu cele ale Tatălui, prin care ei aveau să ajungă asemenea Chipului Fiului lui Dumnezeu, între care El să fie întâiul născut între mulți frați (cf. *Romani* 8, 29-30). Învierea lor, prin trecere pascală, în viața lui Hristos a însemnat apoi puterea „de a se face fii ai lui Dumnezeu” (*Ioan* 1, 12-13), după „înfrățirea” lor cu El la Învierea Sa (cf. *Ioan* 20, 17).

Mântuitorul le-a pregătit drumul de la bucuria Învierii, prin arătarea Sa, pentru a merge cu această putere a bucuriei la mângâierea Duhului Sfânt de la Cincizecime. Aceasta era trecerea de la deschiderea ochilor asupra vieții Sale, la descoperirea Lui Hristos mișcat în inimile lor ca o putere de sus (*Fapte* 1, 4-8). Semplicitatea astfel profetia Sa: „Eu sunt Ușa! Prin Mine de va intra cineva se va mântui, și va intra și va ieși și pășune va afla” (*Ioan* 10, 9). Aceasta era „pășunea” darurilor Duhului Sfânt sau părtășia lor la ospățul Tatălui cu vițelul cel îngrășat (cf. *Luca* 15, 23), în care Duhul Sfânt este „Vistier al bunătăților” și „Dătător de viață”.

Acesta era drumul ucenicilor de la Taina Botezului, prin moartea Sa (cf. *Romani* 6, 3), la învierea lor ca îmbrăcare baptismală a lui Hristos (cf. *Galateni* 3, 27). De la această asemănare baptismală, ca naștere din nou și părtășie la viața cea fără de moarte, Mântuitorul i-a călăuzit la Cincizecime, atunci când, prin Duhul Sfânt, „Cina” Jertfei Sale a fost prefăcută în Euharistia recunoștinței. Fără această asemănare baptismală cu Hristos, prin Jertfa și Învierea Sa, nu poate fi invocat Duhul Sfânt pentru Euharistie.

IIL3.2 MIȘCAREA ISIHASTĂ ÎN ISTORIA BISERICESCĂ

Taina isihasmului are izvorul ei în Întruparea Mântuitorului, Care, prin Jertfa și Învierea Sa, a certat cu putere vânturile, simbol al gândurilor omenești ce răvășesc mințile, și a așezat valurile care tulbură inimile, împărțind pacea Sa cea sfântă (cf. *Ioan* 14, 27), care stăpânește în inimi și covârșește toată mintea (cf. *Filipeni* 4, 7). Aceasta a fost Lumina tuturor credincioșilor și, mai ales, a martirilor din primele trei secole, care biruiseră în Hristos moartea din firea omenească și au avut astfel puterea de a nu-și cruța sufletul lor până la moarte (cf. *Apocalipsa* 12, 11), crezând cu tărie în biruința Luminii lui Hristos asupra lumii aflate sub puterea stăpânului întunericului și al morții, care este diavolul (cf. *Evrei* 2, 14). Martirii și-au dat viața în starea lor de a fi mereu vii în Hristos, primind astfel, ca răsplată, cununa vieții (cf. *Apocalipsa* 2, 10).

În perioada de libertate de după 313, credința jertfelnică a fost zguduită de ereziile care ignorau sfințirea Numelui lui Dumnezeu prin Jertfa lui Hristos, Care a sfințit viața Lui ca Adevăr (cf. *Ioan* 17, 17). În numele înțelepciunii omenești, aceste erezii jefuiau trupul lui Hristos de Adevărul vieții Sale fără de moarte, urmare a ascultării Sale de Dumnezeu în Duhul Sfânt. Învierea a dovedit că viața Sa este vie și fără de moarte (cf. *Evrei* 7, 8). Jertfa Sa a biruit moartea stăpânului ucigaș din lume, care era vrăjmaș Luminii Sale (cf. *Ioan* 3, 20; cf. *2 Corinteni* 13, 8). Răscumpărarea prin Jertfa a fost ignorată prin disecarea anatomică a Întrupării Domnului.

Prin Jertfa Sa, Mântuitorul a sfințit voia lui Dumnezeu, ca izvor de viață veșnică (cf. *Ioan* 12, 49) și putere de înviere pentru viața celor care, în lume, sunt sub stăpânirea morții, prin neghina poftelor cruzimii, ca arme ale diavolului (cf. *Luca* 11, 22). De aceea, Mântuitorul avea să numească această sfidare a vieții Sale vii o realitate a răpirii Mirelui (cf. *Matei* 9, 15) prin sfidarea stării Sale de înviere și așezarea Sa în rândul oamenilor din lume, lipsiți de înviere și de slava lui Dumnezeu (cf. *Romani* 3, 23): „Unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii” (*Luca* 17, 37). Aceste cuvinte sunt o profeție pentru ereziile care aveau să vină, după cum spune și Sfântul Apostol Pavel (cf. *Fapte* 20, 28-30). Dar Mântuitorul chema la mărturisirea cu tărie a acestui Adevăr, mărturisire prin care Biserica avea să nu poată fi biruită de „porțile iadului” din lume: „Pe această piatră voi zidi biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui” (*Matei* 16, 18).

Biserica Sfinților Părinți a mărturisit credința cea adevărată pentru purtarea crucii până la jertfă. Aceste „bunuri” ale credinței le-a mărturisit cu ardoare Biserica în perioada filocalică, în căutarea Mirelui prin rugăciune și „post” (cf. *Matei* 9, 15). Atunci când ereziile se aruncau ca vulturii asupra trupului viu, atunci nenumărați iubitori de Hristos, care au iubit pe Dumnezeu mai mult decât orice din lume, s-au retras în pustie pentru post și rugăciune. Acest foc dialectic avea să se stingă de abia după câteva secole de dispute hristologice. În spiritualitatea bizantină, au fost evaluate, după iconoclast (730-843), rădăcinile trăirii isihaste prin semnificațiile apostolice ale tainei Botezului în Numele lui Hristos (cf. *Romani* 6, 3-4).

Venirea în sine și pătrunderea în cele adânci ale inimii prin rugăciune este, în Hristos, o interiorizare specifică isihasmului, prin energiile necreate ale lucrării lui Dumnezeu, pentru untdelemnul bucuriei, dăruit de Mântuitorul Bisericii Sale, cu porunca: „Să fie mijloacele voastre încinse [ale cugetului vostru – n.a.] și făcliile [candelor inimilor voastre – n.a.] aprinse” (*Luca* 12, 35). Rugăciunea lui Isus, specifică isihasmului, duce la curățirea inimii de patimi, pentru luminarea minții.

Raportul dintre inimă și minte este simbolizat intuitiv și prin unele „cetăți ale mântuirii” din pământul făgăduinței: Ierihonul, simbol al inimii, care, prin curățire, ca cea a lui Zaheu, este călăuzită la „Ierusalimul” luminării minții prin Înviere, pentru întoarcerea la Betleemul pâinii celei spre ființă. Biruința asupra inimii împietrite prin pierderea „untdelemnului bucuriei” de la Învierea lui Hristos face inima părtaşă la pâinea cea spre ființă a voii lui Dumnezeu în Hristos, prin luminarea minții la Înviere, pentru deschiderea căii Duhului Sfânt spre inimă, ca o biruință asupra cerbiciei morții (cf. *Fapte* 7, 51). Pe cel ce urmează Lui, Mântuitorul îl face părtaş inimii Sale milostive după Chipul Mielului lui Dumnezeu: „De-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze Mie, și unde eu sunt, acolo va fi și slujitorul Meu. De-Mi slujește cineva, Tatăl Meu îl va cinsti” (*Ioan* 12, 26) cu „untdelemnul bucuriei” Învierii.

Isihasmul caută „inima curată și bună” (*Luca* 8, 15), ca o „cetate cu ziduri tari al cărei meșter ziditor este Dumnezeu” (*Evrei* 11, 10). Pentru această „casă” a inimii, Proorocul David implora: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele” (*Psalmi* 50, 11-13). Căci inima milostivă se dobândește numai prin har, ca o naștere din nou, pentru cei care cred (cf. *Efesenii* 2, 8; *Psalmi* 142, 10; *Zaharia* 4, 6). Mântuitorul i-a fericit pe ucenicii Săi pentru credința lor, pe care avea să o ducă la plinătate, ca împlinire a făgăduințelor celor vechi, care, până la „pâinea cea spre ființă” a învierii, aduceau doar „jertfa pânilor așteptării”.

„Cetatea cu ziduri tari” este numită în Revelație și „patrie cerească” (*Evrei* 11, 16), pe care Mântuitorul o mărturisește drept „casă a inimii”, al cărei „stăpân”, care este mintea, nu poate ști „la care ceas din noapte vine furul, ar priveghea și n-ar lăsa să i se spargă casa” (cf. *Matei* 24, 43), prin stricarea credinței cu mintea. De aceea, Mântuitorul cheamă la priveghere prin rugăciune stăruitoare, care trebuie să fie tot atât de frecventă, pe cât nu se știe la care ceas din noapte vine furul, pentru care mintea omenească nu este decât o jucărie în puterea neghinei semănate în grâu: „neîncetat să vă rugați, ca să nu cădeți în ispită, căci duhul este veghetor, trupul este neputincios” (*Matei* 26, 41).

III.3.3. SPIRITUALITATEA ISIHASTĂ A SFÂNTULUI PAISIE DE LA NEAMȚ

Față de structurile lumii de sub stăpânirea celui rău, Dumnezeu-Emanuel S-a Întrupat (cf. *Isaia* 7, 14) și S-a arătat la picioarele de lut ale statuii cu capul de aur din viziunea prorocului Daniel (cf. *Daniel* 2, 31-35). Acest simbol arată intuitiv structurile din lumea străină de Dumnezeu. În smerenia Sa, ca Față a Duhului Sfânt (cf. *Filipeni* 2, 5-7), Mântuitorul este simbolizat în această vedenie prin „Piatra cea mică” de la picioarele de lut ale acelei statui. Dar în Israel, în sensul acestei vedenii, Mântuitorul este o împlinire a profeției Patriarhului Iacov (cf. *Facerea* 49, 11), ca Cel Care își va lega „asinul” ascultării Sale de Dumnezeu ca „Samarineanul milostiv” (cf. *Luca* 10, 35), de „vița de vie”, ca simbol al celor temători de Dumnezeu. Niciun neam nu putea afla pe Dumnezeu, decât pe calea baptismală a Chipului Său arătat în Hristos: „Dumnezeu a așezat pe fiecare popor la locul lui ca să-L caute” nu prin trufia înălțării de sine ca a celor de la Turnul Babel, ci prin smerenia fiecărui neam, care, astfel, „L-ar pipăi și L-ar afla, măcar că nu este departe de nici unul din noi” (*Fapte* 17, 26-27).

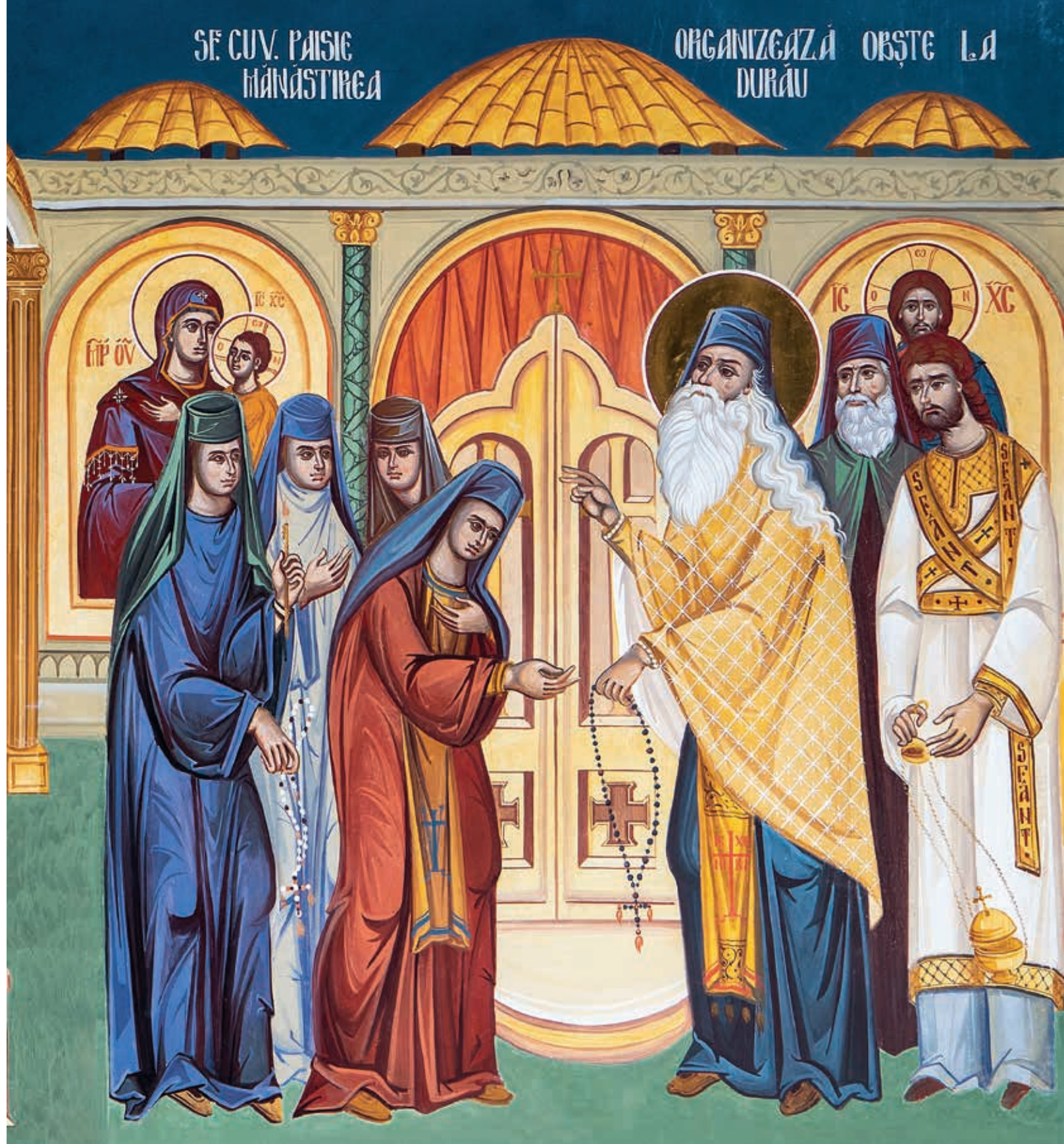
Atotputernicia lui Dumnezeu și puterea Sa atotțiitoare sunt izvorul acelorași energii necreate pentru creația din iubire și pentru ținerea lor în existență veșnică, prin iubirea jertfelnică a puterii Sale atotțiitoare. În slujba acesteia, Dumnezeu a pus întreaga Sa atotputernicie părintească, deoarece slava lui Dumnezeu ca Atotțiitor, este totodată slava atotputerniciei Sale: „Așa zice Domnul, a Cărui locuință este veșnică și al cărui Nume este Sfânt: Sălășluiesc într-un loc înalt și sfânt și sunt cu cei smeriți și înfrânți, ca să înviez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima frântă” (*Isaia* 57, 15).

Dumnezeu S-a arătat în Hristos pe calea baptismală a Chipului Său ca „Lumină spre luminarea neamurilor” (*Luca* 2, 32), înlăturând vâlul morții pe vecie prin Învierea Sa (cf. *Isaia* 25, 6-8). Aceste „rădăcini” baptismale ale Împărăției lui Dumnezeu sunt relevante pentru fiecare neam, dar nu pentru „capul de aur” al stăpânirilor acestora. Acelea, necunoscând „înțelepciunea lui Dumnezeu cea tainică și ascunsă” arătată în Hristos (*Matei* 11, 25; *Ioan* 14, 16) au răstignit și răstignesc pe „Domnul Slavei” (*1 Corinteni* 2, 7-8).

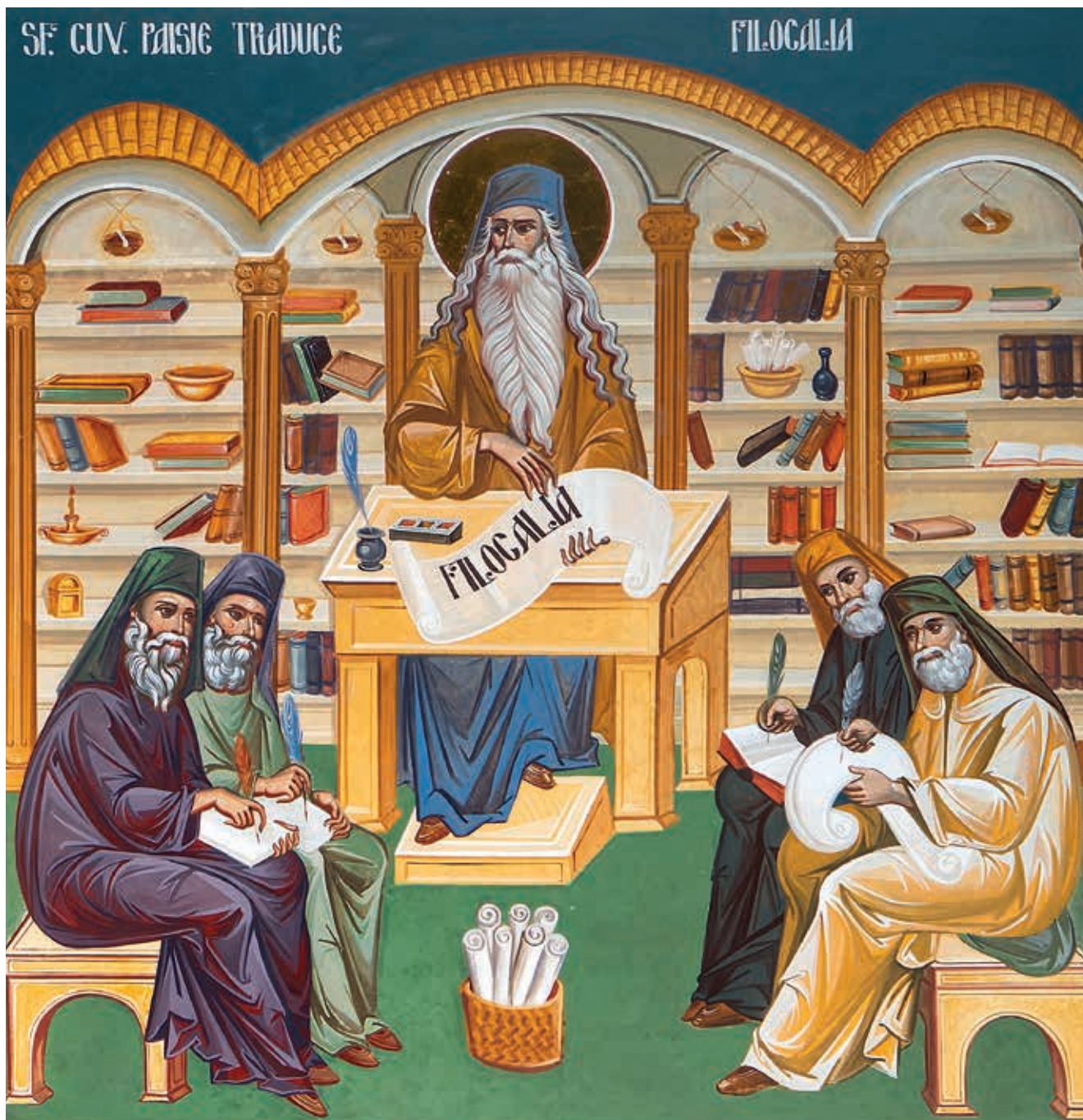

SE. CUV. PĂSIC
MĂNĂSTIREA

ORGANIZAȚIA OBȘTE LĂ
DURĂU

La adâncimea Sa baptismală, care înlătură moartea pe veci (cf. *Isaia* 25, 8), Mântuitorul este „comoară în vase de lut” (2 *Corinteni* 4, 7), mai întâi pentru „picioarele de lut” a neamurilor, precum și pentru „vița de vie” a celor temători de Dumnezeu din Israel (*Facerea* 49, 11): „Toți mă vor cunoaște, de la cel mic (mai întâi), până la cel mare” (*Ieremia* 31, 33). Fața Domnului, Care S-a arătat în Hristos „a umplut de bunătăți pe cei smeriți” (*Luca* 1, 53), ca taină a Împărăției lui Dumnezeu (cf. *Matei* 18, 3).

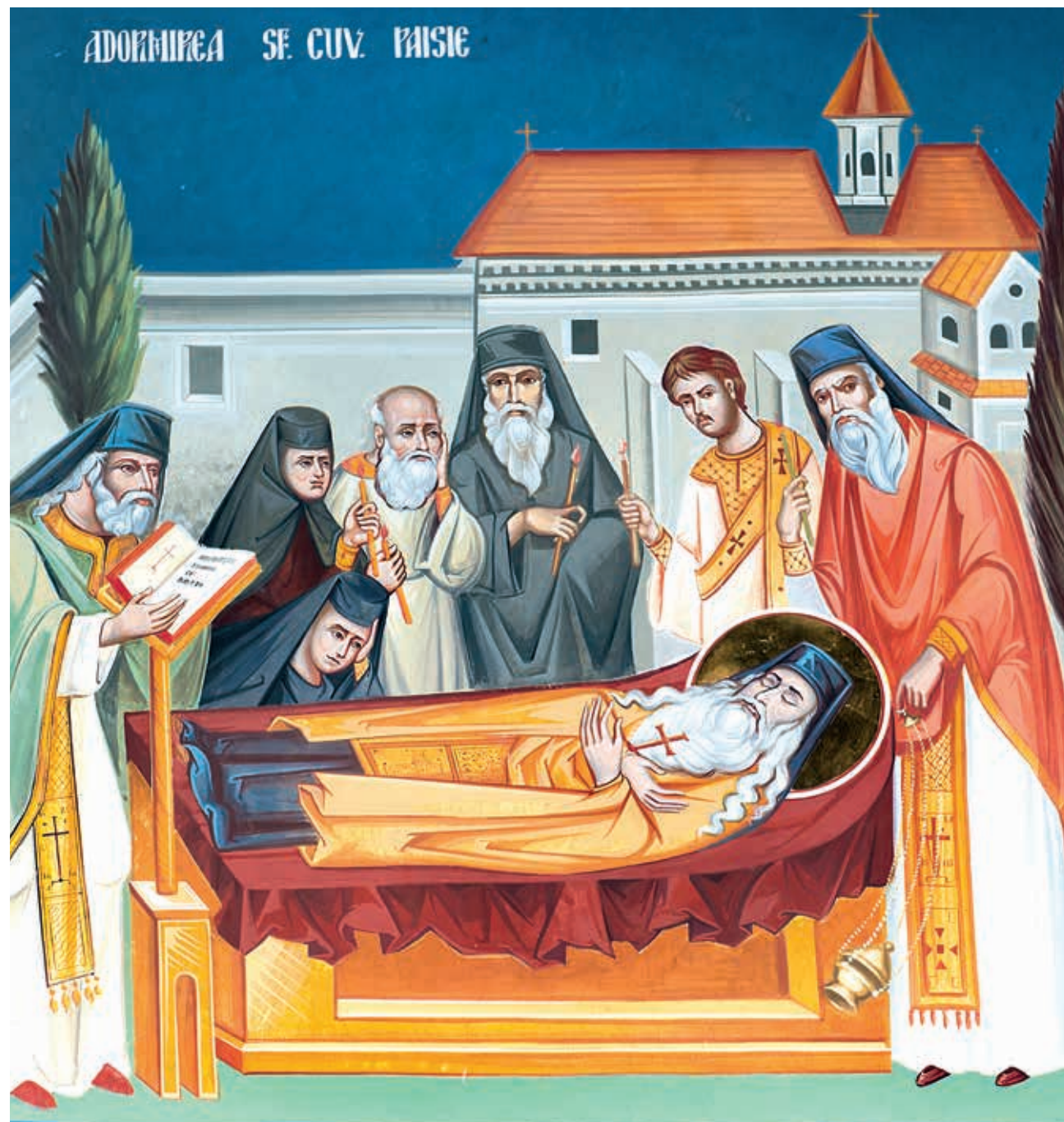
Tocmai de aceea stăpânirile lumii s-au cutremurat, deoarece, pentru a scoate din piept inimile de piatră (cf. *Iezechiel* 36, 26), Dumnezeu a trebuit să biruiască prin Întrupare și Jertfă moartea semănată în lume, precum și pe stăpânitorul ei (cf. *Evrei* 2, 14): „De fața Domnului s-a cutremurat pământul, de fața Dumnezeului lui Iacov, Care a prefăcut stânca în iezer și piatra în izvoare de apă” (*Psalmi* 113, 7-8; *Iezechiel* 36, 26-27); „Marea morții a văzut și a fugit [la Înviere - n.a.], Iordanul [vieții - n.a.] s-a întors înapoi” (*Psalmi* 113, 3; *Psalmi* 22, 1-3), la izvoarele Sfintei Treimi. De această stăpânire adâncă, tainică și ascunsă a lui Dumnezeu în Hristos s-au „cutremurat” stăpânirile din lume. Statuia cu capul de aur a lumii a simțit cum îi fuge pământul de sub picioare: „Cere de la Mine și Îți voi da neamurile ca moștenire”, a spus Dumnezeu-Tatăl Mântuitorului Hristos (*Psalmi* 2, 8-10); „Toiagul stăpânirii Ți-l va da Domnul Dumnezeu din Sion zicând: Stăpânește în mijlocul vrăjmașilor Tăi!” (*Psalmi*

109, 2-3). Pentru această stăpânire, Dumnezeu a chemat la pocăință: „Tot dealul să se pogoare” (*Isaia* 40, 4), pentru a nu se prăbuși în fața stăpânirii lui Hristos, întrucât: „Cel ce nu va crede, se va osândi” pe sine însuși (*Matei* 16, 16; *Ioan* 3, 18-20).

Isihasmul este taina rugăciunii pentru intrarea sub „stăpânirea lui Hristos din mijlocul vrăjmașilor Săi” (*Psalmi* 109, 2), deoarece Hristos zidește în sufletele celor credincioși „cetate cu ziduri tari” (*Evrei* 11, 10), încât aceștia își arată recunoștința lor față de Dumnezeu: „Domnul este ajutorul meu și eu voi privi cu bucurie pe vrăjmașii mei” (cf. *Psalmi* 117, 7). Mântuitorul cheamă pe omul cel vechi la smerenia lepădării de sine, pentru deschiderea drumului Duhului Sfânt pentru plinătatea inimii milostive și ieșirea din robia slujirii poftelor trupești și scăparea de „lațul” diavolului (cf. *Psalmi* 123, 7; cf. *2 Timotei* 2, 24-26). Pe această cale a „morții” tainice pentru patimi, Hristos aprinde, prin credință, făclia luminoasă a minții eliberate de întunericul poftelor (cf. *Psalmi* 17, 31). Prin Hristos, mintea capătă din nou demnitatea de „stăpân al casei” inimii, cu grija de a păstra plinătatea acesteia prin credința smerită a minții luminate de Învierea Domnului, cu priveghere și rugăciune continuă (cf. *Matei* 24, 43); „Să fie mijloacele [cugetului - n.a.] voastre încinse și făcliile aprinse”; „Ca o armă te va înconjura Adevărul Lui” (*Psalmi* 90, 4); „Luați toate armele lui Dumnezeu... Stați tari având mijlocul vostru încins cu Adevărul!” (*Efesenii* 6, 13-14).

Rădăcinile Revelației prin Hristos ca Lumină baptismală a smereniei și a crucii, nu

pot fi acoperite de „zgura” stăpînirilor lumești, din sânul fiecărui neam. Aceste „rădăcini” ard mocnit, izbucnind din când în când în istoria unui neam sau a altuia. Cărbunele incandescent al acestor rădăcini s-a simțit și pe pământul românesc, ca mărturie a Revelației apostolice. Cadrul duhovnicesc al isihasmului este fundamentul spiritualității fiecărui neam. Mișcarea isihastă românească este o trăire a fundamentelor teologice ale credinței apostolice revelate în Hristos, cu specificul ei național.

Mișcarea isihastă a ajuns pe pământ românesc prin spiritualitatea monastică de la Muntele Athos. Această mișcare a înflorit în Țările

Românești începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, prin reprezentanții ei cei mai de seamă: Sfântul Paisie de la Neamț (1722-1794) și Sfântul Vasile de la Poiana Mărului (1692-1767), dascălul Sfântului Paisie. Prin ei, mișcarea isihastă a reprezentat și un răspuns ortodox la iluminismul raționalist apusean din aceeași perioadă. Tot un răspuns ortodox a fost și îmbrăcarea mănăstirilor din Moldova cu picturi exterioare, ca replică la uscăciunea mișcării reformei din secolul al XVI-lea din Apus.

Un precursor de seamă al isihasmului a fost Sfântul Antim Ivireanul, al cărui isihasm ortodox era mai profund decât orice iluminism raționalist.

Același isihasm avea să fie reprezentat și în Rusia, în secolul al XIX-lea de către Sfântul Serafim de Sarov (1769-1833), în vremea căruia despotismul iluminist, desființa mănăstirile și prigonea pe călugări. Mișcarea iluministă apuseană se ridica împotriva credinței, sfidând Adevărul revelat prin Hristos. Omul era întors din nou în seama miinții lui (cf. *Romani* 1, 28), tocmai când avea mai mult nevoie de vindecarea neghinei, ca sămânță veșnică a șarpelui (cf. *Psalmi* 23, 7), pe care numai Hristos o poate vâdi ca întuneric al poftelor și al morții, și o putea vindeca (cf. *Fapte* 4, 12).

Adevărul inimii milostive, vii și fără de moarte a Mântuitorului rămânea închis și inaccesibil în adâncul Său baptismal pentru cei care nu aveau credință și care, din acest motiv, rămăneau în seama minții lor (cf. *Romani* 1, 28). Ca Rug Aprins și veșnic, Mântuitorul spunea aceloră: „Unde eu sunt, voi nu puteți veni!” (*Ioan* 7, 34); „Dacă nu credeți că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre” (*Ioan* 8, 24), căci „cine face păcatul este rob al păcatului” (*Ioan* 8, 34). Pentru această mărturisire, Mântuitorul a fost alungat și de către cei din Nazaret, care nu se considerau robi ai păcatului și ai morții (cf. *Luca* 4, 28-29).

Revelația arată sensul primordial al inimii milostive și al minții luminate, când inima transcende sfera pur intelectuală. Preotul profesor I.G. Coman spunea în acest sens: „Spiritualul depășește teologia, pentru că aceasta nu este necesară pentru credință, pe când însă credința este necesară pentru teologie. Mântuirea se capătă prin transformarea sau iluminarea ființei creștinului”.

Chemând pe ucenici la urmarea Sa, Mântuitorul i-a povățuit mai întâi la credința în Dumnezeu prin lepădarea de grijile vieții (cf. *Matei* 6, 22-30) și căutarea, mai întâi, a Împărăției lui Dumnezeu. Credința este ca „ochiul” care luminează tot trupul omului, dacă ochiul este curat (cf. *Matei* 6, 23). Prin aceste îndemnuri, Mântuitorul căuta să-i ferească pe ucenicii Săi, de necredința cărturarilor și a fariseilor, care prefăcuseră „darurile lui Dumnezeu” din via Sa în „drepturi” ale lor (cf. *Matei* 21, 38).

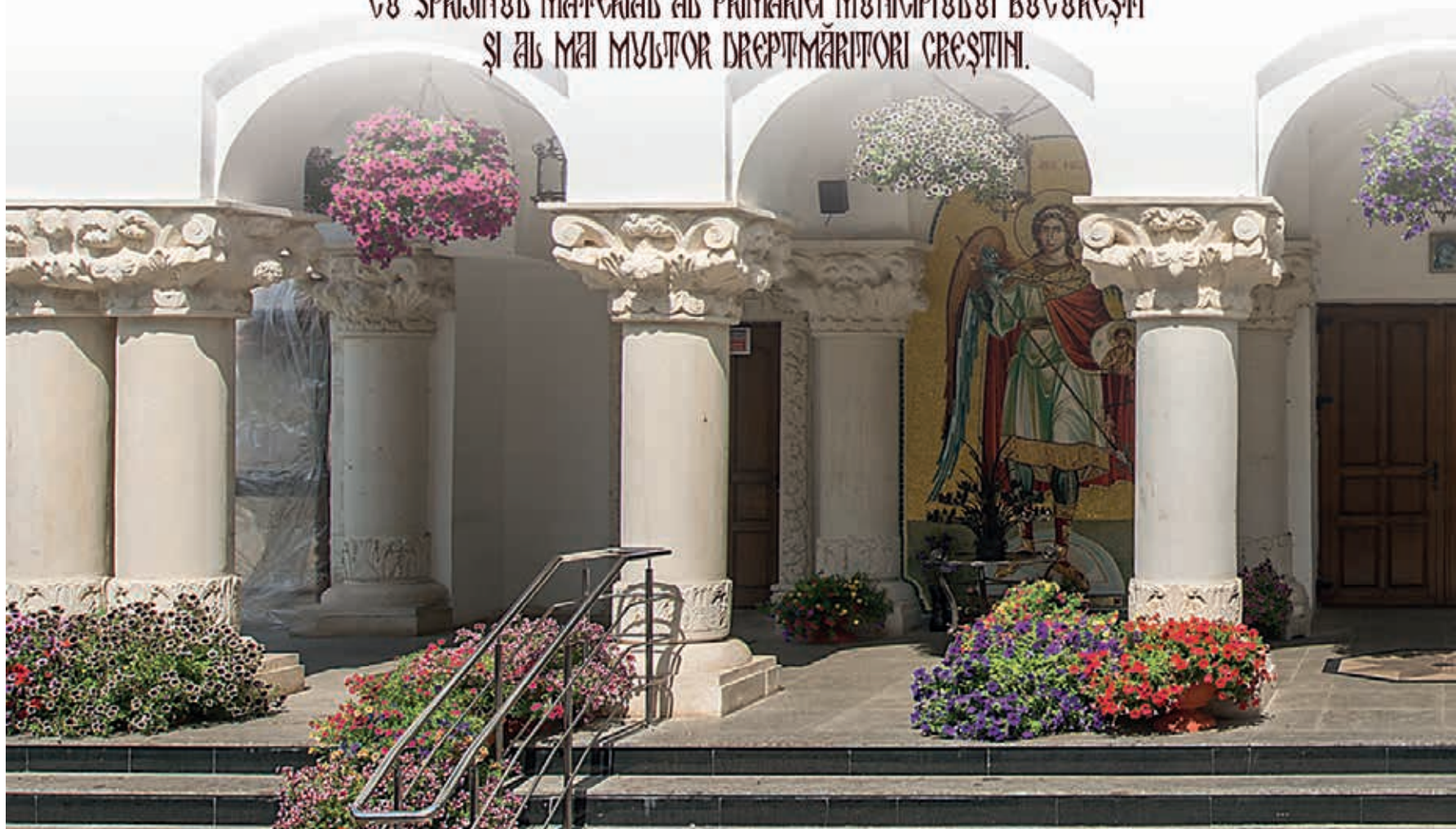
În același sens, Sfântul Paisie de la Neamț povățuiește pe călugări să țină dreapta credință, ferindu-se de eretici și stăruind în rugăciune continuă. Mai presus de orice metodă, predomină în spiritualitatea Sfântului Paisie de la Neamț inițierea personală și asceza. În spiritualitatea sa, Dumnezeu nu este o gândire abstractă, ci adâncul lui Hristos, ca viață proprie a omului. Dumnezeu așteaptă coborârea omului din lume prin Hristos, pentru adâncire și asemănare cu inima Sa milostivă, ca o coborâre la „Pomul Vieții”.

Astfel, spiritualitatea Sfântului Paisie de la Neamț este o lumină călăuzitoare pentru vremea noastră, prin înțelegerea sensului vieții duhovnicești și foloasele ei pentru remedierea tulburărilor sufletești provocate de crizele identitare, din ce în ce mai frecvente în vremea noastră.

ÎNSEMNARE

ZIDITV-S-A ACEASTĂ SPÂNTĂ BISERICĂ CU HRAMURILE ADORMIREA MAICII DOMNULUI,
SPÂNTUL IERARH NICOLAE ȘI SPÂNTUL PAISIE DE LA NEAMȚ,
CU AJUTORUL PREASFINTEI TREIMI, ÎNTRE ANII 2001-2017.
LUCRĂRILE DE ZIDIRE AU FOST ÎNCEPUTE ÎN ANUL 2001, ÎN TIMPUL
ARHIPĂSTORIRII VREDNICULUI DE POMENIRE PATRIARH TEODOTIST,
PAROH FIIND PREOTUL RISTACHE ALEXANDRU ȘI TERMINATE ÎN ANUL 2017,
ÎN VREMEA ARHIPĂSTORIRII PREAFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH DANIEL,
PRIN STĂRVINTA PREOTULUI PAROH DINU POMPIBĂ,
CU SPRIJINUL MATERIAL AL PRIMĂRII MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
ȘI AL MAI MULTOR DREPTMĂRITORI CREȘTINI.

SPÂNTUL LOCAȘ A FOST SPINTIT LA DATA DE 24 SEPTEMBRIE 2017,
DE ÎNȚĂLĂTĂTORUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE,
PREAFERICITUL PĂRINTE PATRIARH DANIEL,
ÎNCONȚURAT DE UN ALBES SOBOR DE PREOTI ȘI DIACONI.
ALĂTURI DE BISERICĂ, A FOST RIDICAT ȘI UN AȘEZĂMÂNT SOCIAL PE TERENUL DONAT
DE DOAMNA ATENA VALENTINA POPESCU, SPRE VEȘNICA EI POMENIRE.

BINECVÂNTEAZĂ-I, DOAMNE, PE CEI CE IUBESC
PRIMUSEȚEA CASEI TALE!

IV. TALANȚII SLUJITORILOR

IV.1. SEMNIFICAȚIA DUHOVNICEASCĂ A SLUJIRII LA MORMÂNTUL LUI HRISTOS, ALTARUL SFÂNT AL LOCAȘULUI CREȘTIN DE ÎNCHINARE

Slujitorii Cuvântului sunt mai întâi „martori” ai vieții lui Hristos (cf. *Fapte* 1, 8). Dumnezeu împărtășește Cuvântul Său prin cei în care s-a întipărit Duhul lui Hristos. Acest lucru înseamnă pentru purtătorii de Hristos „parte și sorți la această slujire” (*Fapte* 8, 21). Porunca Mântuitorului pentru slujitorii Săi este mai întâi aceea: „Rămâneți în Mine pentru ca roada voastră să rămână!” (*Ioan* 15, 4) și apoi: „În dar ați luat, în dar să dați!” (*Matei* 10, 8), pentru că: „Cine nu adună cu Mine, risipește” (*Matei* 12, 30).

Prin Înviere, Mântuitorul a dezlegat pe ucenici din legăturile neghinei (cf. *Ioan* 8, 32), după ce, de la chemare și până la Jertfa Sa El a semănat duhul Său ceresc în inimile lor, fapt pentru care, la Învierea Sa, ei au descoperit viața Lui fără de moarte semănată în ei mai înainte de Jertfă. Călăuzindu-i apoi la invocarea Duhului Sfânt, Dumnezeu a descoperit în inimile lor pe Hristos. Ei au ajuns, astfel, de la bucuria Învierii, la „bucuria deplină” a mângâierii Duhului Sfânt (cf. *Ioan* 16, 24). În acest fel, ucenicii au devenit martori vii, ca purtători în inimile lor ai vieții fără de moarte a lui Hristos dinainte de Jertfă, dovedită prin Înviere că este vie.

Cincizecimea a însemnat și talanții dați ucenicilor Săi, ca putere de slujire prin darul Duhului Sfânt al Tatălui, Care îi mână la lucrare (cf. *Romani* 8, 14), prin „desăvârșirea Sfinților la lucrul slujirii” (*Efesenii* 4, 12). Mântuitorul a plecat prin Înălțare la cer numai pentru ca ei să ceară de la Tatăl Duhul Sfânt (cf. *Ioan* 1, 12), Care le descoperă lor adâncul vieții lui Hristos în Duhul Sfânt, prin care ei sunt mânați de Duhul la lucrare, ca fii ai Tatălui (cf. *Romani* 8, 14; *Efesenii* 4, 12).

Darurile slujirii sunt oferite după măsura vasului credinței pus sub șipotul harului, după cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur în comentariul său la Epistolele Pauline (cf. *Efesenii* 4, 7). Darurile sunt ca mana din cer primită de popor în pustie, din care cel care aduna mult, aceluia nu-i prisosea, iar cel care aduna puțin, aceluia nu-i lipsea (cf. *Ieșirea* 16, 18), pentru că darurile au ca temelie bucuria Duhului Sfânt, ca acea Lumină care nu se pune sub obrocul minții, ci în sfeșnicul inimii, luminând tuturor celor din casa Bisericii (cf. *Matei* 5, 15).

Punerea în lucrare a talanților înseamnă atât zidirea proprie de sine în Hristos (cf. *Efesenii* 4, 12), cât și împărtășirea darului. Talanții sunt ca țarina care rodește din sine sămânța (cf. *Marcu* 4, 28), așa cum, în starea primordială, „viața era lumina oamenilor” (*Ioan* 1, 4) care izvora din Cuvântul lui Dumnezeu prin Care s-a sădit în oameni Chipul Sfintei Treimi. Mântuitorul îi cheamă pe lucrătorii talanților să nu fie ca cei care au luat via Domnului în stăpânirea lor ca drepturi personale, în locul darurilor lui Dumnezeu (cf. *Matei* 21, 38; *Romani* 10, 3; *1 Petru* 2, 8). Stăpânul bucuriei cheamă pe lucrătorii Săi la conștiința acestui dar, aceea de a aduna împreună cu El spre a nu risipi (cf. *Matei* 12, 30). Hristos este în ei acel „Eden” în care ei au fost puși ca și Adam Îl păzea pe Dumnezeu din inima sa. Prin înmulțirea talanților de către slujitori, sporirea Bisericii are loc prin „mângâierea Duhului Sfânt” (*Fapte* 9, 31).

Porunca lui Hristos: „În dar ați luat, în dar să dați!” (*Matei* 10, 8) este deosebit de bogată, atât în ceea ce privește darul mântuirii, cât și desăvârșirea slujirii. Stăpânul bucuriei Împărăției Sale nu așteaptă de la slujitori să facă dreptate atotputerniciei lui Dumnezeu, ci să aibă fidelitate față de „puținul” lui Hristos peste care au fost puși (*Matei* 25, 21; 23). Deci, lucrătorii trebuie să țină seama de Crucea lui Hristos și de Lumina Sa sub cruce, căci științele pot cunoaște din cele zidite doar atotputernicia lui Dumnezeu, dar nu pot cunoaște și „slava” Lui de a da viață veșnică în Hristos. Dar, Dumnezeu a blestemat lucrul atotputerniciei Sale pentru a veni în ajutorul dragostei Sale de a mântui pe om.

Într-adevăr, Dumnezeu S-a întrupat nu pentru ca să-l judece pe cel rău, ci ca să scoată pe om de sub stăpânirea aceluia, lăsând atotputernicia în seama Tatălui (*Psalmi* 109, 1). Invocarea de la încheierea Sfintei Liturghii:

„Plinătatea Bisericii Tale păzește-o!” are atât sensul de a împărtăși darul lui Dumnezeu în puterea bucuriei Duhului Sfânt, cât și sensul de a nu-l pune sub obrocul minții. Numai atunci, cel ce pune talantul în lucrare va spori și el însuși după Cuvântul lui Hristos: „Celui ce are i se va mai da și îi va prisosi” (*Matei* 25, 29).

Evangelhia arată și împrejurări în care talanții pot fi puși în lucrare numai cu anevoie, după cum spune Mântuitorul: „Va veni o vreme, când Mirele se va lua de la ei și atunci vor posti” (*Matei* 9,15). Fața lui Dumnezeu în Hristos este mereu întoarsă către oameni, dar perceperea acestui „dar” în diverse împrejurări ale istoriei bisericești este anevoioasă. Celor dintâi care „au dus greul zilei și arșița” (*Matei* 20, 12), Mântuitorul le va da aceeași plată ca și celor de pe urmă, datorită arătării și celor din urmă a bucuriei celor dintâi. Dar Mântuitorul se arată acelora care nu părăsesc corabia în care vâslesc cu greu din cauza „vânturilor” și nu ascund talantul în pământ, ținând însă porunca: „Lucrați până voi veni!” (*Luca* 19, 13). Darurile îi fac pe cei care le lucrează martori ai plinătății lui Dumnezeu pentru care a slujit Hristos. El este Cel Care, după ce a dăruit talanți: „A plecat departe ca să-și ia domnia” în această lume (*Luca* 19, 12), unde toate stăpânirile vor fi desființate.

Biserica mărturisește binecuvântarea lui Dumnezeu pentru această stăpânire a lui Hristos peste toate neamurile în rugăciunea: „Ca sub stăpânirea Ta, totdeauna fiind păziți, Ție slavă înălțăm!”. Biserica se roagă pentru păzirea plinătății ei în Hristos prin Duhul Sfânt, ca adevărata putere a oricărei misiuni, care o ferește de a pune darul sub obroc sau de descurajarea împușinării de cuget a inimii și de viforul gândurilor minții (cf. *Psalmi* 54, 8). Această plinătate este ca o slavă împărtășită ucenicilor de către Hristos: „Slava pe care Mi-ai dat-o, le-am dat-o lor,

ca toți să fie una, precum și Noi una suntem” (*Ioan* 17, 22). Plinătatea păstrează undelelele în candelă, atunci când „mulți lucrători” vor face din „darul lui Dumnezeu” un „drept” al lor (*Romani* 10, 3).

Prin Duhul Sfânt, Lumina rămâne în sfeșnicul inimii, ca plinătate și desăvârșire după „vârsta staturii lui Hristos” (*Efesenii* 4, 13). Mântuitorul S-a dat pe Sine Însuși ucenicilor Săi ca un pământ al făgăduinței, pe care „să-l lucreze și să-l păzească” (*Facerea* 2, 15). În exegeza patristică, parabola talanților are mulți interpreți: Sfântul Justin Martirul și Filosoful, Clement Alexandrinul, Origen, Sfântul Irineu de Lyon, Ilarie de Pictaviu, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Chiril al Alexandriei sau Teofilact al Ohridei.

Ce har poate fi mai puternic decât Hristos Însuși? El este atât de pătrunzător, încât poate trezi în om conștiința și vina păcatelor, părerea de rău și pocăința! Este atât de iubitor și de milostiv, încât iartă păcatele! Este atât de preamărit, încât umple inima de bucurie și de toată plinătatea, ca „Mirele” pe mireasa Lui! (cf. *Isaia* 62, 5; *Osea* 2, 21-22; *Sofonie* 3, 17). Apoi, El este atât de puternic, încât poate să dea inimii tărie pentru toată lucrarea iubirii (cf. *Psalmi* 150, 1).

Lucrătorii talanților din Biserica Parohiei Șerban Vodă dau mereu putere credinței în acest locaș de închinare, ca martori ai slujirii lui Hristos. În slujirea lor este evocată profunzimea lucrării lui Dumnezeu în Hristos, căci Fața lui Dumnezeu a zguduit stăpânirile lumii (cf. *Psalmi* 113, 4-8): „Dumnezeu a poruncit Luminii Sale să răsară din adâncul Mormântului în întunericul din lume, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu pe fața lui Hristos. Comoara aceasta o avem noi în vase de lut pentru ca mulțimea puterii să fie socotită a lui Dumnezeu, iar nu de la noi” (*2 Corinteni*

4, 6-7); „Căci nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Hristos Iisus, Domnul, iar noi înșine suntem slugile voastre pentru Iisus” (2 Corinteni 4, 5). În slujirea lor, Dumnezeu a dat prin Hristos și puterea luării crucii în urmarea și în slujirea Sa.

Talanții slujitorilor evocă taina credinței în Hristos și puterea Sa de a-i face pe oameni părtași la Chipul Său. Incandescența Jertfei lui Hristos răzbate mocnit ca și un cărbune curățitor (cf. *Isaia* 6, 6-8) prin toată zgura lăsată de stăpânirile lumești, căci Rugul Aprins semnifică Învierea veșnică a lui Hristos, care a pus în lumină slujirea jertfelnică a lui Dumnezeu. Porțile iadului din lume, care vin asupra Bisericii, așa cum veniseră și asupra lui Hristos, nu pot scădea cu nimic darul lui Dumnezeu dat Bisericii prin Hristos.

În mormântul lui Hristos din Sfântul Altar al locașului de închinare S-a sfințit iubirea jertfelnică și veșnică a lui Dumnezeu ca „Rugul Aprins” Care S-a arătat lui Moise (cf. *Ieșirea* 3, 2). În slujirea Sa ca Jertfă a arderii de tot, Dumnezeu nu putea spăla picioarele lui Moise, ci i-a cerut doar să-și dezlege încălțăminte pentru că se află pe pământ sfânt. Dar, în Hristos, „Rugul Aprins” al inimii Sale vii și fără de moarte, întipărit cu însemnele din jurul capului Său, nu doar a spălat picioarele ucenicilor ca să le facă „parte” cu El Însuși (cf. *Ioan* 13, 8), ci a intrat și sub picioarele lor în pământul cel sfânt al mormântului Său purtător de viață, din care avea să Se arate la Înviere ca „Nume minunat” (*Judecători* 13, 18-20; *Facerea* 32, 29).

Minunată este Lumina Sa sub semnul Crucii pe care a sfințit-o pe Tabor ca semn al venirii Împărăției lui Dumnezeu cu puterea de a desprinde inimile de orice slujire la idoli și pregătirea inimii lor pentru umplerea lor cu untdelemnul bucuriei la Înviere. Sfântul Pavel a

simțit taina acestei Lumini nu numai ca eliberare de idoli a „țării din care Dumnezeu scoate pe toți vrăjmașii” (*Deuteronomul* 6, 19), ci, mai ales, ca Adevărul vieții lui Hristos sfințită prin Jertfă. Astfel, Sfântul Pavel nu mai dorea nimic din lume (cf. *Galateni* 6, 14), decât această Lumină baptismală sub semnul crucii lui Hristos (cf. 2 *Corinteni* 13, 8).

Slujitorii talanților Parohiei Șerban Vodă sunt părtași ai iubirii jertfelnice a lui Hristos ca Rugul incandescent al iubirii Sale pe care a poruncit-o ca iubire întreolaltă (cf. *Ioan* 13, 34). Sfântul Apostol Pavel descrie intuitiv această iubire: „Hristos să se sălășluiască prin credință în inimile voastre, înrădăcinați și întemeiați fiind în iubire, ca să puteți înțelege, împreună cu toți sfinții, care este lărgimea și lungimea, și înălțimea, și adâncimea, și să cunoașteți iubirea lui Hristos cea mai presus de cunoștință, ca să vă umpleți de toată plinătatea lui Dumnezeu” (*Efesenii* 3, 17-19).

Prin talanții doriți de „Stăpânul bucuriei” (*Matei* 25, 21 și 23), slujitorii sunt ca cei ce adună mult din mana cea cerească, dar nu le prisosește (cf. *Ieșirea* 16, 18), ci ei „dau în dar” (*Matei* 10, 8) cu porunca iubirii Sale jertfelnice întreolaltă (cf. *Ioan* 13, 44), pentru credincioșii care adună puțin, dar nu le lipsește. Această mană cerească a fost vestită de îngeri nu lucrătorilor răi de la Ierusalim, care luaseră via Domnului în stăpânire, ci păstorilor smeriți și veghetori pe lângă oile lor din preajma Betleemului, unde a trimis Dumnezeu „Pâinea cea spre ființă”. Cei de la Ierusalim au disprețuit această Pâine, pentru că n-au dat urmare chemării, prin Ioan Botezătorul, la Cina cea Mare (cf. *Luca* 14, 18-20). Despre aceia profeții au zis: „Veniți disprețuitorilor, mirați-vă și pieriți, că voi face în zilele voastre un lucru pe care nu-l veți crede și veți muri în păcatele voastre!” (*Avacum* 1, 5; cf. *Fapte* 13, 41).

Această dragoste cerească și veșnică a slujitorilor talanților împărtășită credincioșilor ca mană cerească unește Biserica biruitoare a sfinților cu Biserica luptătoare în Hristos, Care, prin Jertfa și Învierea Sa, are stăpânire și peste cei vii, și peste cei adormiți (cf. *Romani* 14, 9), în puterea cheilor Sale asupra morții și asupra iadului (cf. *Apocalipsa* 1, 18).

IV.2. CLERICI SLUJITORI AI PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

PREOTUL GRIGORIE DRAGOTĂ

S-a născut la 4 martie 1911, în comuna Scoarța, județul Gorj, din părinții Ion și Cătălina, fiind al treilea dintre cei șapte copii: patru băieți și trei fete. A urmat Seminarul Teologic din Râmnicu-Vâlcea și a fost student la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București între anii 1932-1936. A urmat, de asemenea, și cursurile Facultății de Drept între anii 1940-1944. Părintele Grigorie Dragotă a fost hirotonit în anul 1937, pe seama Parohiei Albele, județul Vlașca (astăzi Petru Rareș), unde a funcționat ca preot până în 1940. A descoperit testamentul doamnei Atena Valentina Popescu, iar, în anul 1940, a fost numit preot la Parohia Șerban Vodă, având ca sarcină ducerea la îndeplinire a testamentului și construirea celei de-a doua biserici.

La data de 22 august 1943, s-a pus piatra de temelie a noii biserici Șerban Vodă, de către Preacucernicul Protopop Traian Costea, asistat de un sobor de preoți și diaconi. Trei ani mai târziu, la 15 august 1946, biserica a fost dată cultului, sfințirea provizorie făcându-se chiar de către Părintele Dragotă Grigore. Biserica era construită în plan triconic, cu pronaos supralărgit, cu o turlă mare deasupra pronaosului și un turn clopotniță de plan pătrat peste vestibul.

Părintele Dragotă a fost preot la Parohia Șerban Vodă până în anul 1991, fiind îngropat în curtea bisericii. A fost căsătorit cu preoteasa Virginia și a avut un băiat, Ilie, care a fost inginer chimist. În semn de pios omagiu, preoții bisericii au ridicat la căpătâiul său o cruce monumentală, brâncovenească, sculptată în piatră.

PREOTUL IOAN ORIȚĂ

Nu este ușor să scrii despre cel care a fost preotul iconom stavrofor Oriță Ioan, preot cu alese calități sufletești și intelectuale, care a slujit la Parohia Șerban Vodă timp de 46 de ani. Părintele Ioan s-a născut în 1908, la 10 ianuarie, în satul Țuțu, comuna Corbița, județul Tecuci, actualmente Vrancea, fiind fiul lui Alexandru Oriță, erou decedat în Primul Război Mondial, și al Ioanei.

A fost unul dintre cei zece copii ai familiei, om cu vocație pentru Sfântul Altar. A urmat cursurile Universității din Iași și ale Facultății de Teologie din Chișinău. Căsătorit cu presbitera Eugenia, a avut doi copii: Alexandru și Eugenia. Până în 1946, a slujit la parohiile Taraclia și Căușani din Basarabia, dar, din cauza invaziei rusești, a părăsit frumoasele meleaguri ale Basarabiei și s-a stabilit în Parohia Șerban Vodă din București, pe care a slujit-o din 21 octombrie 1946, până la 1 iulie 1992, când, la vârsta de 84 de ani, s-a pensionat. În toată activitatea de la Parohia Șerban Vodă a contribuit decisiv la construirea bisericii. La 6 iunie 1973, cu ocazia sfințirii, a primit rangul de iconom stavrofor și Crucea Patriarhală de la vrednicul întru pomenire Patriarh Justinian.

A trecut la cele veșnice la data de 7 mai 1995 și este înmormântat la cimitirul Bellu. A fost un preot cu aleasă vocație, cu multă frică de Dumnezeu și cu rușine de oameni. Și-a iubit turma care i-a fost încredințată și a păstorit-o din dragoste, nu pentru câștig urât. Crucea nu i-a fost ușoară nici în familie și nici în biserică, deoarece și-a desfășurat activitatea într-o perioadă ostilă Bisericii, dar, prin munca sa, prin caracterul său dărz, prin firea sa blândă, prin răbdarea sa și printr-o minte strălucită, a știut să păstreze aprinsă flacăra credinței în Dumnezeu. Veșnică să-i fie pomenirea și numele lui să fie scris în Cartea Vieții.

PREOTUL ALEXANDRU NICULESCU

Avăzut lumina zilei la 1 septembrie 1916, adică în prima zi a anului bisericesc, ca și cum acest lucru avea să vestească vocația pe care tânărul o va avea peste aproximativ 20 de ani. S-a născut nu departe de București, în comuna Radovanu, județul Călărași, localitate care, deși situată pe lunca

Argeşului, în zona de câmpie, te întâmpină cu câteva culmi domoale, dealuri pe care copilul de mai târziu avea să le cutreiere şi să le coboare în vijelia săniuţei atunci când neaua îşi aşternea covorul peste sat. Aceste amintiri şi le depăna adesea familiei, atunci când evoca anii copilăriei.

A venit pe lume într-o familie în care a avut ca exemplu strădania bunicului din partea mamei, preotul Macarie Mihăilescu, care a ridicat şi biserica din comuna Radovanu. Al treilea copil al lui Marin şi al Saftei Niculescu, părintele Alexandru venea pe lume după o fată, Maria, şi un băiat, Traian. Nu l-a avut alături pe tatăl său decât patru ani, pentru că acesta a părăsit de timpuriu viaţa, trecând la cele veşnice, iar bunicul i-a părăsit pe cei dragi când copilul avea 11 ani.

Toată povara i-a revenit mamei, Safta Niculescu, care, văduvă la acea vârstă tânără, a trebuit să-şi crească cei trei copii cu dragoste şi dăruire. Copil fiind, părintele Alexandru Niculescu era firav la trup. În momentul în care a dorit să păşească pe drumul croit de bunicul său, deşi moştenise vocea acestuia, era gata-gata să fie respins la examenul medical din cauza constituţiei firave. Dar talentul muzical a fost cel care şi-a spus ultimul cuvânt şi, astfel, a intrat la Ismail, şi apoi la Institutul Teologic din Cernăuţi în anul 1936, terminând studiile în anul 1941, la Suceava. Un an mai târziu, o cunoaşte pe domnişoara Mihăilescu Georgeta din Olteniţa, tânără cu care se şi căsătoreşte. Mutându-se în capitală, viaţa grea din acei ani îl aruncă în braţele muncii asidue, de care nu s-a ferit până a închis ochii.

Vocea sa de bariton, dar şi credinţa în Dumnezeu l-au chemat să slujească la Catedrala Patriarhiei ca diacon, alături de alte voci celebre la vremea aceea. „Cartea de Preoţie”, aşa cum se numea

ea la vremea respectivă, este semnată de vrednicul de pomenire Patriarhul Nicodim Munteanu, la data de 12 noiembrie 1942.

Anii au trecut şi Dumnezeu a binecuvântat familia părintelui Niculescu cu un copil, o fată, pe nume Mihaela, care, deşi a venit pe lume mai târziu, avea să fie mândria şi lumina vieţii acestei familii. Pe plan profesional, părintele Niculescu Alexandru îşi împarte timpul slujind ca diacon la Biserica Amzei timp de trei ani, între 1963 şi 1966, şi cântând în continuare în corul Amsamblului *Ciocărlia* al Ministerului Afacerilor Interne.

În primăvara anului 1966, la 1 martie, îmbracă haina preotească, fiind hirotonit preot chiar de vrednicul de pomenire Patriarh Justinian Marina. Din acel moment, numele preotului Niculescu Alexandru este legat de Parohia Şerban Vodă din capitală, unde va rămâne până când Dumnezeu îl va fi chemat la El. La această parohie slujeşte alături de pr. Dragotă Grigore şi pr. Oriţă Ioan, cu strădania cărora a fost înălţat sfântul lăcaş al parohiei.

Patru ani mai târziu, la 1 martie 1970, este numit parohul acestei biserici, funcţie pe care o va deţine timp de trei decenii, adică până în anul 2000. Strădania sa ca paroh este legată de reFacerea picturii pe care timpul îşi pusese amprenta, de introducerea încălzirii centrale în biserică, de executarea lambriurilor şi a altor lucrări de artă la Atelierele Mănăstirii Plumbuita, de reFacerea acoperişului şi a exteriorului bisericii, de ridicarea unor anexe gospodăreşti, ca şi de bunul mers şi buna gospodărire a parohiei.

A plecat din această lume în ziua în care ar fi trebuit să aniverseze 63 de ani de căsnicie, pe 31 octombrie 2005. În ziua de 3 noiembrie, enoriaşii Parohiei Şerban Vodă din Bucureşti, unde a slujit

aproape patru decenii, l-au condus pe ultimul drum și, cu ochii înlăcrimați, au ascultat slujba impresionantă oficiată de soborul de preoți. Acești oameni, cărora razele blânde ale soarelui de noiembrie le mângâiau obrajii brăzdați de lacrimi, erau nemângâiați sufletește că se despărțeau vremelnice de duhovnicul lor. Dumnezeu l-a chemat la El și ne rugăm să-i ierte păcatele și să-l odihnească în pace!

PREOTUL ALEXANDRU RISTACHE

S-a născut la data de 1 aprilie 1954, în satul Mocești, comuna Iordăcheanu, județul Prahova. A fost al cincilea copil din cei șase ai familiei Tache și Păuna Ristache, primind din partea acestora o educație creștină aleasă. A studiat la școala generală din satul natal între anii 1962-1970. La finalul studiilor gimnaziale, a lucrat pe șantierul de prelucrare a aluminiului din Slatina, vreme de doi ani (1971-1973), îndeplinind apoi serviciul militar, în perioada 1973-1975, la baza militară din orașul Medgidia, județul Constanța.

Tânărul Alexandru a conștientizat de timpuriu chemarea de slujire a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, urmând cursurile Seminarului Teologic Ortodox din București, pe care le-a absolvit în anul 1980, și apoi pe cele ale Institutului Teologic de grad Universitar din București, între anii 1980-1984.

În anul 1985 s-a căsătorit cu domnișoara Cecilia Pătru, Dumnezeu binecuvântând familia lor cu doi copii, Florin Ioan și Mihaela.

La doi ani după începerea studiilor academice, teologul Alexandru Ristache a intrat în rândul slujitorilor Sfântului Altar, fiind hirotonit diacon, în data de 16 februarie 1986, și preot, o săptămână mai târziu, la 23 februarie 1986. A slujit ca preot paroh la Parohia Dumitrana, județul Ilfov. Din anul 1991 și-a continuat misiunea pastoral-duhovnicească la Parohia Șerban Vodă din București, unde a slujit aproape două decenii, până în anul 2010.

Și-a desfășurat ultima parte a activității sale la Parohia Sfântul Alexandru – Colentina, Protopopiatul Sector II Capitală. A fost numit preot paroh pe seama acestei parohii în anul 2010, până la 8 septembrie 2017, când a trecut la cele veșnice, fiind îngropat la Cimitirul Bellu din capitală.

PREOTUL DINU POMPILIU

Părintele Dinu Pompiliu s-a născut la 14 martie 1958, în comuna Negrești, județul Argeș, fiind primul dintre cei trei copii ai familiei Valerian și Elena Dinu. A efectuat stagiul militar la UM 01068 – Vânju Mare, în anul 1979. S-a căsătorit la data de 7 septembrie 1980 cu Dinu Lolica, cu care are trei copii: Emanuela, Elena și Irina.

Școala primară și școala gimnazială le-a urmat în satul natal. După terminarea Seminarului Teologic Ortodox din București, de la Mănăstirea Radu Vodă, a urmat, în anul 1980, cursurile Institutului Teologic Ortodox de grad universitar din București, facultate absolvită patru ani mai târziu cu lucrarea de licență: *Cunoașterea lui Dumnezeu* la Catedra de Teologie Dogmatică, Fundamentală și Simbolică.

A urmat primul și al doilea rând de cursuri pentru definitivare și promovare în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București.

În perioada 2004-2007, a frecventat cursurile de doctorat ale Institutului de Psihologie și Filosofie *Constantin Rădulescu Motru* din București. A obținut, în 2007, titlul de Doctor în Filosofie, cu distincția „cum laudae”, acordat de Academia Română, după susținerea tezei cu tema: *Rațiune, credință și mistică în concepția lui Mircea Florian*.

A obținut un al doilea titlu de doctor, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității *Ovidius* din Constanța, cu teza: *Răspuns ortodox la provocările postmoderniste*, alcătuită în cadrul Catedrei de Teologie Dogmatică Apologetică.

La 30 noiembrie 1986, a fost hirotonit de vrednicul de pomenire Episcop Roman Ialomițeanul și numit paroh la Parohia Glimbocelu, comuna Bogați, județul Argeș, biserică pe care a restaurat-o, până la 1 noiembrie 1992, când a promovat examenul de admitere în București. A fost numit apoi preot coslujitor la Parohia Șerban Vodă, unde își desfășoară și în prezent activitatea ca preot paroh.

În perioada 1992-2001, a fost profesor de religie la Școlile 103 și 109 din București. Din anul 2004, a fost secretarul Comisiei de Studii Teologice al Academiei Române, în cadrul căreia a organizat conferința: „Știință și Teologie”. Din 2007, este senior editor la Ziarul *Săptămâna Turistică*, unde coordonează pagina de spiritualitate ortodoxă. Are colaborări permanente atât cu Radio Trinitas și Trinitas Tv, cât și cu Televiziunea Română.

Din anul 2001, s-a implicat, cu trup și suflet, în construcția bisericii Șerban Vodă din București. În iunie 2002, a fost numit protoiereu la Protoieria Sector III Capitală, pe care a condus-o până în anul 2014. A reabilitat imobilul protoieriei din Strada Doamnei, nr. 20, a sprijinit activitatea filantropică a Centrului Eparhial, a reactivat cercurile pastoral-misionare din Protoieria Sector III Capitală, a organizat pelerinaje la Locurile Sfinte, împreună cu preoții și credincioșii, pelerinaje pentru care, în 2007, Ministerul Turismului din Israel i-a acordat distincția „Ierusalimul – centrul spiritual al Pământului!”.

În anul 2008 a înființat, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Agenția de turism *Basilica Travel* a Protoieriei Sector III Capitală. În 2013 a fost numit Consilier Patriarhal, iar în 2015 a fost transferat la Trinitas TV, încredințându-i-se emisiunea „Misiune și Comuniune”.

A publicat Monografia Protoieriei Sector III Capitală în anul 2009 și are, în curs de apariție, cele două teze de doctorat: *Mistică, Rațiune și Credință în gândirea lui Mircea Florian* (teză de doctorat în Filosofie) și *Răspuns ortodox la provocările postmoderniste* (teză de doctorat în Teologie).

PREOTUL MORARU EUGEN

Preotul Eugen Moraru s-a născut la data de 18 septembrie 1956, în localitatea Șomartin, județul Sibiu, locuind în perioada următoare împreună cu familia în localitatea Hârseni, din Țara Făgărașului, județul Brașov.

După absolvirea Școlii Generale a urmat studiile liceale la Liceul *Radu Negru* din Făgăraș, în perioada 1971-1975. După satisfacerea stagiului militar, a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din Sibiu, obținând titlul de licențiat în teologie în anul 1981. În perioada 1982-1985, a urmat cursurile de Master (Magisteriu) la zi, la Institutul de Teologie Ortodoxă din București, specializarea Noul Testament și Studii Biblice.

S-a căsătorit, în anul 1985, cu Maria Diniță din București și au împreună două fete, Elena și Teodora, astăzi absolvente de facultate.

Între anii 1987-1989, a lucrat în Centrul Eparhial din Sibiu, ca secretar de redacție. La 15 februarie 1987, a fost hirotonit diacon la Sibiu, de către Mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală.

În urma unui examen susținut la Patriarhie, a obținut o bursă de studii la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Atena, unde a urmat cursurile de Teologie Biblică, în același timp slujind ca diacon la Parohia *Sfântul Vasile* din Atena. În anul 1996, a fost hirotonit preot la aceeași parohie, unde a slujit până în anul 2002.

După întoarcerea în țară, a fost angajat la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă a Patriarhiei Române, în cadrul departamentului Carte bisericească, ocupând, pentru șase ani, funcția de redactor la Revista *Biserica Ortodoxă Română*, Buletinul oficial al Patriarhiei Române.

În anul 2004, a fost numit preot îmbisericit la Parohia Șerban Vodă, iar, începând cu 1 martie 2006, a fost încadrat cu normă întreagă la aceeași parohie pe postul de preot coslujitor, unde slujește și în prezent, ca preot îmbisericit, de la 1 octombrie 2021, fiind pensionar.

Pe durata activității în această parohie a participat și susținut activitatea liturgică, pastorală, misionară, social-filantropică și administrativă, sub coordonarea Pr. paroh Dinu Pompiliu, împreună cu ceilalți clerici coslujitori: Pr. Chiriță Adrian și diac. Filiuță Cristian. A răspuns tuturor solicitărilor venite din partea credincioșilor: vizite pastorale, sfeștanii, parastase, întâlniri cu tinerii etc., atât la parohie, cât și în sectorul încredințat.

A publicat articole în Foaia Duminicală, precum și alte studii, recenzii, traduceri în publicațiile bisericești. În timpul activității desfășurate la parohie, cu ajutorul Consiliului și Comitetului Parohial, sub coordonarea părintelui paroh, s-au definitivat lucrările de construire și amenajare a noului locaș de cult, cu toate dotările funcționale necesare, s-a construit capela mortuară în curtea bisericii și s-au executat lucrări de întreținere a bisericii.

PREOTUL ADRIAN CHIRIȚĂ

În ziua de 23 septembrie 1975, s-a născut Adrian Chiriță, cel de-al doilea copil al familiei Dumitru preotul și Constanța prezbitera, în localitatea Țândărei, județul Ialomița. Școala primară și școala gimnazială le-a urmat în orașul Slobozia.

Din dorința de a deveni slujitor al Altarului, a ales ca, după terminarea școlii generale, să urmeze Seminarul Teologic Ortodox din București, ale cărui cursuri le-a început în anul 1990. După absolvirea acestora, în anul 1996, a fost admis la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, pe care a absolvit-o în anul 2000, cu lucrarea de licență: *Compozitorul Ioan D. Chirescu, o sută zece ani de la nașterea sa*, sub îndrumarea științifică a Pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu.

În anul 2002, a fost hirotonit preot pe seama Parohiei Jilava din județul Ilfov, unde a activat până în anul 2010, când a fost numit preot în București, pe seama Parohiei Șerban Vodă, unde activează și în prezent, având domiciliul în parohie. Între anii 2007-2009, a absolvit primul master, în Teologie, iar, în perioada 2010-2012 a absolvit cel de-al doilea master, în Comunicare, sub conducerea științifică a prof. dr. Anghelescu Gheorghe. Este doctor în Teologie al Facultății de Teologie din cadrul Universității Ovidius din Constanța, cu teza *Misiunea profetică a Bisericii*.

Provine dintr-o familie de basarabeni cu o veche tradiție preotească, el reprezentând a șasea generație de preoți, fiind preocupat ca această tradiție să se perpetueze în familie, având în vedere în acest sens pe cei doi fii ai săi: Dimitrie și Andrei.

Din anul 2000, este căsătorit cu Simona prezbitera, medic stomatolog, care practică această meserie încă de la absolvirea Facultății de Stomatologie.

Preotul Adrian Chiriță este unul dintre nepoții marelui compozitor George Enescu, mama bunicii din partea tatălui fiind verișoară bună cu mama marelui compozitor, așa cum i-au transmis înaintașii săi, în conformitate cu arborele genealogic al familiei. Astfel se explică pasiunea lui pentru muzica psaltică, corală, simfonică, operă, dar și pentru muzică modernă.

Preotul Chiriță Alexandru, bunicul din partea tatălui, i-a fost primul model de preot dedicat slujirii preoțești, având în vedere că și-a petrecut copilăria în casa bunicilor, de peste drum de biserică. Bunicul i-a fost model de om integru, pătruns de dorul lui Dumnezeu, dar și de nostalgia pământului basarabean, pe care a fost silit de împrejurări să-l părăsească în anul 1943. Preotul Alexandru este fratele cunoscutului arhimandrit basarabean Chiriță Varlaam, care a avut mult de suferit în Basarabia și Siberia, pentru

că a îndrăznit să se împotrivească regimului comunist sovietic.

Simion Nicolae, bunicul din partea mamei, a fost un om de înaltă ținută militară, ofițer de carieră, comandant pe Frontul de Est și decorat de Mareșalul Ion Antonescu. După terminarea Războiului de pe Frontul de Vest, a fost arestat și condamnat la 22 ani de închisoare, reușind, în urma unei conjuncturi favorabile, să fie eliberat după doar patru ani de cruntă detenție.

Părintele Adrian Chiriță își respectă și își iubește foarte mult înaintașii, pomenindu-i cu mare evlavie la fiecare Sfântă Liturghie.

PREOTUL IOAN TUDORACHE (ÎMBISERICIT)

Părintele Ioan Tudorache s-a născut la data de 12 decembrie 1932, în comuna ilfoveană Snagov, din apropierea Capitalei, în familia bunilor creștini Gheorghe și Anica, oameni evlavioși și apropiați de biserica parohială. În urma efectuării cursurilor primare, gimnaziale și a școlilor de cântăreți bisericești de la mănăstirile Căldărușani și Radu Vodă, a urmat Seminarul Teologic Ortodox *Nifon Mitropolitul* din București, susținând examenul de diplomă în anul 1960.

În anul 1949, tânărul seminarist Ioan Tudorache a fost angajat ca ucenic în cadrul Atelierelor de Pictură Bisericească ale Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, bucurându-se de îndrumarea profesională și duhovnicească a unor reputați mentori și profesori de pictură bisericească, printre care îi amintim pe ieromonahii Sofian Boghiu, Daniil (Sandu) Tudor și Felix Dubneac, precum și pe pictorii mireni Costin Petrescu, Vasile Georgescu și Otilia Michail-Oteteleşanu.

După efectuarea stagiului militar, a reluat activitatea în cadrul Atelierelor de Pictură Bisericească ale Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă. Aici l-a cunoscut, în anul 1961, pe Părintele ieromonah Arsenie Boca. Potrivit mărturiei evocate, Părintele Arsenie Boca a fost cel care i-a călăuzit pașii talentatului pictor bisericesc Ioan Tudorache spre marea demnitate preoțească. A fost căsătorit cu doamna Maria Voicu, Dumnezeu binecuvântându-le familia cu doi copii, Cristian și Gina-Gabriela.

Hirotonia în treapta de preot, în Duminica a IV-a din Postul Mare (a Sfântului Ioan Scărarul), în biserica Domnița Bălașa din București, a fost săvârșită de către vrednicul de pomenire Patriarh Justinian Marina, care l-a numit preot paroh pe seama bisericii din satul ilfovean Valea Preznei, comuna Gurbănești, județul Călărași, unde a activat până în anul 1971.

În anul 1972, Părintele Ioan Tudorache și-a reluat activitatea în cadrul Atelierelor de Pictură Bisericească ale Institutului Biblic și

a fost îmbisericit pe seama bisericii Schitul Maicilor, unde a slujit vreme de zece ani, până în anul 1982, atunci când biserica bucureșteană a fost închisă și translată de către regimul comunist. Atunci a fost transferat, tot ca preot îmbisericit, la biserica Parohiei *Sfânta Vineri* – Herasca din București, în care a slujit până în momentul demolării acesteia (iunie 1986).

A slujit apoi în bisericile din localitățile ilfovene Berceni (1988) și Hulubești (1989), efectuând la cea din urmă, grav avariata de cutremurele din anii 1977 și 1986, ample lucrări de restaurare și consolidare. Drept răsplată pentru activitatea pastoral-misionară desfășurată, a fost numit, începând cu data de 1 decembrie 1989, în funcția de preot coslujitor la Parohia Bumbăcari, din București, aflată pe teritoriul canonic actual al Protoieriei Sector 5 Capitală. Începând din anul 1995, a preluat și oficiul parohial, iar, în anii 1996-1997, a efectuat personal, în dubla calitate, de preot paroh și de pictor bisericesc, lucrările de restaurare a picturii bisericii pe care o păstora. Pictura pe care a restaurat-o fusese executată în tehnica frescă de către iluștrii săi mentori și colaboratori de la Atelierele Institutului Biblic, Părintele Sofian Boghiu și frații Mihail și Gabriel Moroșanu.

Ca răsplată a frumoasei lucrări de la această parohie, dar și ca o încununare a întregii activități pastorale și artistice, la slujba de resfințire a bisericii Parohiei Bumbăcari, săvârșită în anul 1998, părintele paroh și pictor Ioan Tudorache a primit, cu binecuvântarea vrednicului de pomenire Patriarh Teoctist, rangul de iconom-stavrofor, cel mai înalt rang de vrednicie acordat preoților de mir.

După pensionare, în anul 2005, a fost îmbisericit pe seama Parohiei Șerban Vodă din Capitală, slujind cu dragoste, blândețe și răbdare alături de preoții bisericii, ca în toți ceilalți ani ai slujirii sale preoțești.

Pe lângă activitățile amintite, Părintele Ioan Tudorache a desfășurat o activitate rodnică de înfrumusețare și restaurare a multor lăcașe de cult. A pictat bisericile din localitățile Morteni (județul Dâmbovița) și Suseni (județul Argeș). A restaurat biserica din localitatea Poboru (județul Olt). De asemenea, a restaurat pictura bisericilor ilfovene Atârnați – Buftea și Mierlari – Jilava, precum și pictura bisericilor din localitățile Stejaru (județul Teleorman) și Richitele (județul Dâmbovița). A pictat catapetesmele bisericilor din localitățile Icușeni, comuna Vorona (județul Botoșani), Sodomeni-Pășcani (județul Iași), Jiliște, comuna Slobozia-Ciorăști (județul Vrancea).

În semn de apreciere a întregii activități pastoral-misionare și sfințitoare desfășurate, în data de 24 septembrie 2017, la slujba de resfințire a bisericii Parohiei

Șerban Vodă (Protoieria Sector IV Capitală), i s-a acordat părintelui pictor Ioan Tudorache diploma omagială *Justinian Patriarhul*.

A slujit ca preot vreme de 50 de ani, Domnul chemându-l la Sine, în ziua de 29 martie 2020, în aceeași duminică a IV-a din Postul Mare (a Sfântului Cuvios Ioan Scărarul), în care, în urmă cu o jumătate de veac, îi dăruise harul sfânt al Preoției. A fost înmormântat în cimitirul din satul Snagov, județul Ilfov.

PREOTUL CONSTANTIN TOMESCU (ÎMBISERICIT)

S-a născut la Hulubești, județul Dambovită, în data de 21 iunie 1943. Între anii 1961 și 1966, a fost student la Facultatea de Industrializare a Lemnului din cadrul Institutului Politehnic Brașov. De la absolvirea facultății și până în anul 2000, vreme de peste 30 de ani, a lucrat în industria lemnului. A fost un specialist al lemnului și, prin caracterul său integru și munca asiduă, a urcat treptele ierarhiei profesionale.

A început munca la Fabrica de cherestea *Brezoi* din județul Vâlcea, între anii 1967-1973, apoi, și-a continuat activitatea profesională în București. Între anii 1973-1974, a fost inginer principal la Întreprinderea *Arta Mobilei* din București. Între anii 1974-1980 a fost inginer principal la Centrala de Prelucrare a Lemnului *Pipera* din București, iar, între anii 1980-1987, a fost inginer principal la Întreprinderea de Comerț Exterior *Exportlemn*, București.

S-a căsătorit, în ziua de 1 septembrie 1973, cu Marinela Tănăsescu, inginer în chimie alimentară și jurist. Au avut împreună un copil, pe Roxana Maria, care s-a născut în data de 3 mai 1977.

Sârguința în cunoaștere l-a împins mereu mai departe. În anul 1987, a absolvit Academia de Studii Economice din București. Între anii 1987-1990, a fost director al Direcției de Comerț Exterior și Cooperare Economică Internațională din

cadrul Ministerului Industriei Lemnului și al Materialelor de Construcții din București. După evenimentele din decembrie 1989, a lucrat, până la pensionare, în mediul privat, în același domeniu al industriei lemnului.

Credința care i-a înnobilat sufletul l-a îndemnat să fie și slujitor al Sfântului Altar. Între anii 2000-2004, a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* din cadrul Universității din București, la specializarea Teologie Pastorală. A continuat, până în anul 2006, cu master în teologie, la aceeași facultate, în domeniul Istoriei Bisericii Ortodoxe Române.

La data de 27 august 2006 a fost hirotonit diacon, iar la 17 septembrie 2006 a fost hirotonit preot de către vrednicul de pomenire Episcopul Gherasim al Râmnicului, pe seama Parohiei Jiblea, județul Vâlcea. În anul 2008, a fost profesor de religie la școlile generale din localitățile Mălaia și Voineasa, județul Valcea.

Din anul 2008, a fost preot îmbisericit la Parohia Șerban Vodă din București, unde a slujit Biserica și pe credincioși până la data de 30 mai 2019, când a trecut la cele veșnice. Este înmormântat la Cimitirul *Sfânta Vineri* – Grivița din București. A fost prezent, la biserica noastră, la efortul edificării locașului de cult și a sprijinit, cu forțe proprii și prin cunoștințele sale vaste

în domeniul prelucrării lemnului, demersurile de înfrumusețare a bisericii și a centrului social.

ARHIDIACONUL PROFESOR IOAN CARAZA

Părintele profesor Ioan Caraza s-a născut la data de 10 decembrie 1941, în comuna Farcașa, județul Neamț. În anul 1956, a absolvit școala elementară și, în anul 1961, Seminarul Teologic Ortodox de la Mănăstirea Neamț. A continuat studiile la Institutul Teologic Ortodox de grad universitar din București, pe care l-a absolvit, cu titlul de licențiat în teologie, în anul 1965. Fiind admis la cursurile de doctorat, le-a absolvit în anul 1968, la specializarea Teologie Patristică. La propunerea institutului, a beneficiat de o bursă de specializare în Germania, în vederea adunării materialului necesar alcătuirii tezei de doctorat care avea titlul: *Hristologia de la Calcedon la autori catolici și protestanți din Apus*. Acest demers se dorea a fi o contribuție la dialogul dintre Bisericele Ortodoxe și Bisericele necalcedoniene, inaugurat după Conciliul II Vatican (1962-1965).

În Germania, Părintele Ioan Caraza a urmat mai multe programe de studii, audiind cursurile unor mari profesori protestanți și catolici de la Universitatea din Tübingen: prof. H.D. Altendorf (Istoria Bisericii Universale și Patrologie), U. Wicket (Istoria Bisericii Universale și Patrologie), J. Moltmann (Dogmatică), E. Käsemann (Exegeza Noului Testament), H. Küng (Dogmatică), E. Jüngel (Dogmatică), F. Lang (Noul Testament), R. Schäfer (Dogmatică), J. Ratzinger (Dogmatică), ulterior Cardinal și Prefect al Congregației pentru credință de la Roma, devenit Papa Benedict al XVI-lea.

Între anii 1970-1971, a continuat studiile la Facultatea de Teologie a Universității din Bonn, sub îndrumarea profesorului W. Kreck, discipol al lui Karl Barth, frecventând și cursurile profesorului Karpp despre sinodul de la Calcedon. Susține în cadrul acestui curs

un referat despre *Hristologia lui Leonțiu de Bizanț*. Urmează celebrele cursuri și conferințe ale profesorului W. Nyssen de la Universitatea din Köln, despre arta și spiritualitatea bizantină.

Între anii 1971-1972, a continuat studiile la Universitatea din Freiburg, sub îndrumarea profesorului H. Riedlinger, la catedra de Dogmatică și Ecumenism, audiind, în special, cursurile despre har și libertate și despre Sfintele Taine ale acestuia. Tot la Freiburg, a lucrat cu prof. K. Lehmann, devenit mai târziu cardinal de Mainz și președinte al Conferinței Episcopilor Germani, audiind cursurile despre intercomuniune la catedra de Ecumenism unde K. Lehmann era titular.

Întors în țară, a fost angajat, în anul 1972, ca traducător în cadrul Serviciului de Relații Externe al Patriarhiei Române.

La data de 19 octombrie 1973, a fost hirotonit diacon celibatar, de către Patriarhul Justinian Marina, pe seama paraclisului patriarhal Radu Vodă din București. În anul 1976, a promovat la București examenul de admisibilitate în vederea obținerii titlului de doctor în teologie.

În anul 1977, a devenit asistent titular la catedra de Dogmatică în cadrul Institutului Teologic Ortodox de grad universitar din București, conform deciziei patriarhale nr. 93/1977. Începând cu anul 1978, a suplinit catedra de Patrologie și literatură creștină postpatristică. Între anii 1980-1985, a suplinit lectoratul de limbă germană din cadrul institutului. Între anii 1982-1988, a suplinit, de asemenea, catedra de Dogmatică din cadrul Institutului. În anul 1997, a devenit lector titular la secția de Teologie sistematică din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din București, la disciplina Spiritualitatea patristică ortodoxă. Între anii 1997-2001, a suplinit, la catedra de Teologie sistematică, disciplina Morala Ortodoxă, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova. Între anii 1997-1998, a suplinit aceeași disciplină și la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Constanța. Între anii 1999-2001, a suplinit, de asemenea, catedra de Patrologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Târgoviște. În anul 1999, a susținut teza de doctorat cu titlul *Hristologia Sinodului IV ecumenic de la Calcedon în preocupările teologilor romano-catolici și protestanți din vremea noastră și punctul de vedere ortodox* și obține titlul de doctor în teologie. În anul 1999, devine lector titular la disciplina Patrologie din

cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București. În anul 2002, devine conferențiar universitar la disciplina Patrologie, în cadrul catedrei de Teologie Istorică a Facultății din București.

În anul 2005, devine profesor titular la disciplina Patrologie și literatură patristică. În calitate de profesor îndrumător de doctorat a coordonat științific peste 20 de doctoranzi în Teologie, la Universitatea din București și la cea din Sibiu. A participat ca membru referent în peste 20 comisii de susținere a tezelor de doctorat în domeniul Patrologiei și în domenii conexe, redactând referate de evaluare a lucrărilor respective.

Din punct de vedere al dezvoltării carierei sale teologice, trebuie menționat faptul că Părintele profesor Ioan Caraza s-a implicat în mai multe serii de activități, participând la numeroase întâlniri teologice internaționale, ecumenice și interortodoxe. Astfel, a participat ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, în mod onorific, la sesiunile Consiliului Ecumenic al Bisericilor și ale Conferinței Bisericilor Europene, atât în țară, cât și în străinătate. A participat, de asemenea, la conferințele teologice interconfesionale ale Institutelor teologice din România, în cadrul ecumenismului local. A participat, onorific, ca translator la toate demersurile Societății Biblice din România pentru retipărirea Bibliei de la 1688, cu ocazia aniversării a 300 de ani de la apariția ei, activitate care însă nu a fost menționată în caseta tehnică a ediției respective.

În anul 1979, la inaugurarea dialogului bilateral între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania (EKD), a participat ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, mai întâi ca translator onorific, apoi ca membru referent, activitate remarcată atât de către șeful delegației românești, Episcopul Vasile al Oradiei, cât și de către Pr. Dumitru Stăniloae. A fost membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române și în dialogul dintre Bisericile Ortodoxe și Federația Mondială Luterană.

În anul 1987, a participat ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu pr. prof. Aurel Jivi, la primul dialog general de la Leuenberg dintre Bisericile Ortodoxe și Alianța Mondială a Bisericilor Reformate, la care Biserica Ortodoxă Română și celelalte Biserici Ortodoxe au fost reprezentate la cel mai înalt nivel. Din partea Bisericii Ortodoxe Române, a participat și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, care atunci era director de studii la Institutul Ecumenic de la Bossey.

Tot ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, a participat și la dialogul bilateral dintre Bisericele Ortodoxe și Conferința Episcopilor Germani de la Regensburg.

În anul 1993, a participat, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, la Congresul teologilor ortodocși din Occident, Blankenberg, Belgia, cu tema *Comuniunea*. La această întâlnire, Părintele Patriarh Daniel, atunci Mitropolit al Moldovei, a conferențiat despre *Sacramentul fratelui*.

Începând cu anul 1985, s-a implicat în procesul de înregistrare a cărților bibliotecii Facultății de Teologie Ortodoxă din București.

Părintele Ioan Caraza a fost secretar al Societății Biblice Interconfesionale din România. În această calitate, a coordonat opera de tipărire și difuzare a Sfintei Scripturi în orfelinate, case de bătrâni, școli și penitenciare în întreaga țară. S-a implicat în organizarea de proiecte în care au fost realizate materiale video cu conținut biblic pentru comunitățile de rromi din România. Începând cu anul 1998, a coordonat proiectul traducerii interconfesionale a Bibliei, încheiat în anul 2008.

A colaborat, de asemenea, la acțiunile umanitare ale Asociației *Christian Solidarity International* din Zürich, Elveția, a cărei activitate a culminat cu înființarea așezământului *Speranța copiilor* din Câmpina, destinat copiilor abandonați în spitale.

În anul 2004, i s-a conferit Ordinul *Meritul cultural* din partea președintelui României, pentru activitatea susținută în domeniul cultelor

în spirit ecumenic și civic și pentru contribuția la întărirea legăturilor interconfesionale.

DIACONUL RADU MIȘU

Părintele Radu Mișu este un cercetător neobosit. A fost elev la Seminarul Teologic Liceal Ortodox din București (1991-1996), a urmat cursurile Facultății de Teologie *Justinian Patriarhul* din București (1996-2000) și ale Facultății de Istorie din cadrul Universității București (2002-2006). A obținut două titluri de doctor în istorie, primul în Istoria Bisericii Ortodoxe Române cu noțiuni de Paleografie, în cadrul Facultății de Teologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, iar al doilea la Școala doctorală a Facultății de Istorie din București, secția Istorie veche și arheologie. Cunoaște limbile engleză, franceză, germană, greacă și latină.

Misiunea clericală a Părintelui Radu Mișu a început la Parohia Șerban Vodă, unde a fost diacon în anii 2009-2010. Apoi, de la 1 august 2010, a fost numit preot la Parohia *Sfântul Dimitrie* – Vidra, în sudul Bucureștiului. Astăzi, părintele Radu Mișu este preot la Parohia *Sfântul Proroc Daniel* (Protoieria Sector IV Capitală), unde slujește ca paroh de la data de 1 decembrie 2021.

DIACONUL CRISTIAN FILIUȚĂ

S-a născut în București, în data de 12 iulie 1983, din părinții Anton și Vasilica Filiuță (†2014). Copilăria o petrece în orașul Râmnicu Sărat, județul Buzău. Frecventează de mic slujbele de a parohiile *Sfânta Cuvioasă Parascheva* și *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* din oraș.

Provine dintr-o familie cu o veche tradiție preotească, fiind unul dintre nepoții părintelui arhimandrit Ambrozie Filiuță (†2013), fost Mare Eclesiarh al Catedralei Patriarhale din București, între anii 1961-1963 (bunicul din partea tatălui a fost văr primar cu părintele Ambrozie).

Începând cu anul 1998, urmează cursurile Seminarului Teologic Ortodox *Kesarie Episcopul* din Buzău, iar apoi ale Facultății de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* din București, pe care a absolvit-o în anul 2007.

Continuă studiile la aceeași facultate cu studiile de master la specializarea *Pastorație și viață liturgică*, pe care le finalizează în anul 2009, cu disertația *Activitatea pastorală a preotului astăzi*.

În data de 10 mai 2009, se căsătorește cu Elena Mădălina Dinu, din București, născută din părinții Pr. Pompiliu și Presb. Lolica. Au împreună doi copii, Ioana (12 ani) și Ștefan (7 ani).

În anul 2010, în ziua de 29 iulie, este hirotonit în treapta diaconiei, pe seama bisericii Șerban Vodă.

În aprilie 2014 obține titlul de doctor în Filosofie la Institutul de Filosofie și Psihologie Constantin Rădulescu-Motru al Academiei Române, cu lucrarea „Persoană și personalitate în filosofia lui Constantin Rădulescu-Motru”.

În martie 2015, obține titlul de doctor în teologie la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității *Ovidius* din Constanța, în urma susținerii tezei cu titlul *Omul și cosmosul, de la armonie la perfecțiune. Argumentarea învățăturii patristice răsăritene (secolele II-VIII)*.

La cererea sa, a fost hirotonit preot, la data de 1 octombrie 2021, pe seama Parohiei *Sfântul Ioan Botezatorul – Militari III* (Protoieria Sector VI Capitală).

PREOTUL VLAD-ALEXANDRU MÎNDRU

S-a născut în municipiul Galați, în ziua de 20 aprilie 1985, și a locuit în portul dunărean până la împlinirea vârstei de 18 ani. De la vârsta de zece ani, a mers la noua biserică din cartierul muncitoresc în care locuia, Parohia *Sfântul Mucenic Antim*, unde a fost, pe rând, paracliser și cântăreț. A urmat apoi studiile Seminarului Teologic Liceal Ortodox *Sfântul Apostol Andrei* din Galați (2000-2003), ale Seminarului Teologic Liceal Ortodox *Nifon Mitropolitul* din București (2003-2005), precum și ale Facultății de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* din București - licență (2005-2009) și master (2009-2011).

În timpul studenției, a fost reprezentantul studenților în Consiliul profesoral al facultății și în Senatul Universității din București. A participat la organizarea congreselor internaționale de teologie dedicate Sfinților Ioan Gură de Aur, în 2006 și Vasile cel Mare, în 2009. A urmat cursuri

suplimentare de limbă neogreacă, un curs interdisciplinar de Teologie și Știință și altele.

A cântat în Corala mixtă a Catedralei Episcopiei din Galați, în Corala mixtă *Nicolae Lungu* a Patriarhiei Române, în Corala *Sfântul Apostol Andrei* a preoților din Capitală, a fost cântăreț bisericesc la Parohia Bucur (2006-2009) și la Parohia Șerban Vodă (2010-2012). Lucrează în administrația bisericească, din anul 2010, ca gestionar, iar, din anul 2014 ca inspector resurse umane în cadrul Protoieriei Sector IV Capitală.

Este căsătorit, din anul 2012, cu Maria Mîndru, pictor bisericesc, și au împreună doi copii, Filip (12 ani) și Ana (8 ani).

A slujit ca diacon (2012-2018) și apoi ca preot (2019-2021) la Parohia *Sfântul Cuvios Daniil Sibastrul* (Protoieria Sector IV Capitală). Aici s-a ocupat de cateheze, predici și activități cu copiii din parohie (cerc de pictură, mărtișoare, icoane pe sticlă, colinde, cântece patriotice, excursii).

De la 1 ianuarie 2022, a fost numit de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în postul de preot la Parohia Șerban Vodă.

DIACONUL MARINEL LAURENȚIU MARCU

Începând cu data de 1 aprilie 2022, postul de diacon, vacantat prin plecarea părintelui Cristian Filiuță din biserica noastră, a fost luat în primire de Părintele Marinel Laurențiu Marcu, bucurându-ne de atunci cu prezența sa discretă și atentă și cu glasul său plăcut. De loc din municipiul Focșani, județul Vrancea, a urmat și a finalizat aici studiile primare și gimnaziale. A absolvit apoi studiile liceale și universitare în Arhiepiscopia Iașilor. Este absolvent al Seminarului Teologic *Sfântul Ioan Iacob* din Dorohoi, județul Botoșani, în 1998 și absolvent al Facultății de Teologie Ortodoxă Dumitru Stăniloae din Iași, în 2002 și al Facultății de Drept-Științe Juridice a Universității *Petre Andrei* din Iași în 2003.

După absolvirea studiilor universitare, în perioada 2005-2008, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, pe atunci Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a efectuat studii postuniversitare (Master în Teologie) la Boston, USA (Holy Cross Greek Orthodox School of Theology), pe care le-a finalizat cu lucrarea de dizertație *A conceptual, theological and pastoral approach of the Orthodox Youth ministry in the urban area*, sub coordonarea științifică a domnului profesor universitar dr. Bruce Beck și a Părintelui lect. univ. dr. Luke Veronis, un renumit teolog și misionar ortodox, cu o activitate misionară prolifică în America, Africa și în Europa.

Reîntors în țară, începând cu anul 2010, își desfășoară activitatea la Editurile Patriarhiei Române, în prezent fiind redactor-șef al Revistei *Biserica Ortodoxă Română*, Buletinul oficial al Patriarhiei Române. De asemenea, în anul 2013, a absolvit și studiile postuniversitare de Master în Management și Guvernare, cu lucrarea de disertație *Anteprenariat social și caritate: activitățile social-filantropice ale Bisericii Ortodoxe Române*, la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, și, actualmente, este doctorand al Școlii de Studii Avansate a Academiei Române (SCOSAAR), unde elaborează, sub îndrumarea științifică a distinsului profesor universitar dr. Ilie Bădescu, membru corespondent al Academiei Române, teza de doctorat intitulată *Dimensiuni sociologico-teologice ale consilierii pastorale în context urban contemporan*.

Totodată, a participat, de-a lungul timpului, în calitate de reprezentant al Patriarhiei Române, la mai multe conferințe și activități academice, sociale și ecumenice, atât în țară (București, Iași, Sibiu, Oradea etc.) cât și în străinătate (Austria, Cehia, Franța, Canada, Statele Unite ale Americii), și a publicat, în calitate de autor, coautor și redactor, numeroase studii, articole și recenzii în publicații laice și bisericești și în reviste de specialitate și volume colective naționale și internaționale.

Este căsătorit, din anul 2018, cu doamna diaconiță Andra-Daniela, medic specialist Pediatrie la Institutul Clinic Fundeni și asistent universitar la Universitatea de Medicină și Farmacie din București.

A primit, cu Înalta binecuvântare a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ziua de 15 martie 2020, Sfânta Taină a Preoției, săvârșită de Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul, Episcop-vicar

patriarhal, și a slujit ca diacon până la numirea sa pe post la parohia noastră, la Parohia Apostol din cadrul Protoieriei Sector III Capitală. Demn de menționat ar fi și faptul că este și membru al Grupului psaltic *Tronos* al Catedralei Patriarhale, calitate în care a participat la mai multe concerte susținute cu ocazia unor manifestări religioase, culturale sau caritative importante.

Îi dorim să aibă multe împliniri în slujirea clericală și să urce pe fiecare treaptă a desăvârșirii duhovnicești, iar lucrarea misionară și sfințitoare, cea la care Dumnezeu l-a chemat, să fie împlinită și confirmată.

V. CINSTIREA SFINȚILOR PRIN SFINTELE LOR MOAȘTE ÎN LOCAȘUL DE ÎNCHINARE AL PAROHIEI ȘERBAN VODĂ

Duhul Sfânt este prezent și în Sfintele Moaște ale Sfinților prin semnul nestrăciunii rămășițelor lor pământești, căci Dumnezeu este prezent și în adâncul pământului. Astfel, Profeții au scris: „Deșteptați-vă, cântați de bucurie voi cei ce sălășluiți în pulbere, căci roua Ta este rouă de Lumină și din sânul pământului, umbre vor învia!” (*Isaia 26,19*). Nu înălțarea la cer o preamărea Dumnezeu atunci când s-a înălțat pe fumul jertfei lui Manoe (cf. *Judecători 13, 18-20*), ci Numele Său era minunat, cum i-a spus lui Manoe, pentru că era însăși Jertfa arderii de tot, care deschide cerul și care însemna pogorârea până în cele mai de jos ale pământului, acolo unde sunt mâinile Tatălui, în care Mântuitorul Și-a dat duhul zicând: „Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu!” (*Luca 23, 46*). Despre această atotprezență a lui Dumnezeu, descoperită oamenilor spre nădejde și mântuire, profeții scriau: „Poate, oare, omul să se ascundă în loc tainic, unde să nu-l văd Eu? zice Domnul. Au nu umplu Eu cerul și pământul? zice Domnul” (*Jeremia 23, 24*); „Locuiesc într-un loc înalt și sfânt, dar sunt ci cei smeriți și înfrânți, ca să înviorez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima frântă” (*Isaia 57, 15*).

Sfintele Moaște sunt rămășițe pământești ale Sfinților, asupra cărora Dumnezeu a dat semne ale stăpânirii Sale prin Hristos, în Duhul Sfânt: „Pentru acesta a murit Hristos și a înviat, ca să aibă stăpânire și peste cei

adormiți, și peste cei vii” (*Romani 14, 9*). Toate obiectele care au fost în legătură cu Mântuitorul și cu Sfinții Săi, câte s-au putut afla, au fost cinstite de către credincioși pentru întărirea credinței lor și pentru ușurarea neputințelor lor trupești și sufletești.

În Legea Veche, sfințenia era adesea pomenită ca hotarul dintre cei dreți și cei păcătoși din Israel și apoi dintre Israel și neamuri. În Hristos, Dumnezeu a ridicat motivul acestei separări, vindecând neghina patimilor și a morții (cf. *Isaia 25, 7-8*), prin naștere din apă și din duh. Viața în Hristos s-a arătat ca Adevăr sfințit prin Învierea Sa. În Hristos sfințenia este totuna cu bucuria iubirii de Dumnezeu din toată inima și slava iubirii de aproapele ca de sine însuși.

Roadele duhului și puterea jertfelniciei își au izvorul în „untdelemnul bucuriei” de la Duhul Sfânt prin Învierea lui Hristos. Darul dragostei îi unește pe cei credincioși cu Hristos: „Eu voi ruga pe Tatăl și un alt Mângâietor vă va da vouă, Care va rămâne cu voi în veci: Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaște; voi însă Îl cunoașteți, că rămâne la voi și în voi va fi” (*Ioan 14, 16-17*). Prin Duhul Sfânt, Mântuitorul a sădit în ucenici dragostea, care este miezul sfințeniei, ca „untdelemn al bucuriei”. Nicăieri nu se poate găsi această dragoste atât de deplină a lui Hristos, ca în Sfinți (cf. *Efesenii 3, 17-19*).

La Lumina lui Hristos, nenumărați oameni au iubit pe Mântuitorul mai mult decât lumea și, prin Mântuitorul, au iubit lumea mai mult decât orice om din lume, prin iubirea lui Dumnezeu Tatăl față de lumea vrăjmașă, Care a dat și pe Fiul Său pentru răscumpărarea ei (cf. *Ioan 3, 16*). În toți Sfinții, starea de nepăcățuire și sfințenie în urmarea lui Hristos sunt doar partea văzută a vieții lor celei dinlăuntru și sunt o putere a dragostei lui Hristos sădită

de Dumnezeu în inimile lor ca o slavă a untdelemnului bucuriei, prin care Dumnezeu mângâie inimile. Din făclia aprinsă a sufletului lor în Hristos și din sfeșnicul vieții lor sfinții împărtășesc Lumina lui Hristos și căldura prezenței Sale în inimi.

În locașul de închinare al Parohiei Șerban Vodă se află Sfinte Moaște atât ale unor Sfinți Martiri, ca cele ale Sfinților Apostoli Andrei, Petru și Pavel, cât și ale unor Sfinți Cuvioși ca cele ale Sfântului Ierarh Nicolae, ale Sfântului Paisie de la Neamț și ale Sfântului Luca al Crimeii. Aceste Sfinte Moaște au fost aduse prin osârdia Părintelui Paroh Dinu Pompiliu. Tuturor acestor Sfinți, Dumnezeu le-a dat cununa vieții (cf. *Apocalipsa* 2, 10), ca unor biruitori asupra neghinei morții prin Hristos, Care, „prin Duhul cel veșnic, S-a adus lui Dumnezeu pe Sine Jertfă fără prihană, pentru a curăți cugetele noastre de faptele cele moarte și a sluji Dumnezeului Celui viu”, prin învierea noastră (*Evrei* 9, 14).

Cei care și-au jertfit viața pentru Lumina lui Hristos cu nădejdea biruinței ei asupra întunericului din lume așteaptă în Jertfelnicul din cer biruința lui Hristos. Sufletele celor junghiați pentru Cuvântul lui Dumnezeu și pentru Cuvântul mărturiei lor (cf. *Apocalipsa* 12, 11) strigau de sub Jertfelnicul din cer: „Până când, Stăpâne Sfinte și Adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru, față de cei ce locuiesc pe pământ? Atunci li s-a dat câte un veșmânt alb și li s-a spus să stea în tihnă încă puțină vreme, până când vor împlini numărul, și cei împreună-slujitori cu ei, și frații lor, aveau să fie omorâți ca și ei” (*Apocalipsa* 6, 10-11).

Sfinții Cuvioși sunt cei care s-au mistuit luminând, ca o mărturie a Rugului Aprins despre Care Mântuitorul spunea: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș dori să fie acum aprins”.

V.1. MOAȘTELE SFINȚILOR APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

Cei doi Sfinți Apostoli au fost uniți în jertfa lor martirică în anul 67, în timpul persecuției împăratului păgân Nero. Ei și-au adus jertfa vieții lor ca o ardere de tot pentru Hristos, a Cărui viață a fost tainică și fără de moarte înainte de jertfă, iar prin Jertfa Sa a intrat în slava Adevărului vieții Sale dovedit la înviere ca aur lămurit în foc. Prin slava lui Hristos, ei au biruit moartea din firea lor, căci Adevărul dezleagă din legături (cf. *Ioan* 8, 32), și au dobândit puterea de a-și da viața pentru Hristos în slujirea Luminii Sale biruitoare asupra împietririi inimilor, cauza morții oamenilor.

Cei doi sunt cinstiți nu pentru o prietenie omenească, așa cum sunt uneori amestecate aureolele lor în iconografie. Ei sunt cinstiți, în primul rând, ca planete în jurul Soarelui Hristos, prin unitatea duhului în legătura păcii. Jertfa lor în moarte este un puternic impuls pentru credință, ca și cea a tuturor sfinților (cf. *Evrei* 13, 7). Sfântul Petru a cerut să fie răstignit cu capul în jos, ca să nu se asemene cu Jertfa Mântuitorului. De altfel, la vederea Luminii Taborului, Sfântul Petru este zugrăvit cu capul în jos față de ceilalți doi ucenici, deoarece între cele trei funcții ale sufletului, Sfântul Petru era marcat de cea a voinței. Dimpotrivă, Sfântul Pavel, ca cetățean roman, a fost martirizat prin tăierea capului.

Ca timp, chemarea lor a fost diferită, Sfântul Petru fiind chemat printre cei dintâi ucenici, iar Sfântul Pavel ca cel mai de pe urmă (cf. *1 Corinteni* 15, 8). Ca stare socială, Sfântul Petru făcea parte din „vița de vie”, simbol al poporului temător de Dumnezeu, pe când Saul făcea

parte dintre „lucrătorii viei”, având în Revelație ca simbol „smochinii”. Potrivit profeției Patriarhului Iacov (*Facerea* 49, 10-11), Mântuitorul Și-a legat asinul ascultării Sale de „vița de vie”. Însă pe lucrătorii răi din vie, Mântuitorul i-a numit „înțelepți și pricepuți”, față de care Tatăl a ascuns tainele Împărăției lui Dumnezeu și le-a descoperit „pruncilor” cu inima lor curată și bună (cf. *Luca* 8, 15), deoarece așa a fost bunăvoința Sa (cf. *Matei* 11, 25).

Dacă despre simbolul „viței de vie” și cel al „smochinului” Mântuitorul spunea, pe de o parte, că nu se culeg struguri din „spini”, astfel nici din „mărăcini” nu se pot culege „smochine” (cf. *Matei* 7, 16). Dar, nici Sfântul Petru, nici Saul din Tars nu se încadrau în vreuna dintre aceste categorii. Pe cei chemați prin botezul Sfântului Ioan, Mântuitorul i-a îndreptat ca să fie „asemenea Chipului Fiului lui Dumnezeu, încât El să fie Întâiul Născut între mulți frați” (*Romani* 8, 29-30).

Această tainică lucrare mesianică nu o puteau primi cei ce au respins chemarea la botezul pocăinței, dar pentru Saul din Tars exista o portiță a omului drept prin Lege, ca o cale arătată de Mântuitorul pe când mustra nedreptatea cărturarilor și fariseilor: „Dacă voi în cele străine nu ați fost fideli, cine vă va da pe cele ale voastre?” (*Luca* 16, 22). Saul din Tars îndeplinea această condiție a fidelității față de cele străine pentru inimă.

Încă o asociere se mai poate face între cei doi, când este vorba de chemarea Sfântului Ioan: „Gătiți calea Domnului [...]. Tot dealul să se coboare, toată valea să se umple” (*Luca* 3, 5). În cele din urmă, se vede că mai ușoară a fost biruința lui Saul asupra morții ca „deal”, decât pentru „valea” Sfântului Petru. Dumnezeu-Emanuel a îmbrăcat „haina” trupului omenesc pentru a zidi „casa” sufletelor oamenilor, distanța fiind cea de la minte la inimă, așa cum în istoria mântuirii distanța a fost de la Turnu Babel, la Rugul Aprins de pe Sinai (cf. *Ieșirea* 3, 3).

V.1.1. SFÂNTUL APOSTOL PETRU

La Sfântul Petru, slăbiciunile firii nu erau nici răutate, nici viclenie. Sinceritatea stărilor firii pentru care Mântuitorul avea să îndrume: „Nu smulgeți neghina din grâu, ca nu cumva, odată cu neghina, să smulgeți și grâul” (*Matei* 13, 29), a fost îndreptată prin har, cu toate extremele ei aparente: când umblare pe valuri, când în strigăte de ajutor; când mărturisirea lui Iisus ca Mesia, când îndemnându-L să nu meargă la Jertfă; când oprirea Mântuitorului de a-i spăla picioarele, când cerându-i să-i spele și capul; când declarația de a merge până la moarte cu Iisus, când lepădându-se de Hristos în fața morții. De aceea, dacă pe Toma l-a îndreptat în credință, astfel pe Petru Mântuitorul l-a îndreptat în iubirea față de El. Toate aceste aparente extreme ale firii aveau loc pentru că înainte de Jertfă nu se putea arăta Adevărul vieții Sale, ca o comoară prin lămurirea ei ca aurul la Jertfa Sa în moarte.

Datorită întrebării Sfântului Petru: „Doamne, unde Te duci?”, Mântuitorul a avut prilejul să arate puterea ce o vor căpăta ucenicii prin Jertfa și Învierea Sa: „Unde mă duc Eu, tu nu poți să-Mi urmezi Mie acum, dar mai târziu Îmi vei urma” (*Ioan* 13, 36). Iar atunci când, după Înviere, la Marea Tiberiadei, i-a cercetat iubirea, Mântuitorul a adăugat: „Când erai mai tânăr, te încingeai singur și umblai unde voiai, dar când vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu voiești” (*Ioan* 21, 18). Sfântul Evanghelist Ioan tâlcuiește cele spuse de Domnul: „Aceasta a zis-o, însemnând cu ce fel de moarte va proslăvi Petru pe Dumnezeu. Și spunând aceasta, i-a zis: Urmează Mie!” (*Ioan* 21, 19). Acesta a fost drumul martiriului Sfântului Petru.

V.1.2. SFÂNTUL APOSTOL PAVEL

Din cauza ținerii cu sinceritate a Legii ca toți dreptii, Sfântul Pavel avusese și pornirea cea mai sinceră împotriva celor botezați în Numele lui Iisus, în timp ce cărturarii și fariseii nu erau drepti, dar plini de știință, neavând curajul de a fi atât de sinceri ca ucenicul lor, Saul. Sfântul Anania din Damasc arătase Mântuitorului la ce grea încercare era pusă, prin Saul, desăvârșirea celor botezați (cf. *Fapte* 9, 13-14). Dar Mântuitorul îl așteptase pe Saul să iasă din mijlocul celor nedrepți din Ierusalim, care luaseră via Domnului în stăpânirea lor, ca „urâciune a pustiirii la locul cel prea-înalt” (*Matei* 24, 15).

Aproape de Damasc, Mântuitorul a învăluit pe Saul cu Lumina Sa taborică. Căzut la pământ, Saul a auzit o voce: „Saule, Saule, de ce Mă prigonești?” (*Fapte* 9,4). Pentru Saul, auzirea acestor cuvinte însemna că n-a murit, cum trebuia să se întâmple cu cei ce vedeau Lumina; însemna că inima lui era totuși curată, ca și a celor care fuseseră chemați pe Tabor de către Mântuitorul. Cuvintele auzite însemnau că Cel Care vorbește din acea Lumină era prigonit. Și Saul a întrebat: „Cine ești, Doamne? Și Domnul a zis: Eu sunt Iisus pe care tu Îl prigonești! Greu îți este să dai cu piciorul în țepușă” (*Fapte* 9, 3-5). Tremurând și înspăimântat, dar și ușurat de gândul că Domnul nu i-a pedepsit prigoanele, ba chiar faptul că-i lasă o perspectivă deschisă să facă ceva, a întrebat: „Doamne, ce voiești să fac? Iar Domnul i-a zis: Ridică-te, intră în cetate, și ți se va spune ce trebuie să faci!” (*Fapte* 9, 6).

Saul a avut astfel revelația Luminii din starea primordială, Care a venit acoperită prin Întrupare, în Hristos, și a fost întrupată în mod tainic, în toți cei botezați în Numele lui Hristos. Sfântului Anania din Damasc Iisus i-a mărturisit că Saul îi este „vas ales, ca să poarte Numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israel; căci Eu îi voi arăta câte trebuie să pătimească el pentru Numele Meu” (*Fapte* 9, 15-16).

Fiind botezat de Sfântul Anania, Sfântul Pavel a văzut, în Duhul Sfânt, când în toți cei prigoniți de el era prigonit Însuși Mântuitorul și Însăși Lumina lină a Sfintei Slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, sub sfânta lor cruce. Este tocmai ceea ce trebuiau să înțeleagă ucenicii la Schimbarea

la Față. De aceea, Sfântul Pavel a mărturisit: „Nimic nu putem împotriva Adevărului [Luminii sub cruce - n.a.], ci pentru Adevăr” (*2 Corinteni* 13, 8); „Mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume” (*Galateni* 6, 14).

La botez căzuseră de pe ochii lui Saul solzii Legii care ajunsese „țepușă” a întunericului, și care era cu atât mai mare, cu cât provenea din făclia Legii (cf. *Matei* 6, 23). Cu „Rugul Său aprins” cu care venise prin Întrupare să aprindă tot pământul (cf. *Luca* 12, 49), Mântuitorul aprinsese făclia Sfântului Pavel, care avea să spună galatenilor că el a fost ales din pântecul maicii sale atunci când a binevoit Dumnezeu și l-a chemat prin harul Său, ca să descopere întru el pe Fiul Său, ca să-L binevestească la neamuri (cf. *Galateni* 2, 15-16). În cuvinte unice, Sfântul Pavel a arătat Filipenilor taina chenozei (deșertare sau golire de slavă) a Fiului lui Dumnezeu prin Întrupare, Care, ca om (Adam cel de-al doilea) S-a smerit prin Duhul Sfânt, ascultător făcându-Se până la Răstignire (cf. *Filipeni* 2, 5-11).

Celor din Corint avea să le arate taina slujirii sale în Hristos, chemându-i să se asemeze cu el, precum și el lui Hristos (cf. *1 Corinteni* 4, 9-16). „Sunt încredințat – spunea el romanilor –, că nici viața, nici moartea, nici cele de acum, nici cele viitoare nu ne pot despărți pe noi de dragostea lui Hristos” (*Romani* 8, 38-39). Puterea tainică și darul martiriului său reies din cuvintele sale: „Pentru mine, viața este Hristos, iar moartea un câștig” (*Filipeni* 2, 21).

V.2. MOAȘTELE SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI

Sfântul Apostol Andrei a fost chemat la Lumina lui Hristos ca cel dintâi dintre toți cei care îi fuseseră dați Mântuitorului de către Tatăl Său, prin lucrarea Sfântului Ioan Botezătorul (cf. *Ioan* 17,9). Mântuitorul avea să-i numească pe toți „fericiți că au ochi să vadă și urechi să audă” (*Matei* 13, 16). Este vorba de împlinirea în Hristos a făgăduințelor celor vechi, pe care Dreptul Simeon le văzuse în Pruncul Iisus ca Dumnezeu-Emanuel (cf. *Isaia* 7, 14).

Este vorba de zidirea cetății celei tari făgăduite lui Avraam (*Evrei* 11, 10), a patriei celei cerești trimise prin taina Întropării (cf. *Evrei* 11, 16), a casei neclătinate de vânturi și valuri, zidite baptismal pe rocă tare, neclătinate de vânturi și de valuri la suprafață (cf. *Luca* 6, 48), a staturii bărbatului desăvârșit (cf. *Efesenii* 4, 12-14).

Prin Sfântul Andrei, Dumnezeu a arătat taina zidirii Bisericii lui Hristos la înmulțirea celor cinci pâini și a celor doi pești (cf. *Matei* 14, 13-21) în pustia Betsaidei. Părăsind pe cărturari și farisei, în cele mai vitrege împrejurări, Dumnezeu a arătat puterea de a zidi Biserica Sa în Lumina lină, atât de tainică și de mângâietoare a iubirii inimii Sale, încât, pentru cei părăsiți, aceasta însemna cea mai mare pedeapsă de plânset și scrâșnire a dinților (cf. *Matei* 8, 11-12). Mulțimile simțeau inima lui Dumnezeu în Hristos, așa cum reiese din îndemnul Său către ucenici: „Cu măsura cu care veți măsura, vi se va măsura vouă, se va turna în sânul vostru măsură bună, îndesată, clătinată și cu vârf” (*Luca* 6, 38).

Darul înmulțirii pâinilor este pus în Evanghelie în legătură cu Sfântul Apostol Andrei, care aflase cinci pâinișoare și doi peștișori în trăistuța unui copil din Betsaida, puse prin grija mamei acestuia. Dacă mulțimile flămânziseră înspre seară, cum s-a putut găsi mâncarea la acel copilaș? Acesta ascultase cu inima cuvintele Mântuitorului, la Care se știe cum copiii veneau fără să fie chemați (cf. *Matei* 19, 14). Mântuitorul Însuși se aseamăna pe Sine cu copiii și ceruse adulților întoarcerea la statura inimii acestora, pentru a putea intra în Împărăția lui Dumnezeu, pe calea strâmtă pentru minte, dar largă pentru inimă (cf. *Matei* 18, 1-5; *Luca* 13, 24).

Prin binecuvântarea celor cinci pâini și a celor doi pești, Mântuitorul a săturat mai mult de cinci mii de oameni în pustie. După ce a frânt pâinile, le-a dat ucenicilor, adică Bisericii, care apoi au săturat mulțimile. La Cincizecime aveau să se boteze tot atât de mulți credincioși, dar atunci pâinile Betsaidei aveau să devină, prin Duhul Sfânt, Euharistia trupului și a sângelui Domnului. Simbolul pâinilor și al peștilor însemna lucrarea harului Sfintei Evanghelii: cinci pâini pentru întărirea inimilor și doar doi pești pentru luminarea

minții oamenilor, căci Dumnezeu dă celor care cer, ca unor fii, pâine a Harului, nu piatră a Legii și pește al luminării minții, iar nu șarpe a smintelii prin știință (cf. *Matei* 7, 8, 11).

În acest fel i-a desăvârșit Mântuitorul pe ucenicii Săi la lucrarea sfântă a slujirii lor (cf. *Efesenii* 4, 12) și tot așa a propovăduit și Sfântul Apostol Andrei și pe pământul țării noastre: credința, ca pâine a harului, și învățătura Evangheliei, ca pește al luminării minții, pentru Euharistia trupului și sângelui lui Hristos.

Dar, ca și la celelalte neamuri, binecuvântarea lui Dumnezeu începea nu de la capul de aur al acelei statui, simbol al structurii stăpânirilor lumești la neamuri, ci de la picioarele de lut ale acesteia (cf. *Daniel* 2, 31-35). Pentru cei care-L caută, Dumnezeu nu este departe de nici unul din noi, spunea Sfântul Pavel atenienilor (cf. *Fapte* 17, 27), Dumnezeu putând fi chiar pipăit și aflat baptismal. Dar această cale tainică nu putea fi aflată la nici un neam fără ajutorul lui Dumnezeu. Lui Moise însuși Dumnezeu îi arătase calea deschiderii adâncului izbăvitor (cf. *Ieșirea* 14, 15). Dar sămânța cuvântului semănat de Sfântul Andrei a crescut din adâncimea lui baptismală în largime, iar, mai apoi, în înălțime, adică de la picioarele de lut ale inimii lui Dumnezeu și ale comorii Sale (2 *Corinteni* 4, 6-7), până la capul de aur al stăpânirilor lumești, căci calea Domnului propovăduită de Sfântul Ioan Botezătorul era aceea față de care tot dealul urma să se coboare și toată valea să se ridice. Acest drum, în istoria mântuirii neamului, a însemnat și creșterea cinstirii semănătorului apostolic al credinței pe pământul țării noastre, cinstirea Sfântului Apostol Andrei, cu atât mai mult, cu cât el a cinstit pe Dumnezeu cu jertfa vieții sale la Patras în Grecia, ca și fratele său, Sfântul Apostol Petru, la Roma.

Sub auspiciile lucrării lui Dumnezeu prin Sfântul Apostol Andrei se mai află și un alt eveniment al mântuirii. La intrarea în Ierusalim, aclamat de mulțimi, Mântuitorul avea să arate taina ascultării Sale până la Jertfă. Sfântul Petru îl oprise pe Mântuitorul să meargă la Jertfă, dar Mântuitorul i-a răspuns cu

asprime arătând deosebirea dintre cele ale lui Dumnezeu și cele ale oamenilor (cf. *Marcu* 8, 33). La rândul său, Sfântul Andrei, fratele său, fusese rugat de către niște prozeliti elini, păgâni, să-i ducă la Mântuitorul pentru a-I arăta admirația lor față de El. Răspunsul Mântuitorului către Sfântul Andrei a fost acela al arătării deosebirii profunde dintre slava lumii și slava lui Dumnezeu în lume: „A venit ceasul ca să fie preaslăvit Fiul Omului. Adevărat, adevărat zic vouă, că dacă bobul de grâu când cade în pământ nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă. Cel ce-și iubește sufletul, îl va pierde, iar cel ce își urăște sufletul în lumea aceasta, îl va păstra pentru viața veșnică” (*Ioan* 12, 23-25).

Mântuitorul arăta, astfel, deosebirea dintre slava cea de la Unicul Dumnezeu prin Jertfă (cf. *Ioan* 5, 41) și slava lumii, care e o cale a morții (cf. *Ioan* 5, 41). Ca atare, Mântuitorul nu le putea vorbi prozelitilor elini despre taina Jertfei Sale, căci „Crucea este pentru păgâni nebunie” (*1 Corinteni* 1, 23). Dar, Mântuitorul a arătat calea urmării Sale și slava cea de la Unul Dumnezeu prin ascultare: „De-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze Mie, și unde Eu sunt, acolo va fi și slujitorul Meu. De-Mi slujește cineva, Tatăl Meu îl va cinsti” (*Ioan* 12, 26). Iar cinstirea de la Tatăl era slava Învierii Mântuitorului și a „undelemnului bucuriei” în inimi, ca taină a stăpânirii Sale.

Aceasta era „pâinea cea spre ființă”, dăruită de Tatăl din cer, care vindecă boldul morții din fire și dăruiește puterea jertfei martirice pentru slava Luminii lui Hristos, cu care și-a încheiat viața pământească și Sântul Apostol Andrei: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri care v-au grăit vouă Cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte, cum și-au încheiat viața și urmați-le credința!” (*Evrei* 13, 7).

V.3. MOAȘTELE SFINTE MARI MUCENIȚE TECLA

24 Septembrie 2017, ziua pomenirii Sfintei Mari Mucenițe Tecla, cea întocmai cu Apostolii. Era ziua porumbiței feciorelnice, dar cu zbor de Vultur înaripat de Harul Sfântului Duh – Tecla – mireasa lui Hristos, cea plină de frumusețe și înțelepciune! Era cea de-a 18-a Duminică după Rusalii, cea în care se citește pericopa evanghelică referitoare la Pescuirea minunată. Corabia mântuirii, Biserica, era aproape gata. Pregătirile pline de fervoare ale parohienilor se apropiau de sfârșit. Năvoadele și mrejele pricepuților și curajoșilor pescari erau lucrate și arătate lui Dumnezeu, gata de sfințire. Biserica era împodobită precum o logodnică iubitoare și credincioasă care își așteaptă cuminte mirele mult-dorit. Totul strălucea de frumusețe sfântă. Chiar și sufletele credincioșilor! În aer plutea deja mireasma de sărbătoare și emoția sfântă a solemnului eveniment care se pregătea să aibă loc. Era o pregătire de aproape două decenii; era rodul unei semințe care fusese udată de lacrimile pline de speranță ale atâtor ochi ațintiți spre Cer, fusese săpată de râvna slujitorilor devotați care cu pricepere scormoneau adâncurile sufletești ale păstoriților în căutarea și aflarea comorii cea de mult preț a credinței, fusese ocrotită și încălzită de căldura atâtor suflete pline de lumina speranței și a iubirii de cele sfinte!

În dimineața zilei de 24 Septembrie 2017, Dumnezeu – Tatăl mângâia cu lumină sfântă zorii dimineții. Era o frumoasă zi de toamnă blândă. O zi gătită în straie de sărbătoare. Un vânt ușor adia prin văzduhul plin de pace, binecuvântând ușor copacii, iarba din jurul bisericii și sufletele oamenilor. În jur se simțea o armonie sosită ca un dar de Sus și ca un semn al bunăvoinței lui Dumnezeu. Creștinii bucuroși veneau în număr tot mai mare spre biserică. Toți purtau în inimile lor daruri alese pentru Dumnezeu,

precum potirele în ceas de sărbătoare sunt pline de arome și vinuri parfumate, așa și credincioșii purtau spre biserică – ca daruri – virtuțile, munca stăruitoare și abnegația lor. Nici noi nu voiam să sosim în curtea bisericii cu mâinile goale... și, într-adevăr, așa a rânduit Preabunul și Preamilostivul Dumnezeu. Prin ajutor dumnezeiesc și cu hotărârea și părinteasca binecuvântare a iubitului Preasfințit Părinte Episcop Siluan al Italiei, se decisese și se pecetluise ca o mică părticică din moaștele Sfintei Tecla să ajungă în Altar la Biserica Șerban Vodă chiar de ziua Sfintei, exact în ziua cea mare a Tărnosirii! Am căutat cu emoție un vas curat pe care să poată fi oferită mica răcluță cu sfintele moaște la Altar. Ne povătuise unul din Episcopii Bucureștiului ca la Sfânta Liturghie să oferim la altar – ca jertfă pentru iertarea păcatelor – un dar cât de mic, pentru a cere binecuvântarea lui Dumnezeu și pentru a încerca să fim mulțumitori și ascultători ai Cuvântului Său: „Ale Tale, dintru ale Tale, Ție îți aducem de toate și pentru toate!”. Deseori – alături de pomelnic – duceam la Sfântul Altar câte o lumânare de ceară curată sau o cutiuță de tămâie... dar acum Bunul Dumnezeu mă desemnase să aduc ca jertfă chiar o părticică din capul Sfintei Tecla – Lumânarea cea de aur a rugăciunii curate neîncetate și Tămâia cea neprețuită care, în arderea sa pentru omenire, înmiresmează permanent Prestolul Preasfintei Treimi! Niciun vas nu mi se părea destul de curat și destul de potrivit pentru a aduce la Sfântul Altar prețiosul odor! Până la urmă însă am găsit în casa unei înțelepte credincioase a parohiei o tavă de argint, frumos lucrată și m-am mirat – pentru a nu știu câta oară! – cât de minunat lucrează Dumnezeu! Această enoriașă era ea însăși o jertfă vie, o viață închinată lui Dumnezeu, o credincioasă model care – ani de-a rândul – s-a străduit, cu timp și fără timp, să adune permanent fonduri pentru

construcția bisericii... Am luat tăvița și am împodobit-o cu un alt odor de mare preț: Tricolorul românesc! Acesta mi se părea cel mai potrivit „pedestal” pentru aducerea darului de jertfă; Tricolorul românesc, sfințit de atâtea eroi si luptători pentru neam, acesta era cel mai potrivit așternut pentru înmânarea sfintelor moaște la Altar! Se apropia cu pași repezi începerea solemnității. Cu o mare emoție în suflet, luând tăvița în ambele mâini, m-am apropiat de ușa din stânga a Sfântului Altar, străjuită de Arhanghelul Bucuriei, Gavriil, cel al vestirilor frumoase. Trăiam o bucurie de nedescris. Sub cutiuța cu scumpul odor așezasem cu grijă, într-un plic frumos, certificatul semnat și parafat de Episcopia Catolică de la Milano. Acolo, în impunătorul Dom al vechiului Mediolanum, este adăpostit cu mare cinste, capul Sfintei Tecla. Sub ochii Arhanghelului Bucuriei s-a apropiat de ușa Altarului Părintele paroh Dinu Pompiliu. Cu emoție sfântă și nespusă bucurie a primit-o în mâinile sale pe Sfânta. Ea era acolo, pe tăviță, ca o martoră a solemnului moment. Ducea la Cer mărturia mâinilor brăzdate de muncă, de nopți de Priveghere, de multă răbdare și de multă jertfă și rugăciune ale Părintelui Dinu, care o primise în mâinile sale. Sfânta a știut să răspundă necondiționat la chemarea preotului paroh, care își dorește foarte mult ca să o invite pe Sfânta Tecla la momentul sfințirii, care avea loc chiar de ziua prăznirii Sfintei. Mai era chiar și un alt motiv, poate la fel de puternic: cu ani în urmă, mergând în pelerinaj cu un grup de credincioși chiar în mănăstirea de maici din Antiohia Pisidiei, locul de naștere al Teclei, părintele paroh avusese bucuria și cinstea să fie servit la masă chiar de sfintele măicuțe ale Mănăstirii, toate aceste viețuitoare ale acelei mănăstiri fiind mântuite prin focul mucenicieii, la puțin timp după plecarea pelerinilor de acolo. Mult și-a dorit părintele paroh mângâierea venită prin sosirea

acestor sfinte Moaște! Era vie în sufletul și în memoria parohiei amintirea acestor măicuțe sfinte, care – întocmai Învățătorului lor, Hristos – au iubit mai mult să servească decât să li se servească! Și toate și-au încununat pământeștile lor vieți, luând cununa muceniciei! Iată acum Sfânta din Antiohia Pisidiei, Tecla, venea să mângâie pe cei care odinioară fuseseră odihniți ca pelerini, în sfânta mănăstire de acolo, prin iubirea creștinească exemplară a maicilor de acolo, care se mutaseră deja în Ceruri.

Duminică, 24 septembrie 2017... Orele dimineții treceau cu repeziciune. Se apropia marea sărbătoare! Cu toții ne amintim cu negrăită bucurie și sfântă duioșie de înălțătoarele momente petrecute! Cerul cel darnic S-a revărsat atunci în biserică și darul oamenilor a fost afierosit lui Dumnezeu! Se pogora cu adevărat Împărăția lui Dumnezeu peste zidurile, peste sufletele prezente și în tot spațiul sfântului locaș! Cuvântul de învățătură, plin de căldură părintească, de iubire mulțumitoare, de mângâiere, de încurajare, de felicitare și de bucurie tainică, adresat întregii adunări de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, încălzea inimile părinților și ale credincioșilor. Cuvintele Întăistătorului întăreau și pecetluiau binecuvântarea lui Dumnezeu revărsată din belșug peste toți! A fost ca la Înviere! Momente înălțătoare și sfințitoare cu adevărat, râuri de Har s-au vărsat cu îmbelșugare peste toate sufletele și în inimile credincioșilor, peste toate pietrele, betoanele și ungherele locașului sfințit, peste întreg cartierul! Cerul și pământul se întâlneau în bisericile vii și în biserica de zid, prin bunăvoința Divinului pogorât peste materie. Momente de neuitat, săpate cu litere de aur în Cartea Vieții și în inimile tuturor – cler și popor! Un nou Început care a izvorât binecuvântări și încununări în zilele care au urmat. Trei zile Sfântul Altar a fost Cer deschis, iar 40 de zile, fără încetare, au fost înălțate rugăciuni de mulțumire de pe masa Sfântului Altar, devenit Mormânt plin de Lumina Învierii, așezat de această dată în pământurile Bucureștiului.

Mica raclă a Sfintei Tecla a fost așezată cu dragoste și cinste lângă racla Sfântului Apostol Pavel, Gura lui Hristos. Sfântul Pavel, învățătorul Teclei, frumoasa fecioară de 18 ani, povățuitor al acesteia, apărătorul și, mai ales, fierbintele rugător pentru dânsa, și-a chemat Întâia ucenică muceniță lângă el. A rechemat-o la propovăduire și la rugăciune. Să fie amândoi împreună rugători pentru toți cei care îi cheamă în ajutor! Ei, sfinții, prietenii lui Hristos,

sunt mereu la dispoziția noastră, plângând împreună cu noi, bucurându-se împreună cu noi și rugându-se pentru noi și cu noi!

Se cuvine să ne amintim întotdeauna, în ziua de 24 septembrie, de Sfânta Tecla și de aniversarea iubitei noastre Biserici Șerban Vodă, mulțumind Sfintei Treimi pentru toate! Viața Sfintei, petrecută în jertfelnicie și credincioșie, să ne fie și nouă model de viețuire creștinească, de misionarism și propovăduire prin faptă în epoca în care trăim!

V.4. MOAȘTELE SFÂNTULUI IERARH NICOLAE

În ziua de 25 iulie 2017, Parohiei Șerban Vodă i s-a dat Înalta binecuvântare de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, pentru a primi în dar, din partea fostului Episcop de Mantua, Robertus Busti, un fragment din sfintele moaște ale Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, în vederea așezării sale spre închinare într-o raclă realizată la Atelierele Patriarhiei Române, special concepută în acest sens.

Astfel, cu siguranță, Biserica Șerban Vodă va deveni un loc de pelerinaj pentru credincioșii din București, căci avem cu noi, pe lângă cei doi stâlpi ai Bisericii primare, Sfinții Apostoli Petru și Pavel, și pe Sfântul Ierarh Nicolae, ocrotitorul și mângâietorul familiilor, și mulți alți sfinți mucenici ce și-au dat cu cu seninătate viața mărturisind plini de curaj credința în Hristos.

Ne revine nouă, preoți și enoriași ai Parohiei Șerban Vodă, grija pentru aceste neprețuite odoare pentru ca ele să fie păstrate în cele mai frumoase racle sau încrustate în icoane. Și, nu în ultimul rând, să le facem cunoscute tuturor viața și sfințenia lor.

V.5. MOAȘTELE SFÂNTULUI IERARH LUCA, ARHIEPISCOP AL CRIMEII

Slujirea Sfântului Ierarh Luca a avut ca model al medicului creștin pe Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, un creștin venit dintre neamuri, medic, narator și pictor priceput. În Evanghelia sa, Sfântul Luca dovedește apropierea sa atât de mare de Iisus, prin numărul mare de detalii vii din Evanghelia sa, trăite de el însuși. Creștinii și-au îndreptat eforturile lor de îngrijire a bolnavilor, recurgând la terapii religioase sau ale medicinei profane, căreia i-au dat un sens nou, duhovnicesc. În acest sens, a fost urmat sfatul lui Isus Sirah: „Și doctorului dă-i loc, că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine, căci și de el ai trebuință. Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă” (*Isus Sirah* 38, 12-13). Sfântul Vasile cel Mare spune că este o încăpățănare să refuzi ajutorul artei medicilor. Trei persoane sunt arătate de mare însemnătate în caz de boală: bolnavul, medicul și Dumnezeu. Actul medical are, deci, un sens creștin.

Părintele Stăniloae arată că în boală sunt amestecate cauze morale, care angajează apoi și sufletul, putând să o agraveze sau să o ușureze. Medicul, dacă vrea să vindece, trebuie să se pună într-un raport personal, de la suflet la suflet, cu omul întreg, insuflându-i putere sufletească, prin credință și prin dragoste, și să dezlănțuie astfel, în sufletul bolnavului, energiile tămăduitoare... Medicina trebuie să-și revină din ateismul ei. Medicina își dă astăzi tot mai mult seama că vindecarea atârână, în mare parte, de mobilizarea forțelor spirituale în sufletul omului. Și, cum medicul nu este în măsură să producă acest fenomen, se adresează preotului cu o insistentă cerere de colaborare. Au existat și la noi medici precum Vasile Voiculescu, medicul celor umili și al căutării divinității.

Sfântul Ierarh Luca al Crimeii a fost continuatorul celei mai bune tradiții medicale creștine având ca înaintemergători pe Sfântul Pantelimon și Ermolae, Cosma și Damian, Chir și Ioan și pe alți doctori fără de arginți care au mers în slujirea lor până la jertfa vieții lor.

Se împlinesc anul acesta zece ani de când Sfântul Luca al Crimeii a devenit ocrotitorul parohiei noastre și al tuturor enoriașilor ei. La sfintele sale moaște aleargă, mai cu seamă, cei ce au nevoie de tămăduiri, cei care trec

prin grele operații sau care, după multe și costisitoare analize și consultații la tot felul de medici, nu-și află diagnosticul și, cu atât mai puțin, tratamentul. Pentru că a trăit în secolul trecut, Sfântul Luca este astfel apropiat de noi și de problemele cu care atât rușii, cât și românii s-au confruntat. Sfântul Luca a fost un mărturisitor și martir, cunoscând închisorile, lagărele și deportările unui sistem ateist ce-și propusese să șteargă pentru totdeauna creștinismul de pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Sfântul Luca al Crimeei, aflat în calendarele Bisericilor Ortodoxe Ruse și Române, este prăznuit în fiecare an la 11 iunie. Și cum sfinții ne ajută uneori chiar și când noi nu-i cunoaștem, iată că Sfântul Luca a binevoit să vină la noi, să ne ocrotească pe toți, dar, mai ales, să ne ajute în lucrările multe și grele pe care parohia noastră le-a făcut – și încă le face – cu ridicarea bisericii și a așezământului social. Acum zece ani, în anul 2012, la 11 august, am primit din Rusia moaștele Sfântului Luca. Ele au poposit o vreme pe masa de altar a bisericii noastre, iar, după ședința Sinodului Bisericii Ortodoxe Române din 28-29 septembrie 2012, în care s-a hotărât trecerea în calendarul nostru a Sfântului Luca, în 14 octombrie 2012, de ziua Sfintei Cuvioase Parascheva și a Sfinților Mucenici Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelsie, moaștele Sfântului Luca au fost scoase permanent spre închinare în biserică. Să ne aducem aminte cum Bunul Dumnezeu ni l-a dăruit pe Sfântul Luca printr-un text scris în anul 2012 de părintele paroh Dinu Pompiliu:

„De zece ani, biserica noastră este într-o continuă lucrare de înnoire. Am scris împreună cu credincioșii pagini de eroism creștin, făcându-ne idealuri sfinte și dorind să împodobim biserica noastră cu odoare de cel mai mare preț. [...] bunăoară, dorim ca biserica noastră să aibă mai mulți sfinți ocrotitori, ale căror sfinte moaște să fie puse spre cinstire și să aducă în parohia noastră mângâieri nebănuite. În acest context, cu ocazia Pelerinajului de Florii al anului 2011, am avut bucuria să îl cunosc pe Preacuviosul Părinte Augustin, delegat al Patriarhiei Ruse pentru comunitatea rusă din România. A fost o zi binecuvântată de Dumnezeu. Preacuviosul Părinte Augustin, un om de mare elevație și cu multă dragoste față de turma lui și față de poporul nostru ne-a copleșit dintr-o dată. L-am invitat să vină și la Șerban Vodă. A doua zi, la parohia noastră a fost slujbă arhierescă, iar vlădica Varlaam Ploieșteanul, fiind delegat al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a rostit cuvânt de

învățătură. Nu mică mi-a fost mirarea când, la sfârșitul slujbei, starețul rus ne-a trecut pragul, prilej cu care ne-a vorbit despre viața duhovnicească din Biserica Rusă. Ne-a amintit și despre Sfântul Luca al Crimeei și ne-a spus, printre altele, că în mănăstirea sa odihnesc moaștele a 150 de sfinți. L-am rugat stăruitor să ne facă bucuria de a avea și noi o părticică din moaștele Sfântului Luca al Crimeei. Am fost întotdeauna copleșit de viața acestui mare sfânt rus contemporan și, mai ales, de evlavia poporului nostru față

de dânsul. Părintele stareț a făcut atunci promisiunea că ne va dăruia acest mare odor. Din ziua aceea n-am mai pierdut nicio clipă, ci am căutat să fac toate demersurile ca să putem obține aceste sfinte moaște. Între timp, Sinodul Bisericii Ruse a înălțat pe cuviosul părinte Augustin la treapta de Episcop de Gorodeț și Vetlujsky. Noi am așteptat cu mare nerăbdare odorul promis și am adresat Preasfinției Sale o scrisoare. Ca răspuns, am primit un telefon de la Preasfinția Sa prin care îmi aducea la cunoștință faptul că mă pot prezenta să ridic darul. Lucrul acesta necesita o anumită pregătire, atât materială, cât și spirituală. Am început să ne rugăm, să citim împreună cu credincioșii Acatistul Sfântului Luca al Crimeei, făcătorul de minuni, să aducem la pangarul bisericii cărțile sfântului și Paraclisul său, cântat de Corala Tronos. Iar, pe plan material, mă gândeam cine ar fi mai nimerit să mă ajute în această lucrare. Și Dumnezeu mi-a îndreptat gândul către un medic chirurg. Așa am ajuns la domnul doctor Traian Ursu și la domnul doctor Ioan Cristian Stoica, chirurgi, ca și Sfântul Luca. În luna august (n.r. – 2012), din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, la Moscova se afla domnul Călin Bultoc, un creștin care a ajutat tot timpul biserica noastră. Astfel, la chemarea Preasfințitului Augustin, domnul Bultoc a participat la Sfânta Liturghie, prilej cu care Preasfințitul a adus la cunoștința poporului scrisoarea noastră și public a înaintat darul domnului Bultoc. În data de 11 august 2012, când moaștele au sosit, credincioșii noștri, în genunchi, în dangăt de clopote, au primit moaștele acestui mare sfânt, pe care, o vreme, le-am păstrat pe Sfânta Masă, într-un chivot anume pregătit. Cu ajutorul celor doi medici, am pus păticia într-o raclă nouă, special făcută pentru odorul nostru de mare preț. Se punea problema datei de prăznuire, căci în calendarul nostru încă nu fusese trecut. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în lucrările sesiunii de toamnă, pentru evlavie poporului față de Sfântul Luca, a hotărât ca acest sfânt să fie trecut și în calendarul românesc, la data de 11 iunie. Astfel, la data de 14 octombrie, după Sfânta Liturghie, am scos spre închinare moaștele acestui sfânt tămăduitor. Nu întâmplător, în anul dedicat Tainei Sfântului Maslu și al vizitării bolnavilor, iată că, în biserica noastră, a sosit acest mare sfânt, să fie ca ocrotitor al chirurgilor și spre ajutorul tuturor oamenilor bolnavi”.

V.6. MOAȘTELE SFÂNTULUI CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Istoria sfintelor moaște este lungă, pentru că ea coboară mult în istorie, până la sfârșitul veacului al XVIII-lea, mai precis în anii în care starețul Paisie părăsea lumea aceasta, plecând să se alăture cetei sfinților din ceruri.

V.6.1. LUCRAREA DUHOVNICEASCĂ

Cei 30 de ani pe care Starețul Paisie îi petrece în Moldova, după reîntoarcerea sa din Athos, în 1764, reprezintă anii de glorie a neoisihasmului românesc, respectiv a paisianismului, Sfântul devenind o mare personalitate a timpului său. Prin lucrarea sa duhovnicească și culturală se făcuse cunoscut nu numai în țară, dar și în toată lumea ortodoxă, în special la Athos și în Rusia.

Era vestit pentru că reînviase isihasmul palamit, conducea obști monahale foarte mari, cu monahi de naționalități diferite, și talmăcea scrierile patristice grecești pentru români și slavi. Rușii, cu precădere, îl cunoșteau foarte bine, iar nu de puține ori i se adresau în scris pentru un sfat duhovnicesc. Mitropolitul Gavril Petrov al Novgorodului și Petersburgului tipărește în anul 1793, la Moscova, *Filocalia* slavonă a școlii paisiene, nu înainte de a cere evaluarea manuscrisului de către două comisii, una academică, iar cealaltă alcătuită din călugări.

În anul 1790, Starețul Paisie este hirotonit arhimandrit de către arhiepiscopul Poltavei, Ambrozie Sebnikov, locțiitor al Mitropolitului de Iași. Erau vremuri grele. În urma războiului ruso-turc (1787-1792), Rusia țaristă ocupă Moldova între anii 1789 și 1792. În acele vremuri tulburi, în obștea multietnică a Mănăstirii Neamț, apar primele suspiciuni naționaliste, primii fermenti ai unei mișcări centrifugale, care, mai târziu, va spulbera unitatea obștii monahale nemțene.

V.6.2. STAREȚUL PAISIE PLEACĂ LA DOMNUL

Epoca înfloritoare din viața mănăstirilor Neamț și Secu se apropie de sfârșit odată cu plecarea la Domnul a Starețului Paisie. La 15 noiembrie 1794, este plâns de toți călugării, apoi de mulțime mare de credincioși. Ierarhi și personalități ale timpului din țară și străinătate deplâng moartea sa. Se spune că însăși țarina Ecaterina a II-a a Rusiei la aflarea veștii morții starețului și-ar fi exprimat regretul.

Sâmbătă, 18 noiembrie 1794, starețul este înmormântat. Nicolae ieroschimonașul povestește cum s-a petrecut aceasta: „Iar, după Cuvânt, au săvârșit preoții obicinuitul prohod și-au luat fiecare iertăciune și blagoslovenia cea de pre urmă. Și așa era o îmbulzeală între părinți și între norod când luau iertăciune că, de nu ar fi ținut preoții racla de o parte și de alta, apoi îndată ar fi răsturnat -o. Și nesfârșindu-se toți, au ridicat preoții năvălia, că nu era cu puțință a mai aștepta, fiindcă era norod mult și, spre sară, se plecase zioa și vremea se tulbura de ploaie. Și ridicând preoții năvălia și clopotele trăgând, și psalții cântând, și soborul celălalt plângând, așa am intrat în biserică la mormânt. Și numai preoții au intrat în pomelnic și au închis ușa pentru îmbulzeala părinților și a streinilor. Puind sfintele moaște în mormânt, au pardosit părinții mormântul cu cărămizi. Iară luni după utrenie, încă noapte fiind, noiembrie 20 de zile, au sosit și trimișii de la Iași, adecă părintele Sava și părintele Leontie, dimpreună cu Prea Sfinția Sa Episcopul Kyryo Kyr Veniamin Hușul [viitorul mitropolit Veniamin Costachi – n.r.] și foarte s-au măhnit Prea Sfinția Sa pentru ca nu au apucat ca să îngroape pe Părintele”.

V.6.3. VREMURI TULBURI PENTRU MĂNĂSTIREA NEAMȚ

Abia după moartea Starețului se va vedea că, încet-încet, conviețuirea într-un loc a slavilor cu românii nu se va mai face în armonie; nimeni

dintre cei care se perindau la conducerea mănăstirii, fie ei români sau slavi, nemaivând harul Sfântului Paisie de a crea comuniunea între frați, nu a reușit să mențină aceeași comuniune între frați, așadar, în timp, viața duhovnicească decade mult, iar preocupările economice vor prima. Schimbările politice din Moldova, culminând cu preluarea, în 1859, în mod definitiv de către români a destinului țării lor și unirea Principatelor Române, schimbă rolul pe care Mănăstirea Neamț trebuie să-l aibă de acum în viața socială a Moldovei. Celei mai bogate mănăstiri din Moldova i se cere acum să asigure școli pentru educația tinerilor și să întrețină un spital pentru nevoile oamenilor din zonă. Dar obștea Neamțului nu se va supune acestor reglementări, ba, dimpotrivă va căuta să desființeze școala de la Târgu Neamț de care avea grijă.

Secularizarea averilor mănăstirești și interzicerea folosirii limbii slavone la slujbe determină o parte a obștii monahale, cei mai mulți slavi, împreună cu starețul Andronic Popovici să părăsească mănăstirea și să plece în Basarabia, unde, pe locul unei moșii a Neamțului de la Chițcani, va fi întemeiată, în anul 1864, Mănăstirea Noul-Neamț.

În anul 1988, Biserica Rusă îl canonizează pe Sfântul Paisie Velickovski, iar, în anul 1992, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române generalizează cultul Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț în Biserica Română, cu data de prăznuire 15 noiembrie. Spre bucuria noastră, în anul 2009, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel ne-a binecuvântat cu cel de-al treilea hram al Parohiei Șerban Vodă, al Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț. La 14 noiembrie 2011, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel va sfinți în Paraclisul Reședinței Patriarhale racla în care vor fi puse moaștele Sfântului Paisie. La slujba de vecernie din aceeași seară ne-a făcut bucuria și cinstea de a veni în parohia noastră.

V.6.4. O MINUNE ÎN MAREA LAVRĂ A NEAMȚULUI

Sa ne întoarcem în timp, pentru a putea retrăi minunea care a avut loc la Mănăstirea Neamț, în data de 24 mai 1986. Pe aleea dintre turnul clopotniței

și biserică, la jumătatea distanței, se ridică singur pământul! Călugării vor îndepărta pietrele, vor săpa la o adâncime de circa 1,5 m și vor descoperi mormântul unui sfânt. Moaștele sunt duse în biserică și așezate într-o raclă. Pelerinii care află încep să vină în număr din ce în ce mai mare, dar Securitatea ordonă să fie acoperit mormântul cu beton, iar moaștele să dispară! Abia după anul 1989 ele au fost scoase spre închinare.

Dar istoria tumultuoasă a Mănăstirii Neamț lasă deschisă ipoteza că acele moaște ar putea fi ale Sfântului Stareț Paisie, cu atât mai mult cu cât înmormântarea și pecetluirea mormântului Cuviosului s-au făcut oarecum în taină, iar rușii și-ar fi putut dori, la un moment dat, să ia moaștele Sfântului, cu atât mai mult cu cât acesta era deosebit de apreciat în Rusia, iar Starețul era malorusian, adică ucrainean de origine. Probabilitatea era foarte mare ca aceste moaște să fie ale Sfântului Cuvios Paisie, așa ca și noi am primit o părticică din moaște, cu toată încredințarea ca ele sunt ale Sfântului Paisie.

V.6.5. AFLAREA MOAȘTELOR SFÂNTULUI CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

În data de 23 septembrie 2013, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Teofan, are loc deschiderea mormântului din naosul bisericii Mănăstirii Neamț, cam în același fel cum a și fost înmormântat Cuviosul Paisie: cu ușile închise, departe de ochii curioșilor și, mai ales, ai presei, și, în taină, s-au ridicat cu mare evlavie moaștele Sfântului Paisie.

Despre ele nu s-a aflat nimic până în ziua de 19 mai 2014, când au fost strămutate într-o raclă și puse, din aceeași zi, spre închinare alături de racla Sfântului Necunoscut. Iar la o zi după, pe 20 mai 2014, o deosebit de frumoasă raclă pregătită de preoții și enoriașii Parohiei Șerban Vodă este sfințită alături de alte racle, printre care și cea a Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în același Paraclis al Reședinței Patriarhale.

V.6.6. ADUCEREA UNEI PĂRTICELE DIN SFINTELE MOAȘTE ÎN PAROHIA ȘERBAN VODĂ

Și iarăși am mai așteptat puțin, pentru ca, în ziua de 7 august 2014, Părintele Dinu Pompiliu să participe la slujba de hram de la Mănăstirea Sihăstria pentru prăznuirea Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla, slujbă la care au participat 4 mitropoliți și 52 de preoți. Iar, mai apoi, Părintele Dinu a ajuns la Mănăstirea Neamț, unde părintele stareț, arhimandritul Benedict Sauciuc, i-a oferit o părticică din moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț. Tot de aici au mai plecat părticele la Schitul *Sfântul Ilie* din Athos, schit înființat de Cuviosul Paisie, în anul 1757, și la Mănăstirea Noul-Neamț din Basarabia (azi în zona transnistreană), înființată în 1864 de către ucenicii Sfântului Paisie din Mănăstirea Neamț, sub stăreția lui Andronic Popovici.

Și poate nu este întâmplător faptul că am primit moaștele Sfântului Paisie chiar de praznicul Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla. Amândoi au trecut prin Mănăstirea Vărzărești din ținutul Vrancei: Sfânta s-a închinoviat aici pe la anii 1680, iar Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț a stat aici cu ucenicii săi în anul 1763, când s-a întors de la Athos. Moaștele Sfintei, care este româncă, au ajuns în anul 1856 la Kiev, în Ucraina, de unde era Sfântul. Iar acesta, ucrainean de origine și care a învățat la Academia de la Kiev, va trece la Domnul la Mănăstirea Neamț și va rămâne aici. Oare când ne va fi dat și nouă, românilor, să vedem măcar racla cu moaștele Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla? Căci cine ajunge la Kiev nu o află nicăieri! Sau poate și Sfânta se va întoarce acolo unde este așteptată, la Mănăstirea Sihăstria?

Așadar, începând cu anul 2014, hramul Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț este, pentru parohia noastră, unul deplin. Sfântul ne-a auzit rugăciunile și a răsplătit eforturile preoților și credincioșilor noștri!

VI. PĂRTICELE DIN ALTE SFINTE MOAȘTE PRIMATE CU BINECUVÂNTARE LA PAROHIA ȘERBAN VODĂ

În data de 25 iulie 2017, Parohiei Șerban Vodă i s-a acordat Înalta binecuvântare, din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, pentru a primi în dar, de la fostul Episcop de Mantua, Eminența Sa Mons. Roberto Busti, un fragment din sfintele moaște ale Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, în vederea așezării spre închinare într-o raclă realizată la Atelierele Patriarhiei Române, special concepută în acest sens.

De asemenea, în același an, 2017, anul sfințirii bisericii, s-a încheiat proiectul propus și inițiat, încă din anul 2016, de fida duhovnicească a parohiei noastre, doamna inginer fizician și teolog Eliana Petria, care, împreună cu familia sa, stabilită în nordul Italiei, cu binecuvântarea personală a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a Preasfințitului Părinte Episcop Siluan al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei și a părintelui paroh Dinu Pompiliu, cu colaborarea Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Milano, au adus, ca ofrandă, părticele din moaștele a 19 Sfinți, pentru a împodobi biserica în straie de sărbătoare, în vederea sfințirii.

În aceeași zi, 25 iulie 2017, Parohiei Șerban Vodă i s-a acordat Înalta binecuvântare pentru a primi fragmente din sfintele moaște ale: Sfinților Apostoli Petru și Pavel; Sfântului Apostol Andrei; Sfintei Mare Mucenițe Tecla, cea întocmai cu Apostolii, ale cărei sfinte moaște au ajuns la Sfântul Altar exact în ziua de prăznuire a Sfintei, 27 septembrie, care a fost și ziua sfințirii bisericii; Sfântului Ioan Hrisostom; Sfântului Ambrozie, Sfântului Simplician și Sfântului Dionisie, episcopi de Milano; Sfinților Mucenici Ghervasie, Protasie, Nazarie și Chelsie; Sfântului Mucenic Victor; Sfinților Mucenici Nabor și Felix; Sfântului Mucenic Sebastian; Sfinților Mucenici Sisiniu, Martiriu și Alexandru.

Aceste părticele devin parte a patrimoniului inalienabil al Parohiei Șerban Vodă. Fragmentele de Sfintele moaște ale Sfinților Apostoli Petru și Pavel vor fi așezate, în biserica Parohiei Șerban Vodă, într-o raclă deja existentă în patrimoniul acesteia, alături de părticele din sfintele moaște ale Sfântului Apostol Andrei și ale Sfântului Ierarh Nicolae, în timp ce celelalte părticele ale sfinților menționați vor fi încrustate în icoanele în care aceștia sunt reprezentați, fiind scoase la închinare doar în zilele de prăznuire ale acestora. Ne revine nouă, preoți și enoriași ai Parohiei Șerban Vodă, grija pentru aceste neprețuite odoare, pentru ca ele să fie păstrate în cele mai frumoase racle sau încrustate în icoane. Și, nu în ultimul rând, să le facem cunoscute tuturor viața și sfințenia lor.

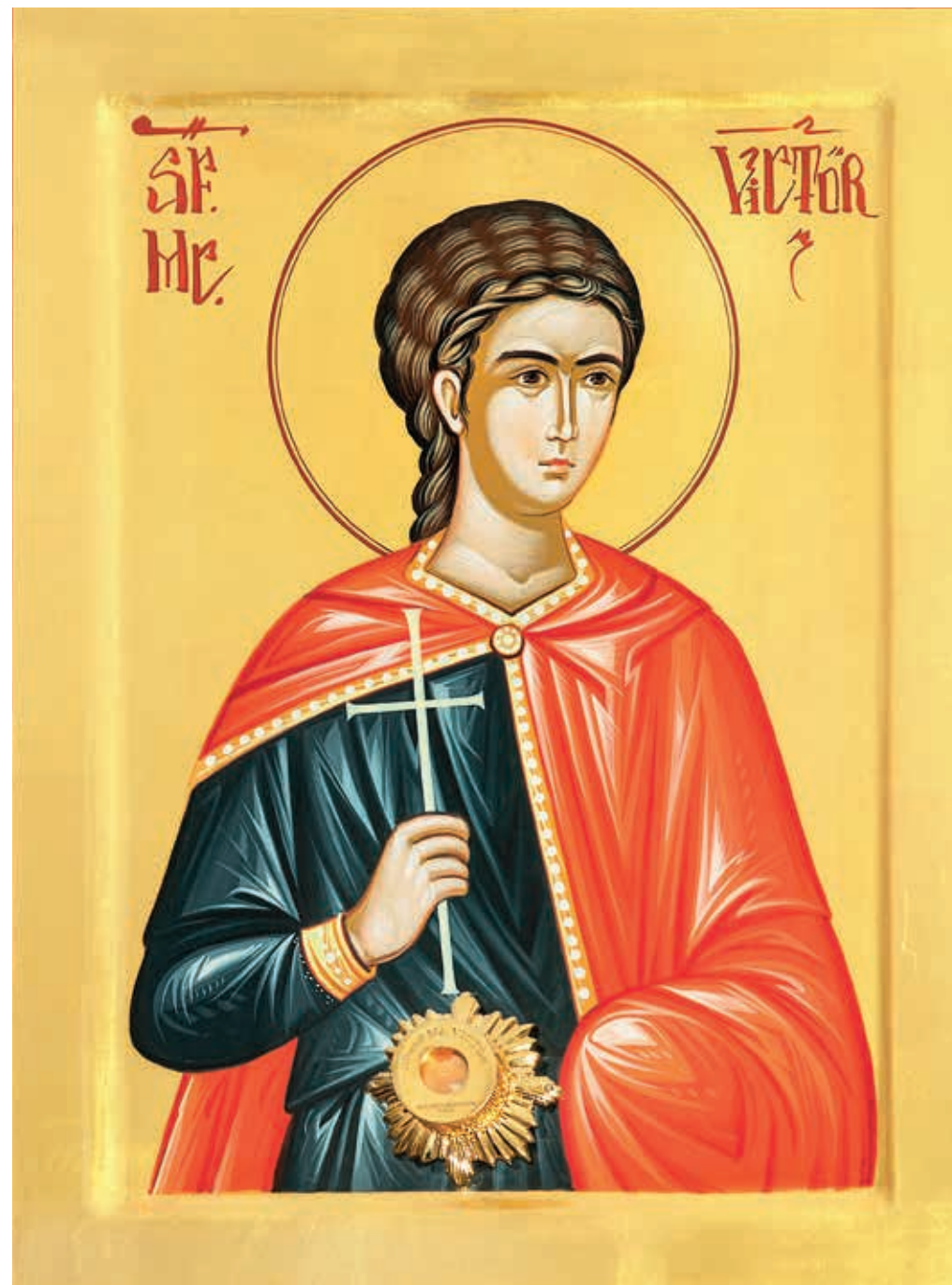
VI.1. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA VIAȚA ȘI DATA DE PRĂZNUIRE ALE SFINȚILOR CU MOAȘTE LA BISERICA ȘERBAN VODĂ DIN BUCUREȘTI

Sfântul Ambrozie, episcop de Milano, prăznuit în data de 7 decembrie (trecut la cele veșnice pe data de 4 aprilie 397). În secolul al IV-lea, în vremea păstoririi sale, Sfântul Ambrozie, studiind în mod temeinic istoria orașului Mediolanum, a scos din întuneric și uitare o serie de personaje ilustre, în măsură să dea strălucire diocezei în fruntea căreia a ajuns într-un mod atât de

neașteptat. Și, ca un adevărat păstor, lumina credința poporului cu descoperirile pe care le făcea cu toate mijloacele de răspândire de care dispunea atunci, îndeosebi sărbători populare, imnuri sacre și monumente. Una dintre marile descoperiri ale Sfântului Ambrozie, pe lângă moaștele Sfinților Mucenici Ghervasie și Protasie, este și cea a moaștelor Sfântului Victor, despre care a vorbit pe larg în *Explanatio evangelii secundam Lucam* și în imnul *Victor, Nabor, Felix pii*. Un alt izvor istoric pentru viața și, mai ales, pentru martiriul Sfântului Victor sunt *Acta martirii – Actele martiriului*, lucrare apărută abia în secolul al VIII-lea.

Sfinții Mucenici Victor, Nabor și Felix au fost trei soldați romani, de loc din Mauritania, dar aflați cu legiunea lor la Milano. Asemenea altor tovarăși ai lor de arme și de credință, au fost constrânși să aleagă între închinarea la împărat și cea către Dumnezeu; alegerea lor a fost clară și hotărâtă. Drept urmare, Sfântul Victor a fost arestat și supus unui regim sever de închisoare. Pentru a-i înmuia curajul, este lăsat șase zile fără mâncare și fără apă, apoi adus în hipodrom (aproape de actuala Poartă Ticinese); deși interogatoriul este condus de însuși împăratul și de consilierul Anulin, Sfântul Victor rămâne neclintit în hotărârea de a nu sacrifica zeilor, chiar după ce i s-a aplicat o cruntă biciuire. Readus în temniță, în locul unde astăzi se află Poarta Romană, Sfântul Victor este supus unor chinuri îngrozitoare; între altele, i se toarnă plumb topit în rănilor deschise prin biciuire, dar tăria ostașului african nu a putut fi înfrântă. Într-o zi, profitând de neatenția paznicilor, a reușit să evadeze și s-a refugiat într-un grajd, aflat lângă teatrul de pe locul unde actualmente este poarta Vercellina. Aici avea să ia sfârșit îndelungatul său pelerinaj; este descoperit de către paznicii săi, târât în păduricea de ulmi din apropiere și decapitat. Trupul său a rămas neînmormântat timp de o săptămână; Sfântul episcop Maternus îl descoperă însă intact, vegheat cu credință de două fiare sălbatice. Pentru a-i cinsti memoria, i s-a ridicat un mormânt solemn, alături de care Sfântul Ambrozie a voit să fie înmormântat și fratele său, Satir. Sfântul Victor este unul dintre sfinții cei mai iubiți de către cetățenii orașului Milano, care i-au înălțat și i-au dedicat numeroase biserici și monumente; între acestea, se află și un edificiu de tristă celebritate, închisoarea „Sfântul Victor”. El este, de fapt, declarat patron al celor închiși și al celor exilați. Folosite și de vechii romani, numele (Victor, Victorin, Victoria, Victorița, Victorina etc.), care își

trag originea din cuvântul/verbul vinco, vincere, vici, victum = a învinge, a întrece, a depăși, a reuși, au fost preluate de către creștini, deoarece ele amintesc de Hristos, biruitor al morții, de credință, prin care omul biruiește întunericul și răutatea. Martirologiul Roman amintește peste 60 de sfinți și sfinte cu aceste nume; ei poartă, peste veacuri, ecoul cuvintelor lui Hristos: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea” (*Ioan* 16, 33).

Moaștele Sfinților Mucenici Nabor și Felix au fost zidite într-un altar al Bisericii Ambroziane din Milano.

Continuăm să vă prezentăm viețile sfinților ale căror moaște se găsesc în Parohia Șerban Vodă.

Sfântul Ierarh Simplician a fost Arhiepiscop al Milanului între anii 397 și 400. Apropiat de Sfântul Ambrozie, i-a fost acestuia din urmă învățător și părinte duhovnicesc, iar, după plecarea acestuia la cele veșnice în 397, i-a urmat în scaunul episcopal. Ziua de prăznuire a Sfântului Simplician este 14 august. El s-a născut în jurul anului 320 și a devenit preot al Bisericii din Milano, deoarece s-a distins prin sfințenia vieții sale și prin amplexarea pe care au dobândit-o învățăturile sale. Fiind un foarte bun cunoscător al limbii grecești și al filosofiei neoplatonice, în jurul anului 355, a participat la viața culturală romană și a avut o prietenie strânsă cu Mario Vittorino, care era un strălucit cunoscător al artei retoricești din vremea aceea, în Roma. Acest orator celebru, care era păgân și căruia Senatul Roman îi dedicase chiar și o statuie, ridicată în semn de admirație, chiar în Forul Roman, îndrumat de Sfântul Simplician, a hotărât să abandoneze idolii și să depășească orice fel de formă de onoruri pământești, omenești și trecătoare și s-a încredințat pe el însuși, cu tot sufletul, Unicului Adevăratului Domn, Iisus Hristos, trecând la dreapta credință.

În anul 374, Sfântul Ambrozie, care, la vremea aceea, era catehumen încă, reprezenta cea mai mare autoritate politică din nordul Italiei, fiind aclamat de către popor, este ales și desemnat Episcop de Milano. Proaspătul Episcop Ambrozie a găsit în persoana preotului Simplician un adevărat maestru neîntrecut, acesta din urmă contribuind mult la formarea creștină, teologică și pastorală a Episcopului Ambrozie. Sfântul Ierarh Ambrozie, la rândul său, a avut, de asemenea, un rol important în convertirea la dreapta credință a Fericitului Augustin, care i-a dedicat, mai apoi, una dintre lucrările sale și care și-a adus aminte și de personalitatea Sfântului Simplician, scriind, cu stimă

și venerație, în cartea sa, *Confesiunile*, aceste cuvinte la adresa Sfântului: „Am făcut o vizită la Simplician, care a fost un adevărat tată Episcopului Ambrozie – datorită harului pe care episcopul îl primise de la el – și pe care Ambrozie l-a iubit, într-adevăr, ca pe un tată. În Simplician a strălucit harul Tău, Doamne! Auzisem că, de tânăr, a trăit cu totul devotat Ție! Dar acum el era bătrân și lunga sa existență pe care o închinase cu totul Ție, printr-o abnegație sfântă, l-au făcut să acumuleze o experiență mare, o profundă cunoaștere și o mare înțelepciune; și, cu adevărat, nu greșeam afirmând aceste lucruri despre el”.

Atât de mult se răspândise în întreaga lume faima sfințeniei Sfântului Ambrozie și a înțelepciunii sale pastorale, încât a fost invitat să participe la un Consiliu bisericesc întrunit în ținuturile îndepărtate ale Africii. Fiind pe patul de moarte, în data de 4 aprilie 397, Sfântul Ambrozie a desemnat în locul lui pe preotul Simplician ca Episcop de Milano, ca fiind „cel mai potrivit succesor pentru scaunul episcopal, în ciuda vârstei sale avansate”. Timp de trei ani, el a condus ca un înțelept și bun pastor credincioșii Bisericii din Milano.

Tot Sfântului Simplician îi va scrie și Episcopul din Trento, San Vigiliu, ca să-l informeze despre martiriul Sfinților Sisiniu, Martiriu și Alexandru, care a avut loc în Valle di Non, în data de 29 mai 397, iar apoi trimite acestuia la Milano și sfintele lor moaște (fragmente din aceste moaște avem și noi în Biserica Șerban Vodă). Sfântul Simplician a murit în anul 400 și corpul său a fost depus și este venerat în Biserica *Sfânta Maria Fecioara*, care este acum închinată și dedicată numelui său.

Pentru enoriașii Parohiei Șerban Vodă, ziua de 14 octombrie este una de mare sărbătoare: o prăznuim pe Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași. Apoi gândul nostru se îndreaptă spre Sfântul Luca al Crimeii, ale cărui moaște și icoană au fost scoase duminică, 14 octombrie 2012, din Sfântul Altar și așezate în biserică spre închinare.

În anul 2017, am primit din Italia părțile din moaștele Sfinților Mucenici Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelsie. Acești sfinți au primit moarte mucenicească în Mediolanum (azi Milano), în a doua jumătate a primului secol. Despre Sfântul Nazarie se știe că a trăit în vremea lui Nero (între anii 54 și 68), la Roma, fiind vlăstarul unei familii romane bogate și evlavioase. Tatăl lui, Africanus, și mama lui, Perpetua, au fost aduși la adevărata credință de către Sfântul Apostol Petru. La vârsta de 20 de ani, Sfântul Nazarie părăsește Roma

pentru a răspândi Evanghelia. Își cheltuie averea cu cei sărmani, ajutând pe cei ce pătimeau pentru Hristos. Aduce la credința creștină pe mulți închinători la idoli și-i botează.

Sfântul Nazarie, ajungând în orașul Plachendia (azi Piacenza), i-a cunoscut pe Sfinții Ghervasie și Protasie, care se aflau în închisoare din porunca ighemonului Anulin. Îmbrățișându-i și îmbărbătându-i pe cei doi, hotărâsc împreună să nu facă niciun pas înapoi, alegând toți drumul muceniciei, dar Sfântul Nazarie este biciuit și alungat din oraș. Peste noapte i se arată în vedenie fericita lui mamă, care îi poruncește să meargă în Galatia și acolo să-L vestească pe Hristos. Sculându-se, el pleacă în Galatia (Galia). Propovăduind pe Hristos, lumina cu lumina credinței popoarele acelea care erau în întuneric și în umbra morții.

Sfântul Nazarie, pe când se afla într-o cetate ce se numea Melia, a luat un copil de trei ani, pe nume Chelsie, copilul unei femei credincioase și de neam bun, apoi l-a botezat și l-a crescut în dreapta credință. Și pruncul creștea cu anii și cu înțelegerea, umplându-se de dumnezeieștile daruri. Copilul era atât de înțelept întru Hristos, încât se asemena învățătorului său. Pentru aceasta, mai pe urmă, s-a învrednicit și de cununa cea mucenicească. Sfântul Nazarie răspânda Evanghelia în Galatia când a fost prins și dus la ighemonul Dionisie. În fața acestuia, sfântul a răspuns: „Sunt roman de fel, însă sunt creștin și cinstesc pe Cel răstignit”. Crudul ighemon l-a luat atunci pe el și pe copil și, bătându-i pe amândoi fără milă, i-a aruncat în temniță, vrând ca a doua zi să-i supună la diferite chinuri. A doua zi însă, femeia stăpânitorului s-a dus la bărbatul ei, rugându-l să-l miluiască pe copil și să-l elibereze împreună cu învățătorul său Nazarie. Prin rugămintea sa fierbinte l-a îmbunat pe stăpânitor și l-a înduplecat să-i lase pe amândoi liberi, căci se pare că soția ighemonului avusese o vedenie înspăimântătoare despre aceștia. Eliberați ca prin minune, Nazarie și Chelsie sunt din nou închiși și trimiși la Roma. Sfinții s-au îndreptat apoi spre Trevira (azi Trier, Germania), predicând peste tot pe Hristos și disprețuind idolii. Au fost duși la Roma și închiși în temniță. Din ordinul împăratului au fost audiați și apoi, drept pedeapsă, au fost aruncați într-un lac. S-au salvat însă ca prin minune de acolo. Continuându-și misiunea, au ajuns la Milano, unde s-au reîntâlnit cu Sfinții Ghervasie și Protasie, care se pregăteau pentru ultima încercare a martirajului, pentru

întâlnirea cu Domnul Iisus Hristos. Micul Chelsie nu rămâne nici el mai prejos, fiind gata de a îndura orice fel de chinuri pentru dragostea lui Hristos. Împăratul a scris lui Anulin, stăpînitorul, ca îndată să fie omorât Nazarie, iar Anulin a scos din temniță pe Sfântul Nazarie și pe Sfântul Chelsie, care avea numai nouă ani, și le-a tăiat cu sabia cînstitele lor capete. Un credincios a luat în taină sfintele lor moaște și le-a dus în casa sa. Și, pentru că fiica sa care zăcea la pat pe dată s-a sculat sănătoasă, stăpînul și toți ai săi s-au bucurat și au îngropat în grădină trupurile mucenicilor. Apoi și Sfinții Ghervasie și Protasie au fost scoși din temniță: Ghervasie și-a pierdut viața fiind bătut cu vergi de plumb, iar lui Protasie i-a fost tăiat capul de sabie. Trupurile lor au fost răpite de un oarecare creștin, pe nume Filip, și de fiul său, și au fost îngropate în casa lor. Moaștele mucenicilor Nazarie, Chelsie, Ghervasie și Protasie, ascunse sub țărâna pămîntului și de nimeni știute, au stat acolo până la venirea Sfântului Ambrozie, episcopul Mediolanului. Acesta, prin dumnezeiască descoperire, a aflat moaștele Sfinților Ghervasie și Protasie în vremea împăratului Teodosie cel Mare, iar pe cele ale Sfinților Nazarie și Chelsie în vremea împăraților Arcadie și Onoriu.

Despre aflarea moaștelor lui Nazarie și Chelsie pomeneste Paulin Presbiterul în cartea sa despre viața Sfântului Ambrozie astfel: „În acea vreme, moaștele Sfântului Mucenic Nazarie se aflau în cetate, în grădină. Eu, fiind de față, am văzut sânge în mormîntul în care zăceau muceniceștile moaște, ca și cum acest sânge ar fi curs de curînd; capul cu părul și cu barba erau așa de neatîns, ca și cum atunci ar fi fost puse în groapă, iar fața lui era atît de luminoasă de parcă ar fi fost spălată de curînd. Adevărată minune, precum Domnul a făgăduit în Evanghelie că «nici un fir de păr din capul vostru nu va pieri». Iar sfintele lor moaște au umplut acel loc de mireasmă bună, încît covârșeau toate aromele. Apoi, ridicând moaștele mucenicești și punându-le în caretă, ne-am întors îndată, împreună cu Episcopul Ambrozie, și la Sfântul Mucenic Chelsie, cel ce era pus în același loc. Și am aflat de la cel care stăpînea grădina aceea cum că de la părinți moștenise el locul acela, loc pe care părinții lui îl moșteniseră din neam în neam, căci într-însul sunt așezate mari visterii, pe care nici molima, nici rugina nu le strică, nici hoții nu le sapă și nu le pot fura”.

Pentru aflarea trupurilor Sfinților Ghervasie și Protasie, Sfântul Ambrozie s-a rugat și a postit 40 de zile și i s-au arătat în vedenie tineri

în haine albe, cu mâinile ridicate. Mai apoi, Sfântul Pavel, în vedenie, i-a descoperit locul în care sunt îngropați și i-a zis: „Aceștia sunt cei care, ascultând cuvintele mele, au lăsat lumea și bogăția și au urmat Domnului nostru Iisus Hristos, nedorind nimic pămîntesc sau trupesc. Și au petrecut aici în Mediolan zece ani, slujind lui Dumnezeu, și s-au învrednicit a fi mucenici ai lui Hristos, ale căror trupuri le vei afla zăcând în pămînt în acest loc unde tu stai și te rogi. Deci, trebuie să le scoți deasupra și în acest loc să zidești o biserică în numele lor”.

Numele și viața Sfinților Ghervasie și Protasie se pare că le-ar fi aflat dintr-o carte ce se afla la capul sfinților mucenici: „Eu, robul lui Hristos, Filip, am luat trupurile acestor sfinți în casa mea și le-am îngropat. Maica lor, Valeria, și tatăl lor, Vitalie, au avut pe acești doi fii născuți gemeni și au numit pe unul Protasie și pe altul Ghervasie. Vitalie era ostaș în Mediolan, trăind cu soția sa și slujind în taină lui Dumnezeu”. Așa începe istorisirea. Vitalie și Valeria cunosc și ei mucenicia. După ce Sfinții Ghervasie și Protasie au rămas orfani de părinții lor, au vîndut casa și au împărțit toată averea lor la săraci, iar pe robi i-au eliberat. Apoi s-au retras din lume și s-au nevoit zece ani în post, în rugăciuni și în citire. Aflînd de ei, Anulin ighemonul dă poruncă să fie aruncați în temniță pentru credința în Hristos. Cei doi sfinți mucenici și-au dat mai apoi sufletele în mâinile Domnului, Ghervasie fiind bătut cu vergi de plumb, iar lui Protasie tăindu-i-se capul.

Moaștele Sfinților Ghervasie și Protasie au fost descoperite prin minune de către Sfântul Ambrozie. În timpul aducerii moaștelor și așezării în biserica centrală din Mediolanum (Milano), în ziua de 16 iunie 386, un orb și-a recăpătat vederea, iar demonii care își făcuseră lăcaș în câțiva demonizați au strigat că sfinții i-au pus la chinuri de nerăbdare. După câțiva ani, în anul 395, Sfântul Ambrozie a așezat în biserică și moaștele Sfinților Nazarie și Chelsie, care fuseseră îngropați într-o grădină din afara orașului.

Sfântul Sebastian s-a născut în cetatea Narvoniei și a copilărit și a învățat carte la Milano. A fost martirizat pe data de 20 ianuarie 287, la Roma, fiind pomenit de ortodocși și greco-catolici în ziua de 18 decembrie, iar de romano-catolici și protestanți pe 20 ianuarie. Sfântul Sebastian s-a înrolat în armata romană în anul 283, pentru a-și ajuta semenii creștini. Era atît de apreciat de împărații păgâni Dioclețian și Maximian, încât a fost făcut căpitanul gărzii

pretoriene și, mai apoi, senator. Pe creștinii pe care nu îi putea elibera, fiind prigoană, îi sfătuia să se jertfească pentru Domnul, el însuși fiind dornic să pătimească pentru Hristos. Aștepta doar momentul potrivit pentru aceasta. Mergea des la Marchelin și Marcu, doi frați care fuseseră prinși și chinuiți pentru că-L mărturiseau pe Hristos. Într-o zi, pe când îi sfătuia să nu se închine zeilor, ci să îndure cu bărbăție muncile, a strălucit peste fața lui o lumină dumnezeiască, încât toți s-au înspăimântat. O femeie care-și pierduse de șase ani glasul și-a recăpătat vocea pentru rugăciunile Sfântului și mulți păgâni au dorit să se creștineze. Nicostrat, păzitorul celor închiși, a ordonat ca toți să fie aduși la el. Sfântul Sebastian le-a dat învățătură mântuitoare, iar Nicostrat i-a dezlegat pe toți ca să fie duși la Sfântul Policarp, preotul, care i-a și botezat. Șaizeci și patru de oameni, împreună cu Claudiu logofătul și cei doi copii bolnavi ai săi, au fost botezați, mulți vindecându-se de bolile ce le aveau. Aflând eparhul că Marchelin și Marcu nu vor să se închine zeilor, l-a chemat la sine pe tatăl acestora, Tracvilin, și au vorbit despre Dumnezeu și cum i-a adus botezul vindecare. Eparhul, bolnav de podagră, a primit pe Sfinții Policarp și Sebastian și, învățând de la ei credința cea bună, a sfărâmat idolii la care se închina, pocăindu-se pentru păcatele sale și așa a fost botezat împreună cu fiul său.

Împăratul Dioclețian l-a chemat pe Sfântul Sebastian și, mâniindu-se pentru mărturisirea sa creștină, a poruncit să fie dus afară din cetate, legat de un stâlp, gol, și să-i fie străpuns trupul cu săgeți de către ostași, care, crezând că a murit, l-au lăsat acolo. O femeie l-a dus în casa sa și l-a îngrijit. Făcându-se sănătos, Sfântul s-a dus la Dioclețian, ca să-i arate ce face dreapta credință, iar împăratul a poruncit să fie prins și bătut cu bețe până la moarte. Astfel și-a dat Sfântul Sebastian sufletul în mâna Domnului și, deși păgânii i-au aruncat trupul în groapa de gunoi, sfântul s-a arătat în vedenie unei femei credincioase, Luchinia, spunându-i să-i ia trupul și să-l îngroape în catacombe, lângă mormintele apostolilor, iar femeia a făcut întocmai cum i s-a spus în vedenie.

Catacomba Sfântului Sebastian este cea mai faimoasă dintre cele 40 de catacombe descoperite la Roma. Numele de catacombă vine din grecescul „kata kimbas” și înseamnă „locul de lângă adâncitură, groapă”, întrucât catacombele se aflau lângă un loc săpat în pământ. Biserica *Sfântul Sebastian* este așezată pe Via Appia, în Roma. Construcția din zilele noastre a fost realizată în secolul

al XVII-lea, sub Giovanni Vasanio, pe o veche bazilică din timpul Sfântului Constantin cel Mare. Catacomba de sub biserică datează din primul secol după Hristos. Folosită la început ca loc de îngropare pentru păgâni, a devenit cimitir pentru creștini la începutul secolului al III-lea. Din evlavia creștinilor care se rugau Sfântului Sebastian în vreme de calamități, din secolul al IV-lea, catacomba poartă numele acestui sfânt care fusese îngropat aici. La început catacomba s-a numit *Biserica Apostolilor* pentru că trupurile Sfinților Apostoli Petru și Pavel au fost așezate aici în timpul persecuției lui Vespasian (258) pentru a nu fi defăimate. Sfântul Împărat Constantin cel Mare va ridica un edificiu mult mai mare, pentru a cinsti locul în care au stat moaștele celor doi apostoli. În secolul al VII-lea, catacomba era cel mai mare centru de pelerinaj. Din jurnalul unui pelerin, din anul 638, aflăm: „Pe Calea Appia, mergi către Sfântul Sebastian, martirul al cărui trup locuiește în acest loc. Aici sunt și mormintele Apostolilor Petru și Pavel, care au fost așezați aici pentru o perioadă de 40 de ani. Mărturie stau și inscripțiile de pe pereții încăperii, cu rugăciuni către Apostolii Petru și Pavel. Abia după perioada persecuțiilor, trupurile celor doi apostoli au fost mutate în cele două catedrale care le poartă numele”.

Sfinții Mucenici Sisinie, Martirie și Alexandru, prăznuiți în data de 29 mai, au fost originari din Capadocia, ucenici ai Sfântul Ambrozie, martirizați la Sanzeno (în regiunea Trentino din nord-estul Italiei) de mâna păgânilor, în anul 397. Sfintele lor moaște au fost aduse la Milano și așezate în Biserica Sfântului Simplician.

Toate aceste informații cu privire la viața și data de prăznuire ale sfinților cu moaște la Biserica Șerban Vodă din București au fost extrase din lucrarea *Calendar catehetic lărgit. Italia Sfinților Apostoli. Sfinții ortodocși din Italia și moaștele lor*, realizată de Mănăstirea *Adormirea Maicii Domnului* din Roma, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop Siluan al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei.

Pentru că am primit din partea Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Milano fragmente din sfintele moaște ale acestor sfinți, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel ne-a dat binecuvântarea de a scoate la închinare, în zilele de prăznuire ale Sfinților, aceste moaște, care vor fi încrustate în icoanele lor, spre a putea înălța rugăciuni, prin ei, către Bunul Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, în vecii vecilor!

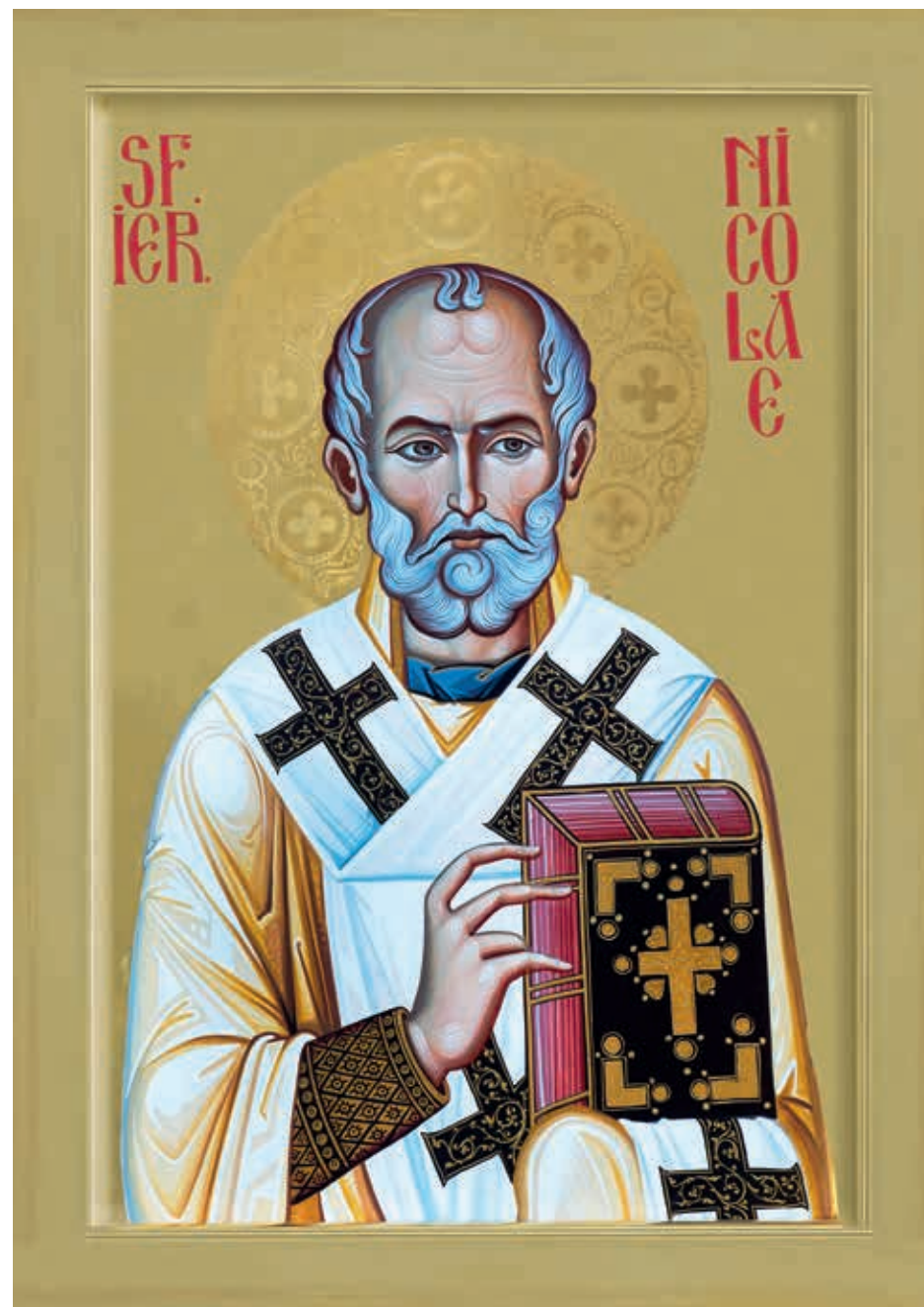

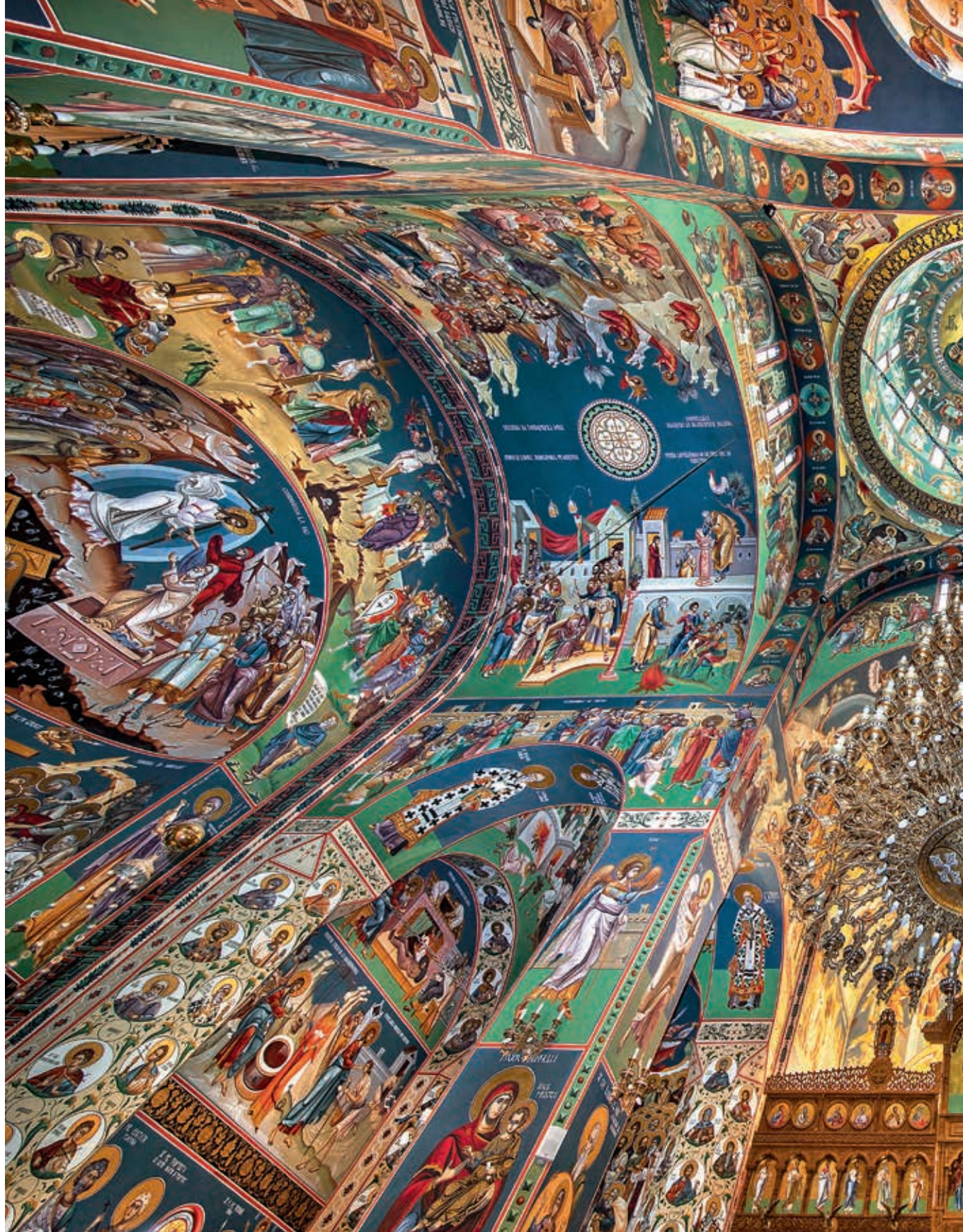

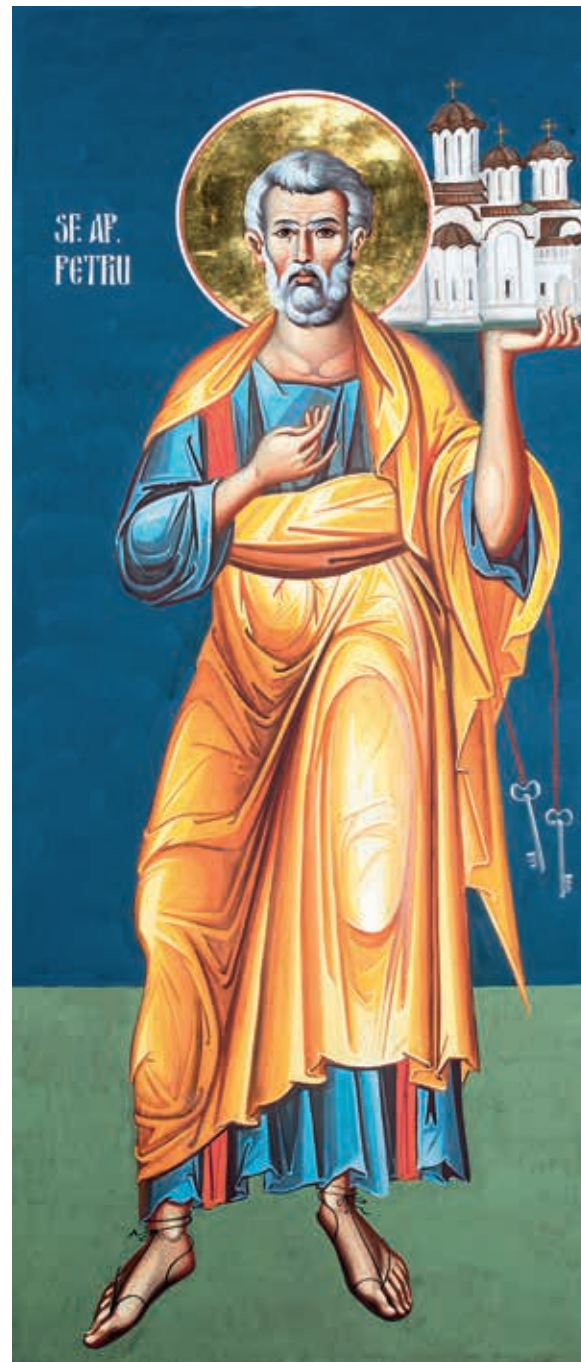

ÎN BISERICĂ

PURTAREA
MĂȘTII DE PROTECȚIE
ESTE OBLIGATORIE

VII. BISERICA ÎN PANDEMIE

Anul 2020 a fost un an cu multe încercări pentru neamul nostru. Pandemia a îngreunat misiunea Bisericii, dar, în această perioadă, activitatea misionară s-a intensificat considerabil. Sfintele slujbe au fost difuzate on-line prin intermediul internetului. De asemenea, în spațiul virtual au fost transmise și predicile, care au fost publicate ulterior pe platformele *YouTube* și *Facebook*, astfel încât imaginea bisericii a depășit mult granițele țării.

În această perioadă, s-a transmis on-line, de la Parohia *Șerban Vodă*, emisiunea *Mărturii de credință în secolul XXI*. Cu această ocazie, au fost invitate personalități de marcă ale Bisericii și oameni de cultură. Tot în această perioadă s-au continuat lucrările la așezămintele sociale ale Parohiei *Șerban Vodă*.

